

Αφιέρωμα στο αδάνατο ΕΠΟΣ

1940-44

ΏΝΙΤΣΑ

100. Σεπτέμβρης - Οκτώβρης 2001

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΤΕΥΧΟΣ 100 ΔΡΧ. 300 ή 1 Ε

ΚΟΝΙΤΣΑ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Να τα χιλιάσει	265
Η υποψία προηγείται της πτώσεως, Ν.Ρ.	267
Το θέατρο του παραλόγου, Σ.Τ.	273
Να θυμούμαστε και να διδασκόμαστε, Σ.Τ.	275
Από τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-41, Β.Α.	277
Έτσι μπήκαν οι Ιταλοί στο χωριό μου, Πυρσόγιαννη, Φ. Βέτσα	283
Αναμνήσεις από τον πόλεμο 1940, Στ. Νάκος	289
Η νέα γέφυρα Αώου, Η. Ανδρέου	293
Η επαρχία και οι γείτονες, Χ. Γκούτος	295
Ανάλυση στα τραγούδια της Ηπείρου, Γ. Πολίτης	297
Ιστορικό Βούρμπιανης, Μ. Γιόσης	301
Μουσική Ομάδα Κεφαλοχωρίου, Ν.Φ.	303
Εν Μαζίω, Π. Μπελθικιώτης	305
Εκδηλώσεις στις Πάδες	307
Νέα από το Δίστρατο, Κ. Παγανιάς	309
Το θαύμα του 1940, Λ. Εζνεπίδης	312
Χρονικό από την Αντίσταση, Θ. Πορφύρης	313
Πανηγυρικός 28ης Οκτωβρίου, Π. Ντεντόπουλος	314
Το βιβλίο Χρ. Δούσμπης	320
Το κυνήγι Ειρ. Κίτσιου	321
Κέντρο Ενημέρωσης στο Πάπιγκο, Κ. Δάνια	325
Βράβευση αριστούχων	327
Επιτυχόντες Λυκείου	328
Ειδήσεις - Κοινωνικά	329

Γραφικές Τέχνες

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα

Τηλ.-Fax: 0651 - 77358

Αφιέρωμα στο αθάνατο ΕΠΟΣ

1940-44

100. Σεπτέμβρης - Οκτώβρης 2001

Φωτ. εξωφ. Σπ. Μελετζή
(από το έπος 1940-44)

1. Έλληνες στρατιώτες με ιταλικά λάφυρα
2. Οι γυναίκες στον αγώνα
3. Ζέρβας και Άρης στο χορό, μετά τον Γοργοπόταμο

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. (0655) 22.464, 22.212

Fax: (0655) 22.464

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 2.000 ή 7 Ε
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλία 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο "ΕΛΕΓΕΙΟ" Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

Να τα Φιλιάνοι

Φίλε συμπατριώτη, συνεργάτη, αναγνώστη του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ". Κρατάς σήμερα στα χέρια σου το 100ο τεύχος της ΚΟΝΙΤΣΑΣ, κάτι που φάνταζε σαν όνειρο στις αρχές του 1985, πριν από 17 ολόκληρα χρόνια όταν μια μικρή ομάδα (η Συντακτική Επιτροπή), με την παρότρυνση και την ηθική κατ' αρχήν στήριξη πολλών συμπατριωτών, μεταξύ των οποίων αξίζει να αναφερθούν τα ονόματα των υπευθύνων έκδοσης προηγούμενων περιόδων· του αείμνηστου Λάμπρου Βλάχου και του πολυγραφότατου συνεργάτη Γιάννη Λυμπερόπουλου, ανελάμβανε την ευθύνη να βγαίνει το περιοδικό στην Κόνιτσα, εγκαινιάζοντας την 3η περίοδο έκδοσής του.

Το όνειρο έγινε πραγματικότητα, γιατί το κάλεσμα, που απευθύναμε τότε προς όλους τους Κονιτσιώτες και τους φίλους τους να στηρίξουν την προσπάθεια με κάθε τρόπο (συνδρομή, άλλη οικονομική στήριξη, αποστολή κειμένων για δημοσίευση, συνεργασία γενικότερα), βρήκε ανταπόκριση. Και το σημαντικότερο, κάθε μέρα όλο και περισσότεροι αναγνωρίζουν την αξία και τη σημασία του εγχειρήματος και συμβάλλουν με τον τρόπο τους ώστε να υπάρξει συνέχεια.

Αν, όμως, για να στάσουμε στην έκδοση του 100ου τεύχους αξίζουν συγχαρητήρια σε όλους όσους αναφερθήκαμε, ιδιαίτερος έπαινος πρέπει στον υπεύθυνο της έκδοσης, το Σωτήρη τον Τουφίδη.

Χωρίς το Σωτήρη - κι αυτό δεν είναι ένα απλό σχήμα λόγου - η "μακροβιότητα" του περιοδικού θα ήταν υπόθεση, αν όχι αδύνατη, τουλάχιστον προβληματική.

Στη δεκαεπταετία που πέρασε η "Κόνιτσα" δεν ήταν απλώς παρούσα. Το σημαντικό είναι ότι, παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα, που ποτέ δεν έλλειψαν, υπηρέτησε με συνέπεια τους στόχους που είχαν τεθεί. Σε πολλά μάλιστα, σημεία υπήρξε σημαντική βελτίωση.

Ποιοί όμως, ήταν οι αρχικοί στόχοι, στους οποίους αναφερόμαστε;

Στο 1ο τεύχος (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1985, σελ. 1) διαβάζουμε:

- Το Πολιτιστικό ανέβασμα της επαρχίας με συνεργασίες και αναγνώσματα, που θα ευαισθητοποιούν τους αναγνώστες σε ζωτικά θέματα.
- Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης και παράδοσης.
- Η καλλιέργεια του ελεύθερου και υπεύθυνου διαλόγου
- Η ενεργοποίηση του πνευματικού δυναμικού της επαρχίας

- Η διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.
- Η έρευνα, τέλος, και η αναζήτηση σε καίριους τομείς του κοινωνικού μας βίου.

Σε όλους τους τομείς, με κάποια, ασφαλώς, υστέρηση στον τελευταίο, η συνεισφορά της Κόνιτσας δεν μπορεί να αμφισβητηθεί.

Η “Κόνιτσα” αποτέλεσε βήμα έντονων πολλές φορές αντιπαραθέσεων, αλλά και χώρο προβολής σημαντικών και χρήσιμων για τον τόπο σκέψεων και απόψεων.

Πρέπει, όμως, να γίνει σαφές ότι η υπηρετήση των αρχικών στόχων και όσων επιμέρους στην πορεία τέθηκαν ή πρόκειται να τεθούν δεν είναι κάτι που έχει ημερομηνία λήξης. Ο πολιτισμός είναι ζωντανός οργανισμός που χρειάζεται τη συνεχή παρουσία και δράση μας.

Η Κόνιτσα και τα χωριά της είναι μια περιοχή με πλούσιο πνευματικό δυναμικό, που θα φροντίσει ώστε η ευχή “Να τα χιλιάσει”! (τα τεύχη) δε θα μείνει στα χαρτιά.

Δεν το ευχόμαστε απλώς, το πιστεύουμε.

ΣΥΝΤ. Ε.

Η υπεροψία προηγείται της πτώσεως

ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΠΡ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Πολλά λέγονται και γράφονται αυτές τις μέρες γύρω από το τρομακτικό πλήγμα, που υπέστη η Αμερική στις 11 Σεπτ. από τους σκληρούς τρομοκράτες. Χιλιάδες τα θύματα, τεράστιες οι ζημιές, ανυπολόγιστες οι καταστροφές. Φοβερό και ανεπάντεχο το χτύπημα, που δέχτηκε η υπερδύναμη.

Το γόπηρο της Αμερικής ετρώθη καίρια στο πιο καίριο σημείο· στο κέντρο της οικονομικής δραστηριότητας και στρατιωτικής ισχύος και εξουσίας.

Όλοι συμφωνούν ότι πρέπει, πάση θυσία, να βρεθούν οι ένοχοι και να τιμωρηθούν παραδειγματικά. Δεν είναι νοητό να σκοτώνεται άμαχος πληθυσμός, αθώα θύματα.

Προσοχή όμως: Όχι βία στη βία, όχι αντίποινα στον άμαχο πληθυσμό, σε ανθρώπους που δεν φταίνει. Το γράφω αυτό, γιατί αμέσως μετά την τρομοκρατική ενέργεια ακούστηκαν συνταρακτικές κραυγές: Εκδίκηση, εκδίκηση!

Δυστυχώς, οι ηγέτες της Αμερικής δεν προβληματίστηκαν ακόμη για ένα αυτοέλεγχο, μια αυτοκριτική, που πρέπει να κάνουν.

Γιατί έφθασαν τα πράγματα εκεί; Τι ώθησε τους τρομοκράτες να προβούν σ' αυτές τις ενέργειες, που αδυνατεί ο ανθρώπινος κοινός νους να τις σκεφτεί;

Ήταν σωστή η εξωτερική πολιτική της Αμερικής έναντι των άλλων κρατών, ιδιαίτερα του τρίτου κόσμου; Παντού αδι-

καιολόγητες επεμβάσεις και καταπιέσεις! "Sic volo, sic jubeo", δηλ. έτσι θέλω, έτσι διαβάζω, όπως έλεγαν οι Ρωμαίοι.

Το 1/3 του πλανήτη ευημερεί και τα 2/3 είναι βυθισμένα στην εξαθλίωση. Πεινούν και ζουν... όπως ζουν!

Έπρεπε η Αμερική να περιμένει το τραγικό αυτό χτύπημα από τους απελπισμένους και απογοητευμένους. Τα αεροπλάνα δεν απογειώθηκαν από το Αφγανιστάν ή το Ιράκ, αλλά μέσα από τα σπλάγχνα της, από πόλεις δικές της. Σίγουρη για την ασφάλειά της, ούτε καν υποψιαζόταν ένα τέτοιο χτύπημα. Ήδη ο πληγωμένος λέων βρυχάται. Η υπερδύναμη ετοιμάζεται να χτυπήσει αλύπητα, με τη συναίνεση, φυσικά, των ηγετών της Ευρώπης. Μακάρι να εξαλείψει, άπαξ δια παντός, την τρομοκρατία, που τόσα δεινά προξένησε και προξενεί στον κόσμο.

Ανάγκη όμως να σκεφτούν σοβαρά οι ισχυροί της Γης, και πρωτίστως οι Αμερικανοί, ποιές καταστρεπτικές συνέπειες θα έχει για την ανθρωπότητα ένας μακροχρόνιος δεκαετής, όπως λένε, πόλεμος.

Ας πρυτανεύσει η λογική και η ψυχραιμία. Ο Ευριπίδης γράφει: "αι δεύτεραι πως φροντίδες (=σκέψεις) σοφώτεραι" (Ιππόλ. 436).

Ας συνειδητοποιήσουν οι Αμερικανοί ότι τα πράγματα έφθασαν εκεί που έφθασαν εξ αιτίας, εν πολλοίς, των δι-

κών τους σφαλμάτων, της δικής τους κακής συμπεριφοράς. Υπήρξαν αλαζόνες και υπερόπες.

Και οι υπερόπες (άνθρωποι και λαοί) γίνονται αντιπαθητικοί. Περιφρονούν την κοινή γνώμη και μεταχειρίζονται τους άλλους από θέσεως ισχύος, υποτιμητικά. Και επειδή πιστεύουν ότι μπορούν να αντιμετωπίσουν τα πάντα ευτυχώς, υποπίπτουν σε πολλά σφάλματα.

Σκέφτεται κανείς: Ποιός ο λόγος να βομβαρδίσουν τόσο ανηλεώς τη Σερβία; Το Ιράκ; Δεν υπήρξαν εκεί θύματα; Γιατί να πεθαίνουν αθώα παιδιά στο Ιράκ από έλλειψη φαρμάκων, λόγω του εμπάργκο, που τους επέβαλε η υπερδύναμη; Δεν υπάρχει εκεί οδύνη, λύπη και στεναγμός; Ποιές θα είναι στο εγγύς μέλλον οι συνέπειες από το βομβαρδισμό στο Κόσοβο με οβίδες απεμπλουτισμένου ουρανίου;

Κι αν ο πόλεμος εξελιχθεί σε πυρηνικό και με χημικές ουσίες; Όταν μια υπερδύναμη σκοτώνει άμαχο πληθυσμό, το κάνει για λόγους “ανθρωπιστικούς”, για να υπερασπίσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την ελευθερία των λαών. Όταν όμως τα ταλαίπωρα θύματα ανταποδίδουν τα ίσα σ’ αυτόν που πρώτος “ήρξατο χειρών αδίκων”, τότε αυτό ερμηνεύεται ως τρομοκρατική ενέργεια.

Επαναλαμβάνω: Λυπούμεθα, για τα αθώα θύματα της Αμερικής, αλλά, έστω, την ύστατη στιγμή, ας επικρατήσει αυτοκυριαρχία και ψυχραιμία.

Αν οι Αμερικανοί δεν εξετάσουν και δεν βρουν τα βαθύτερα αίτια της επίθεσης, κι αν συνεχίσουν να δείχνουν την

ίδια υπεροπτική συμπεριφορά στους λαούς της Γης, τότε ας είναι βέβαιοι πως μια μέρα, αργά ή γρήγορα, θα πέσουν. Κι αυτό γιατί η υπεροψία προηγείται της πώσεως.

Χριστός, Εκκλησία και κοινωνία

Ο Ιησούς, ο φτωχός και ταπεινός αυτός Διδάσκαλος της Γαλιλαίας, γύριζε από χωριό σε χωριό και από πόλη σε πόλη, κηρύττοντας τη συναδέλφωση των ανθρώπων, την έμπρακτη φιλανθρωπία και την Αγάπη προς όλους, ακόμη και στους εχθρούς των. Προσπαθούσε να μεταβάλει την ψυχή των ανθρώπων σε μια απέραντη αποθήκη, γεμάτη με ευγενικές σκέψεις κι ενάρετες πράξεις. Ο φλογερός του λόγος συγκινούσε όλους, ιδιαίτερα όμως τους φτωχούς, τους δυστυχισμένους, τους απελπισμένους και περιφρονημένους.

Δοκίμασε τα τρία τελευταία χρόνια της ζωής του αρκετές στενοχώριες, πίκρες και απογοητεύσεις.

Πολλές φορές κινδύνεψε να συλληφθεί και να λιθοβοληθεί. Πικράθηκε από την αχαρακτήριστη συμπεριφορά των συγχωριανών του Ναζαρηνών, οι οποίοι μάλιστα τον έβγαλαν έξω από την πόλη σε απότομο βράχο, για να τον γκρεμίσουν κάτω. Πρβλ. “Και αναστάτες εξέβαλον αυτόν έξω της πόλεως και ήγαγον αυτόν έως οφρύος του όρους, εις το κατακρημνίσαι αυτόν. Αυτός δε διελθών δια μέσου αυτών επορεύετο”. (Λουκ. 8, 29).

Αλλά ο Ιησούς, απτόπτος στο έργο του και την αποστολή του, δεν έπαυε να κηρύπτει το λόγο του Θεού, με σκοπό

να ετοιμάσει τις ψυχές των ανθρώπων για τη Βασιλεία των Ουρανών, που απαπούσε όμως μια ολοκληρωτική αλλαγή και κάθαρση της ζωής των ανθρώπων, που ήταν βυθισμένοι στο βόρβορο της εξουθένωσης και της αμαρτίας.

Ο λόγος του, όπως ήταν φυσικό, εύρισκε μεγάλη απήκηση στα λαϊκά στρώματα, στους πονεμένους, φτωχούς και ανίσχυρους.

Όταν πρότεινε στο νεαρό πλούσιο να πουλήσει τα υπάρχοντά του, να μοιράσει τα χρήματα στους φτωχούς και τότε να τον ακολουθήσει, εκείνος έφυγε, συνοφρυωμένος, γιατί είχε μεγάλη περιουσία. Γενικά οι πλούσιοι ένιωθαν το έδαφος να υποχωρεί κάτω από τα πόδια τους, όταν ο Χριστός τους συνιστούσε να μη θησαυρίζουν επί γης, πλούτη και αγαθά, που είναι μάταια και άχρηστα.

Οι συμβουλές αυτές του Ιησού με ωθούν συνειρμικά σε άλλες σκέψεις κι επισημάνσεις.

* * *

Υπάρχει σήμερα στον κόσμο μεγάλη φτώχεια, δυστυχία, ανέχεια, οικονομική δυσπραγία. Υπάρχουν όμως Μητροπόλεις πλούσιες, πλουσιότατες από δωρεές ευσεβών χριστιανών. Υπάρχουν εκκλησιαστικά κληροδοτήματα, τεράστιες εκκλησιαστικές περιουσίες, καταστήματα, κτήματα κ.λ. κ.λ. που ανήκουν σε διάφορες Μητροπόλεις και μοναστήρια.

Προς τι η συσσώρευση πλούτου, υλικών αγαθών και χρημάτων, που τόσο ανεπιθύμητα ήταν στο Χριστό;

Ας διαθέσουν, λοιπόν, οι πλούσιες Μητροπόλεις χρήματα για αγαθοεργίες και έργα ευποιίας. Δεν αντιλέγει κανείς

ότι υπάρχουν Μητροπολίτες με πλούσια κοινωνική δράση. Ο Επίσκοπος π.κ. Ξάνθης κ. Παντελεήμων από χρόνια τώρα με χρήματα της Μητροπόλεως επιδότησε οικογένειες για το τρίτο παιδί. Ενέργεια αξιέπαινη καθ' όλα. Ο λαός θέλει να συνδέσει περισσότερο η Εκκλησία της Ελλάδος το όνομά της με αξιόλογα έργα κοινωνικής ωφελείας.

* * *

Ας κοπάξουμε τί αξιόλογο κοινωνικό έργο επιτελεί στη γειτονική χώρα ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας κ. Αναστάσιος.

Από την πρώτη μέρα που ανέλαβε τα Ποιμαντορικά του καθήκοντα συνάντησε και συναντά ακόμη πάρα πολλές δυσκολίες. Αγωνίζεται, κοπιάζει σε μία χώρα στην οποία οι εκκλησίες είχαν μεταβληθεί σε αποθήκες πυρομαχικών και σε στάβλους και όπου και αυτό ακόμη το σημείο του σταυρού από τους χριστιανούς μπορούσε να στοιχειοθετήσει ποινικό αδίκημα. Αλλά ο Αρχιεπ. κ. Αναστάσιος δεν απογοητεύτηκε, δεν υποχώρησε μπροστά στις ανυπέρβλητες αντιξοότητες και δυσκολίες.

Επισκεύασε εκκλησίες και μοναστήρια, έκανε γηροκομεία, εκκλησιαστικά φροντιστήρια, θεολογικές σχολές. Δεν είναι κλεισμένος στο επισκοπέο του, αλλά, όσο του επιτρέπουν οι γεροντικές δυνάμεις του, περιοδεύει, επικοινωνεί με το ποίμνιο για να τονώσει το θρησκευτικό του αίσθημα, να εδραιώσει την πίστη, να ενσταλάξει την ελπίδα σε πονεμένους και αδύναμους.

Δεν του περισσεύει χρόνος ν' ασχοληθεί με τον Πάπα και τον παπισμό, γιατί

να ετοιμάσει τις ψυχές των ανθρώπων για τη Βασιλεία των Ουρανών, που απαιτούσε όμως μια ολοκληρωτική αλλαγή και κάθαρση της ζωής των ανθρώπων, που ήταν βυθισμένοι στο βόρβορο της εξουθένωσης και της αμαρτίας.

Ο λόγος του, όπως ήταν φυσικό, εύρισκε μεγάλη απήχηση στα λαϊκά στρώματα, στους πονεμένους, φτωχούς και ανίσχυρους.

Όταν πρότεινε στο νεαρό πλούσιο να πουλήσει τα υπάρχοντά του, να μοιράσει τα χρήματα στους φτωχούς και τότε να τον ακολουθήσει, εκείνος έφυγε, συνοφρυωμένος, γιατί είχε μεγάλη περιουσία. Γενικά οι πλούσιοι ένιωθαν το έδαφος να υποχωρεί κάτω από τα πόδια τους, όταν ο Χριστός τους συνιστούσε να μη θησαυρίζουν επί γης, πλούτη και αγαθά, που είναι μάταια και άχρηστα.

Οι συμβουλές αυτές του Ιησού με ωθούν συνειρμικά σε άλλες σκέψεις κι επισημάνσεις.

* * *

Υπάρχει σήμερα στον κόσμο μεγάλη φτώχεια, δυστυχία, ανέχεια, οικονομική δυσπραγία. Υπάρχουν όμως Μητροπόλεις πλούσιες, πλουσιότατες από δωρεές ευσεβών χριστιανών. Υπάρχουν εκκλησιαστικά κληροδοτήματα, τεράστιες εκκλησιαστικές περιουσίες, καταστήματα, κτήματα κ.λ. κ.λ. που ανήκουν σε διάφορες Μητροπόλεις και μοναστήρια.

Προς τι η συσσώρευση πλούτου, υλικών αγαθών και χρημάτων, που τόσο ανεπιθύμητα ήταν στο Χριστό;

Ας διαθέσουν, λοιπόν, οι πλούσιες Μητροπόλεις χρήματα για αγαθοεργίες και έργα ευποιίας. Δεν αντιλέγει κανείς

ότι υπάρχουν Μητροπολίτες με πλούσια κοινωνική δράση. Ο Επίσκοπος π.χ. Ξάνθης κ. Παντελεήμων από χρόνια τώρα με χρήματα της Μητροπόλεως επιδότησε οικογένειες για το τρίτο παιδί. Ενέργεια αξιέπαινη καθ' όλα. Ο λαός θέλει να συνδέσει περισσότερο η Εκκλησία της Ελλάδος το όνομά της με αξιόλογα έργα κοινωνικής ωφελείας.

* * *

Ας κοπάξουμε τί αξιόλογο κοινωνικό έργο επιτελεί στη γειτονική χώρα ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας κ. Αναστάσιος.

Από την πρώτη μέρα που ανέλαβε τα Ποιμαντορικά του καθήκοντα συνάντησε και συναντά ακόμη πάρα πολλές δυσκολίες. Αγωνίζεται, κοπιάζει σε μία χώρα στην οποία οι εκκλησίες είχαν μεταβληθεί σε αποθήκες πυρομαχικών και σε στάβλους και όπου και αυτό ακόμη το σημείο του σταυρού από τους χριστιανούς μπορούσε να στοιχειοθετήσει ποινικό αδίκημα. Αλλά ο Αρχιεπ. κ. Αναστάσιος δεν απογοητεύτηκε, δεν υποχώρησε μπροστά στις ανυπέρβλητες αντιξοότητες και δυσκολίες.

Επισκέυασε εκκλησίες και μοναστήρια, έκανε γηροκομεία, εκκλησιαστικά φροντιστήρια, θεολογικές σχολές. Δεν είναι κλεισμένος στο επισκοπείο του, αλλά, όσο του επιτρέπουν οι γεροντικές δυνάμεις του, περιοδεύει, επικοινωνεί με το ποίμνιο για να τονώσει το θρησκευτικό του αίσθημα, να εδραιώσει την πίστη, να ενσταλάξει την ελπίδα σε πονεμένους και αδύναμους.

Δεν του περισσεύει χρόνος ν' ασχοληθεί με τον Πάπα και τον παπισμό, γιατί

έχει άλλες ευγενείς επιδιώξεις, υψηλούς στόχους και οράματα.

Πράγματι, “τοιούτος αυτοίς έπρεπεν Αρχιερεύς”.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος, με την πλούσια δράση του, αποτελεί το καύχημα και το σέμνωμα και το εγκαλλώπισμα της ορθόδοξης εκκλησίας και με την όλη προσφορά του θα προσθέσει ένα ακόμη πολύτιμο αδάμαντα στο εκκλησιαστικό περιδέραιο των άξιων της Εκκλησίας Ιεραρχών.

Χωρίς αμφιβολία ισχύει γι’ αυτόν ο λόγος του Ιησού: “Ο μισθός υμών πολύς εν τοις ουρανοίς”. (Ματθ. ε, 12).

* * *

Επανέρχομαι στη λιπή εμφάνιση του Ιησού, ο οποίος, φορώντας ένα απλό ιμάτιο, πρόχειρα σανδάλια και ένα πάνινο κάλυμμα στο κεφάλι για τον ήλιο (τί αντίθεση, στ’ αλήθεια, αποτελούν τα χρυσοποίκιλτα άμφια και οι βαρύτιμες μίτρες των Αρχιερέων μας, κατάλοιπα της βυζαντινής χλιδής, επίδειξης και πολυτέλειας) περιόδευε σε πόλεις και χωριά, συντηρούμενος από τα λιπά γεύματα των φίλων και οπαδών του.

Ο “πλησίον”, που ήταν για τους Ιουδαίους ο ομόθρησκος, για το Χριστό ήταν κάθε άνθρωπος, που αγαπά και ελεεί τους συνανθρώπους του, αδιακρίτως φυλής και θρησκευματος.

Τα έγγραφα και άλλοτε: Όπως ένας είναι ο ήλιος που εκπέμπει τις ζωογόνες ακτίνες του σε όλη τη γη και φωτίζει όλη την οικουμένη, έτσι, ένας είναι και ο Θεός για όλους τους ανθρώπους (Έλληνες, Γάλλους, Τούρκους, Κινέζους, Ινδούς κ.λ.), αδιακρίτως φυλής, έ-

θνους, θρησκευματος. Το τονίζω γιατί, τώρα τελευταία, μερικοί, με άσχετες φράσεις όπως, ο Θεός της Ελλάδος, ο Θεός των Ελλήνων, πάνε να παραστήσουν τον Θεό... Έλληνα, μπαθούνα όπως ιδιαίτερος την Ελλάδα! Και δεν κρύβω ότι μου προκάλεσε αλγεινή εντύπωση, προ ημερών, η ορακτική στάση και συμπεριφορά των λαϊκών και κληρικών ενός χωριού της Σαντορίνης, οι οποίοι αρνούσαν επί πέντε μέρες να θάψουν ένα νεκρό έστω, μάρτυρα του Ιεχωβά, και χρησιμοποίησε η επέμβαση του εισαγγελέα του υπουργείου Εσωτερικών για να φέρει ο νεκρός στο νεκροταφείο του χωριού του, δίπλα στους δικούς του. Και των δυνάμεων, επίβλεψον και φωτίσθητε αυτούς!...

* * *

Ο Χριστός ήταν ταπεινόφρων, κατεταπεινωμένος, ομιλητικός προς όλους. Συνομιλούσε με τελώνες, αμαρτωλούς, πόρνες, γιατί τον ενδιέφερε το “απολωλός πρόβατον”. Μολονότι οι Ιουδαίοι δεν είχαν καλές σχέσεις με τους Σαμαρείτες (πρβλ. “ου γάρ συγχρώνται Ιουδαίοι Σαμαρείταις”, Ιωάν. δ, 9), εν τούτοις ο Ιησούς συνομίλησε με την αμαρτωλή Σαμαρείτιδα στο πηγάδι και ο λόγος εκείνος υπήρξε εποικοδομητικός.

Αν ξαναερχόταν ο Χριστός στη γη, αναγνώριζε ως πιστούς οπαδούς του όχι εκείνους που επιφανειακά και, πολλές φορές, ψυχρά προσπαθούν να μιμηθούν την υψηλή διδασκαλία του ούτε εκείνους, (λαϊκούς ή κληρικούς) στους οποίους δεν υπάρχει ακολουθία λόγων και έργων, αλλ’ όσους εργάζονται

νται ταπεινά και αθόρυβα για να συνεχίσουν το δύσκολο έργο του.

Η ορθόδοξη εκκλησία πρέπει να γίνει περισσότερο ενεργητική, δραστήρια και ουσιαστική και λιγότερο τυπική και θεσμική. Να γίνει πνευματικός φάρος και... φαιδρούς... χαρακτηρισμούς, π.χ... της... τηλεόρασης, που αποκαλείται διαολοκούτι και διαολοκήρυκας των σπιτιών μας. Τέτοιες άστοχες εκφράσεις προσβάλλουν το εκκλησίασμα και όλους τους Έλληνες, γενικότερα, γιατί όλοι, μηδέ του Αρχιεπισκόπου εξαιρουμένου, παρακολουθούν τηλεόραση, για να είναι ενημερωμένοι σε όλα, και μάλιστα, από πρώτο χέρι, όπως λέμε.

Αυτός ο συνδυασμός πολλαπλών ενασχολήσεων των παιδιών ικανοποιεί και ευχαριστεί πολύ την παιδική ψυχή.

Σκέτο το κατηχητικό μάθημα γίνεται μάλλον μονότονο και βαρετό, παρά ελκυστικό και αρεστό.

Το κήρυγμα από τον άμβωνα πρέπει να συμβάλλει πάντοτε στην πνευματική και ψυχική ανάταση του λαού, βοηθώντας τον να βρει λύσεις στα πολλά προβλήματα, που τον περιστοιχίζουν. Σύνομες ομιλίες, με θέματα ζωντανά από την καθημερινή ζωή κρατούν αδιάπρωτο ενδιαφέρον των πιστών. Τουναντίον, συχνές αναφορές σε τετριμμένα γεγονότα της Παλαιάς Διαθήκης, όπως π.χ. αυτό είπε ο Θεός στο Μωυσή, αυτό παρήγγειλε στον Αβραάμ κ.λ. τους αφήνουν αδιάφορους και παγερούς.

Οι πιστοί θέλουν να ακούνε ενθαρρυντικά κι ελπιδοφόρα κηρύγματα με ορθολογικά και αδιάσειστα επιχειρήματα και όχι κηρύγματα αποθαρρυντικά και τετριμμένα, που κάποτε καταλήγουν σε... φαιδρούς... χαρακτηρισμούς, π.χ... της... τηλεόρασης, που αποκαλείται διαολοκούτι και διαολοκήρυκας των σπιτιών μας. Τέτοιες άστοχες εκφράσεις προσβάλλουν το εκκλησίασμα και όλους τους Έλληνες, γενικότερα, γιατί όλοι, μηδέ του Αρχιεπισκόπου εξαιρουμένου, παρακολουθούν τηλεόραση, για να είναι ενημερωμένοι σε όλα, και μάλιστα, από πρώτο χέρι, όπως λέμε.

Οι πιστοί απαιτούν από την ορθόδοξη εκκλησία πραγματική μετουσίωση της θεωρίας σε πράξη και σε έργα κοινωνικής ωφελείας. Οι χριστιανοί θέλουν τα κηρύγματα να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του σύγχρονου ανθρώπου, χωρίς τις κουραστικές εκείνες επαναλήψεις των ίδιων και των ίδιων, για τις οποίες οι αρχ. Έλληνες έλεγαν το γνωστό εκείνο: "Οι αυτοί περί των αυτών τοις αυτοίς τα αυτά", δηλ. τα ίδια πρόσωπα λένε τα ίδια πράγματα στους ίδιους ανθρώπους τα ίδια θέματα:

* * *

Άκουσα, πριν από πολλά χρόνια, (1957) εδώ στην Κόνιτσα έναν Αρχιμανδρίτη ιεροκήρυκα, Βαλληνδρά, ονόματι, ο οποίος την τελευταία Παρασκευή των Χαιρετισμών της Θεοτόκου ανέλυσε τους δύο στίχους:

*Χαίρε δι' ης εγείρονται τρόπαια,
Χαίρε δι' ης οι εχθροί καταπίπτουσι.*

Τέλεια διάρθρωση νοημάτων, κατα-

πληκτική εμβάθυνση και σαφήνεια, δεινή ευγλωπία κ.λ. σε συνήρπαζαν κυριολεκτικά. Χαιρόσουν να ακούς τον αοίδιμο Σεβαστιανό, ο οποίος είχε τον τρόπο και την ικανότητα να δίνει πνοή και ζωτάνια και στα πιο απλά θέματα που ανέπυσσε. Άκουσα προ ημερών, στις 24 Αυγούστου, στο ναό του Αγίου Κοσμά μια χαρισματική ομιλία από το Μητροπολίτη Ξάνθης κ. Παντελεήμονα. Και κάποτε, προ πολλών ετών, είχα ακούσει σε εκκλησία των Αθηνών κήρυγμα Αρχιμανδρίτη με ασάφειες, ασυναρτησίες και εκτός θέματος. Και τότε θυμήθηκα εκείνο που έλεγα στους μαθητές μου, όταν κάποιος έγραφε στην έκθεση ασυναρτησίες, εκτός θέματος, με ακαταλαβίστικα νοήματα:

“Αεροπλάνο συνεκρούσθη με αυτοκίνητο και εφονεύθησαν όλοι οι επιβάτες του αεροπλοίου”.

Κάθε ομιλία, κάθε κήρυγμα απαιτεί προετοιμασία. Όποιος προχειρολογεί και αυτοσχεδιάζει εκείνη την ώρα, υποβιβάζει πρώτα τον εαυτόν του και ύστερα υποτιμά τη νοημοσύνη του ακροατηρίου - εκκλησιάσματος.

* * *

Ας με συγχωρέσει πρώτα ο Θεός και ύστερα ο Άγιος Σκύρου, γιατί θα σχολιάσω κάποια δήλωσή του. Μετά το σεισμό, που έγινε στη Σκύρο, τη νύχτα της 26 Ιουλίου, είπε: “Εκείνη τη στιγμή της νύχτας ο Άγιος Γεώργιος, ο προστάτης του νησιού, ξαγρυπνούσε και παρακά-

λεσε το Θεό να στρέψει την οργή του γκέλαδου στο μοναστήρι του Αγ. Γεωργίου και όχι στο νησί. Ο Θεός άκου την παράκληση κ.λ. κ.λ.

Αν αυτά τα έλεγε ένας αγαθός ιερέας σε παιδιά Νηπιαγωγείου ή, το πολύ Δημοτικού, θα μου ήταν πολύ συμπεριθή. Να τα λέει όμως ένας Δεσπότης τηλεοπτικό κανάλι, εις επήκοον όλων των Ελλήνων, αυτό είναι ακατανόητο!

* * *

Ανακεφαλαιώνοντας επαναλαμβάνω και πάλι ότι η κοινωνία περιμένει πολύ από την ορθόδοξη εκκλησία.

Τα πολυκλήματα μοναστήρια και πλούσιες Μητροπόλεις, με τα ανθη εισοδήματά τους, αντί να προβαίνουν σε αγοραπωλησίες μεγάλης αξίας ανήτων, ας ανοίξουν και ας στρέψουν τους κρουνοί των χρυσοφόρων ταμιείων τους προς τους φτωχούς, τους άσχημους, τους εξαθλιωμένους και τους πτωχοντες, και ας πχει πάντοτε σ' αυτώντων εχόντων και κατεχόντων κληρικώπαντός βαθμού, ο αλληγορικός, πληθυσαφής και αυστηρός λόγος του Χριστού, που είπε προς τους “εξ ευωνύμων” αμετανόητους αμαρτωλούς:

“Επέινασα γαρ και ουκ εδώκατέ με φαγείν”, δίψασα, και δεν μου δώσα νερό, ήμουν ξένος, και δεν με φιλοξνήσατε στο σπίτι σας, γυμνός, και δεν με ντύσατε, ασθενής και στη φυλακή και δεν με επισκεφτήκατε να με τονώσετε. (Ματθ. κε, 42-43).

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ - ΖΕΥΓΟΛΑ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλ.: (0655) 22529

Τηλ. Οικίας: (0651)93622
Κιν.: 0945182799

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Το Θέατρο του παραλόγου...

Στο καφενείο της γεπονιάς η τηλεόραση έδειχνε και ξανάδειχνε τη φοβερή σκηνή στους πύργους της Ν. Υόρκης όπου πάνω από έξι χιλιάδες αθώοι άνθρωποι βρήκαν τραγικό θάνατο εκείνο το πρωινό της 11ης Σεπτεμβρίου. Η συζήτηση δεν άργησε να φουντώσει ανάμεσα στους γνώριμους θαμώνες του Καφενεείου.

- Φιρί φιρί το πάνε τόσα χρόνια οι Αμερικανοί και να τώρα που τους ήρθε η κατραπακιά στο κεφάλι τους, είπε ο Σταύρος ο οικοδόμος, σπάζοντας τη σιωπή.

Αυτό ήταν. Η ατμόσφαιρα αναταράχθηκε σαν από ηλεκτρική εκκένωση.

- Δηλαδή χαίρεσαι για την κατραπακιά που έφαγαν οι Αμερικάνοι και δε λογαριάζεις, μωρέ, όλους αυτούς τους αθώους που πέθαναν χωρίς να φταίνε; απάντησε ο Τάσος ο Κεφετζής, καθώς ακουμπούσε το δίσκο με τα ρακιά στο τραπέζι.

Πειράχτηκε ο Σταύρος και σηκώνοντας τη φωνή του ανταπάντησε:

- Πονάει η ψυχή μου για τους αδικοκαμένους που ήταν κι αυτοί βιοπαλίστες σαν εμάς, ειλικρινά πονάει η ψυχή μου όπως πονάει τόσα χρόνια, μια για τα παιδιά του Βιετνάμ που τα καιγαν σαν λαμπάδες τα ναπάλη των Αμερικάνων, μια για τα γυναικόπαιδα του Ιράκ που τ' αφάνισαν με τις ραδιενεγές μπόμπες του Κλίντον.

Πονάει η ψυχή μου για τους αθώους της Σερβίας καθώς και για τα γυναικόπαιδα του Αφγανιστάν που τώρα βομβαρδίζουν και αφανίζουν οι Αμερικάνοι.

Απ' όπου και αν προέρχονται οι σκοτωμοί αθώων, να 'ναι καταραμένοι αυτοί που τους κάνουν.

- Πρέπει να εξαλειφθεί η τρομοκρατία - μπήκε στη συζήτηση και ο κυρ. Παναγιώτης ο συνταξιούχος δάσκαλος - γιατί δεν είμαστε σίγουροι σε καμιά χώρα απ' τους φαντατικούς τρομοκράτες. Ο Μπους δήλωσε ξεκάθαρα ότι θα πατάξει την τρομοκρατία σ' όποια χώρα και αν υπάρχει. Ήδη ανακοίνωσε και μια λίστα εξήντα κρατών.

- Και χρειάζονται τόσα αεροπλανοφόρα, τόσος στρατός με πυραύλους και όλα τα τέλεια φονικά σύνεργα που κουβαλούν για να χτυπήσουν αυτούς τους άορατους τρομοκράτες; Ξαναπήρε το λόγο ο Σταύρος. Όποιος δεν έρθει μαζί μας θα θεωρηθεί ότι είναι εναντίον μας, δήλωσε ο πλανητάρχης Μπούς. Για στάσου κύριε Μπούς, πολύ φόρα πήρε. Πρώτα πρώτα δε μας κάνεις λιανά ποιοί θα λογαριάζονται κατά την κρίση του τρομοκράτες; Δηλαδή ο Οτσαλάν που πάλευε για τα δικαιώματα των Κούρδων είναι τρομοκράτης, οι Παλαιστίνιοι που παλεύουν πενήντα χρόνια να στεριώσουν μια πατρίδα είναι τρομοκράτες; Αν αύριο οι Κύπριοι ξεσηκωθούν να διώξουν τους κατακτητές τούρκους που κατέλαβαν με την ανοχή των Αμερικάνων τη μισή Κύπρο, θα χαρακτηριστούν τρομοκράτες; Κι αν ξεκλωθούν οι άνεργοι και πεινασμένοι σε κάποιες χώρες αύριο, θα χαρακτηριστούν τρομοκράτες και θα τους βαράτε με πυραύλους;

Αναταραχή έγινε στο Καφενείο και οι

γνώμες διασταυρώνονταν δημιουργώντας ένα κομψούζιο.

Στο σημείο αυτό σπκώθηκε, κλείνοντας την εφημερίδα του στο τραπέζι, ο κυρ. Σωκράτης, ο συνταξιούχος Γυμνασιάρχης και με στενοχωρημένο και σοβαρό ύφος είπε:

- Αγαητοί μου, κάντε ηχυσία. Δεν είναι ανάγκη να γίνει "Χάβρα Ιουδαίων" εδώ μέσα, ας βάλουμε τα πράγματα σε μια σειρά:

Εδώ έχουμε ένα φαινόμενο που πρώτη φορά παρουσιάζεται στον κόσμο. Έχουμε τη λεγόμενη παγκοσμιοποίηση. Μ' απλά λόγια η εκμετάλλευση των λαών συνεχίζεται με διάφορες μορφές. Διακόσιοι εξήντα άνθρωποι σ' όλη τη γη έχουν όσα πλούτη αντιστοιχούν στο μισό πληθυσμό του πλανήτη, δηλαδή στα τρια δισεκατομμύρια.

Η συγκέντρωση του πλούτου πηγαίνει όλο και σε λιγότερα χέρια. Από την άλλη πλευρά οι άνεργοι, οι πεινασμένοι και εξαθλιωμένοι πληθαίνουν και τρέχουν ως λαθρομετανάστες απ' εδώ κι απ' εκεί.

Όλη αυτή η κατάσταση επόμενο είναι να δημιουργεί αγανακτισμένους, ανάμεσα στους οποίους κάποιοι φανατικοί να βρουν εύκολα τους επίδοξους τρομοκράτες και φονιάδες. Μεγάλο ρόλο σ' αυτά παίζουν οι μυστικές υπηρεσίες μεγάλων κρατών που δουλεύουν για το Κεφάλαιο. Γέννημα και θρέμμα αυτών των υπηρεσιών ήταν και ο φερόμενος ως υπεύθυνος για το απάνθρωπο χτύπημα στη Ν. Υόρκη Οσάμα μπιν Λάντεν.

- Και τι πρέπει να γίνει; τον διέκοψε με αγωνία ο παπα Θόδωρος που τόσην ώρα τον άκουγε μ' ανοιχτό το στόμα.

- Κατά την ταπεινή μου γνώμη, οι δυνα-

τοί της γης ας εφαρμόσουν την κινέζικη παροιμία "αντί να δώσεις σ' έναν πεινασμένο ένα ψάρι, καλύτερα είναι να το μάθεις να ψαρεύει" γιατί το ένα ψάρι θο το φάει και πάλι θα πεινάσει, ενώ αν μπει να ψαρεύει θα λύσει το πρόβλημα.

Και επί του προκειμένου:

Αν θέλουν οι μεγάλοι (κι αυτή τη στιγμή οι παντοδύναμοι πλανητάρχες Αμερικανοί) να βοηθήσουν την ανθρωπότητα, ας αναθέσουν σ' ένα αντικειμενικό Ο.Η.Ε. να συμπαρασταθεί στις χώρες που έχουν ανάγκη.

Αντί να οργώνουν τις θάλασσες με τα τεράστια αεροπλανοφόρα τους κι αντί να αερολακώνουν τους ουραμούς με εκατοντάδες αεροπλάνα και πυραύλους που κοστίζουν δισεκατομμύρια, ας ξεκινήσουν με ειρηνικά καραβάνια να βοηθήσουν τους ταλαίπωρους λαούς με νοσοκομεία, γιατρούς, γεωργικά μηχανήματα, επιστήμονες κ.λπ. για μια καλύτερη ζωή. Δεσποτάδες, Εμίρηδες και Μουλάδες, ας διαθέσουν τα τεράστια ποσά που διαχειρίζονται για την καλοπέρασή τους, στη φτωχολογιά να δει κι αυτή καλύτερες μέρες. Έτσι θα σταματήσει ο κατήφορος που πήρε η ανθρωπότητα, διαφορετικά, πάμε κατά διαόλου.

Όποιος σπέρνει ανέμους, θερίζει θύελλες... Ο κύρ. Σωκράτης σταμάτησε και σιωπή έπεσε στο Καφενείο της γεπονιάς.

Ένας ένας καληνύχτισαν τον Τάσο και προβληματισμένοι οι θαμώνες έφυγαν για τα σπίτια τους ενώ η τηλεόραση εξακολουθούσε στη γωνία να δείχνει σκηνές με αεροπλανοφόρα, βόμβες και σκοτωμένους ανθρώπους ή καραβάνια προσφύγων...

Σ.Τ.

Να θυμούμαστε και να διδασκόμαστε

Μήνες ενδόξων επετείων ο Σεπτέμβρης και Οκτώβρης. 28 Οκτωβρίου 1940 το μεγάλο Έπος του ελληνοϊταλικού πολέμου. Κλείνουν φέτος 61 χρόνια από την ιστορική εκείνη μέρα που Στρατός και Λαός έδωσε τον υπερ πάντων αγώνα κατατροπώνοντας τις στρατιές του Μουσολίνι και καταρακώνοντας το γόπτρο του Δικτάτορα.

Στο σημερινό τεύχος του περιοδικού μας τιμώντας την επέτειο δημοσιεύουμε σε άλλες σελίδες αφηγήσεις συμπατριωτών μας για να νιώσουν και οι νεώτεροι πιο άμεσα το κλίμα και τη δράση της γενιάς που δημιούργησε το αθάνατο έπος.

Μετά την εισβολή των Γερμανών στη χώρα μας και την συνθηκολόγηση από τον Τσολάκογλου, υποδουλώνεται η πατρίδα μας στους κατακτητές (Απρίλης 1941).

Το Σεπτέμβρη του ίδιου χρόνου αρχίζει ο αντιστασιακός αγώνας του λαού κατά της τριπλής κατοχής (Γερμανών- Ιταλών-Βουλγάρων).

Δημιουργούνται διάφορες οργανώσεις με κυριώτερες του ΕΔΕΣ και του ΕΑΜ που ήταν και η μαζικότερη.

Συμπληρώνονται εξήντα χρόνια φέτος και καλό θα είναι να φέρνουμε στη μνήμη μας αυτές τις επετείους. Μέσα στο ζόφο της φασιστικής κατοχής, τότε που βασιλιάς και Κυβέρνηση εγκατέλειψαν το λαό στην τύχη του και βρέθηκαν στο Κάιρο υπό την σκέπη της Αγγλικής

προστασίας και οι παλιοί πολιτικοί αδρανούσαν κλεισμένοι στο καβούκι τους στην πρωτεύουσα, όπου περίμεναν το "Μάνα εξ ουρανού", ο λαός με την καθοδήγηση μερικών μικρών κομμάτων διάλεξε το δρόμο της πάλης κατά του κατακτητή. Το ΕΑΜ οργανώνει συσσίτια στην πρωτεύουσα να σώσει το λαό που πέθαινε αβοήθητος στα πεζοδρόμια από την πείνα. Οργανώνει μεγάλες συγκεντρώσεις στην Αθήνα και ματαιώνει την απόφαση των Γερμανών για επιστράτευση. Οργανώνει την ύπαιθρο επιβάλλοντας την τάξη και εμποδώνοντας την ασφάλεια των κατοίκων της υπαίθρου με την πάταξη ληστών μαυρογοριτών και δωσιλόγων. Δίνει πραγματικό νόημα στο θεσμό της Αυτοδιοίκησης και τη Λαϊκή δικαιοσύνη. Οργανώνει τη νεολαία δίνοντάς της ιδανικά για μια καλύτερη ζωή.

Σαν από θαύμα άλλαξε η ζωή των ανθρώπων. Από το γέρο ως το μικρό παιδί, όλοι έτρεξαν για την απελευθέρωση της χώρας οραματιζόμενοι μια ελεύθερη Ελλάδα με κοινωνική δικαιοσύνη και ισονομία.

Σύντομα γέμισαν τα βουνά με τους αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. και του Ε.Δ.Ε.Σ. που συνεργαζόμενοι ανατίναξαν τη γέφυρα του Γοργοποτάμου δημιουργώντας για εβδομάδες πρόβλημα στις μεταφορές των γερμανικών εφοδίων.

Τριακόσιες χιλιάδες στρατιώτες των κατοχικών δυνάμεων αναγκάστηκαν να βρίσκονται στην Ελλάδα στερώντας τα

άλλα μέτωπα από πολύτιμες δυνάμεις. Εκατοντάδες χιλιάδες ήταν τα θύματα του ελληνικού λαού από πείνα, εκτελέσεις κ.λπ. και ανυπολόγιστες οι ζημιές σε υλικά αγαθά. Και το χειρότερο, μετά την απελευθέρωση, οι άσπονδοι φίλοι μας, μας οδήγησαν σ' έναν αδελφοκτόνο πόλεμο και την ώρα που οι άλλοι Ευρωπαίοι τιμούσαν την Εθν. Αντίσταση και έχτιζαν ένα καινούριο μέλλον, στη χώρα μας γινόταν μια πραγματική γενοκτονία γκρεμίζοντας πόλεις και χωριά, γκρεμίζοντας ταυτόχρονα ό,τι καλό είχε

παρουσιάσει το ανεπανάληπτο θαύμα που λέγεται ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.

Ας τιμήσουμε λοιπόν σήμερα τα εντάχοντα του αθανάτου ΕΠΟΥΣ μ' αυτές τις λίγες αράδες, έχοντας κατά τα ιδανικά εκείνης της εποχής που σήμερα μάλιστα - εποχή αμφισβήτησης των καινούριων "ιδανικών" της παγκοσμιοποίησης- γίνονται πιο επίκαιρα να μας διδασκόμαστε από την ιστορία προφυγής εγκληματικών σφαλμάτων για το μέλλον.

Ορειβατική συνάντηση

Στις 29-30 Σεπτέμβρη πραγματοποιήθηκε στο Μεσολόγγι η 12η συνάντηση Ορειβ. Συλλόγων Δ. Ελλάδας και Ηπείρου (Σ.Ο.Σ.Δ.Ε.Η).

Το απόγευμα του Σαββάτου έγινε η προσέλευση των Συλλόγων στο Πολιτιστικό Κέντρο Μεσολογγίου όπου πραγματοποιήθηκαν διάφορες εκδηλώσεις και το πρωί της Κυριακής πορεία στο βουνό Αράκυνθο με την παραδοσιακή φασολάδα στο τέλος της διαδρομής.

Από τον Ορειβ. Σύλλογο Κόνιτσας έλαβαν μέρος δώδεκα μέλη.

Η Ομοσπονδία Εμπορικών Συλλόγων Β.Δ. Ελλάδας και Νήσων στα πλαίσια του προγράμματος ΟΑΕΔ-ΛΑΕΚ διοργάνωσε στην Κόνιτσα δυο σεμινάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε εργαζόμενους σε εμπορικές επιχειρήσεις που απασχολούν από 1-20 άτομα.

Πραγματοποιήθηκαν δυο προγράμματα:

1. Από 3/8-22/8 (Υγιεινή - Τουριστ. ανάπτυξη)

2. Από 6/8-22/8 (Πωλήσεις -Υγιεινή)

Από τον Εμπορικό Σύλλογο Κόνιτσας.

ΓΕΩΦΑΡΜΑ

Μελέτες - Κατασκευές ΚΗΠΩΝ - ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΕΙΣ

- ✓ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ
- ✓ ΦΑΡΜΑΚΑ
- ✓ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ - PET SHOP
- ✓ ΣΠΟΡΟΙ
- ✓ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ
- ✓ ΕΙΔΗ ΚΗΠΟΥ
- ✓ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΕΚΖΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ Γ.Π.Α.

Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 28α ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ.- Fax 0651,31770

email: geofar@ln.gr

Από τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο 1940-41

Με το Ανεξάρτητο Τάγμα Προκαλύψεως Κονίτσης
Απόσπασμα από το βιβλίο "Πορεία Γενναίων"
του εφ. ανθ/γού του Τάγματος Β. Αρχιμανδρίτη

ΣΑΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την προηγούμενη μέρα 15 Νοεμβρίου στην τοποθεσία Καψάλα δυο διμοιρίες του τάγματος συγκρούστηκαν με ισχυρή δύναμη Ιταλών (Μάχη της Καψάλας) στην οποία τραυματίστηκε ο διμοιρίτης της μιας διμοιρίας επιλοχίας Σπ. Πρωτοσυγγέλου. Οι Ιταλοί ενισχυμένοι και με άλλη δύναμη που ανέβηκαν από Κόνιτσα αντεπιτέθηκαν και ανάγκασαν τις διμοιρίες του τάγματος να υποχωρήσουν προς τις απότομες πλαγιές πριν την κατεύθυνση του Στόμιου, όπου ήταν ανεπτυγμένος ο 3ος λόχος του τάγματος με διοικητή τον μόνιμο υπολ/γό Ιωάννη Ντέτσικα.

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΟΝΙΤΣΑ

Εκεί στο Στόμιο κοντά στο Μοναστήρι της Παναγίας σταματήσαμε πολλές ώρες. Πρώτα για να συμμαζευτούν οι στρατιώτες μας, κι ύστερα έπρεπε κάτι να βάλουμε στο στόμα μας, γιατί είμαστε όλοι θεονήστικοι από τη μεγάλη "περιπέτεια της Καψάλας". Ο Διοικητής του 3ου λόχου (Γιάννης Ντέτσικας) έδωσε διαταγή στους μαγείρους του να μας "προσέξουν". Αλλά μήπως είμαστε πέντε ή δέκα...

Τέλος κάτι βάλουμε στο στόμα μας.

Εκείνο όμως που μας έδωσε κουράγιο ήταν ένα τραγόπουλο που αγοράσαμε από ένα Κονιτσιώτη που βρέθηκε ε-

κεί κοντά στο Μοναστήρι με καμιά 15ριά γιδοπρόβατα και το οποίο τρεις "επιπύδιοι" στρατιώτες το είχαν κι όλες ετοιμάσει και ψήνονταν στη σούβλα.

Μετανοιώσαμε κατά βάθος που το πήραμε γιατί μας καθήλωσε κυριολεκτικά ώσπου να ψηθεί.

Αποδείχτηκε στην πράξη πως δεν ήταν το κατάλληλο γι' αυτή τη δουλειά.

Αλλά σε τέτοιες στιγμές απ' την ανεβροχιά καλό είναι και το χαλάζι, που λέει και η παροιμία.

Κάποτε, τέλος πάντων ετοιμάστηκε. Το τεμαχίσαμε έτσι στα πρόχειρα και το μοιραστήκαμε.

Άλλος κρατώντας στο χέρι "το μερίδιό του" άλλος βάζοντάς το στο σακίδιο, ξεκινήσαμε.

Ήταν μια εξαιρετική ηλιόλουστη μέρα.

Έπρεπε να ακολουθήσουμε το δρομολόγιο που μας υπέδειξαν από τη Κόνιτσα στην οποία εν τω μεταξύ είχε μπει ο στρατός μας.

Πάλι απ' την αρχή δηλαδή. Βρυσσώρι πάλι, Παλαιοσέλι, Ελεύθερο, Κόνιτσα.

Αϊντε παιδιά, κουράγιο και κάποτε θα φθάσουμε, αυτά τα λόγια επανελάμβανα κάθε λίγο στους στρατιώτες μου που έβλεπα πως είχαν αποκάμει.

Βαδίσσαμε ώρες πολλές, ούτε θυμάμαι πώς πέρασε εκείνη η μέρα. Σταματούσαμε για λίγο να πάρουμε ανάσα, και πιο πολύ σε καμιά βρύση που βρίσκονταν

στη στράτα μας να πιούμε λίγο νερό και να ξαναγεμίσουμε τα παγούρια μας.

Στο δρόμο μας κίνηση μεγάλη από Βρυσσοχώρι και πέρα. Πηγαυνοέρχονταν μεταγωγικοί με τα ζώα τους, κάπου κάπου και κανένας τραυματίας σε ζώο καβάλα ή σε φορείο με προορισμό τους το ορεινό Χειρουργείο που ήταν στο Βρυσσοχώρι.

Τους περνούσαμε όλους, σαν να μην τους βλέπαμε “δεν μας έκαναν εντύπωση, τις σκηνές αυτές τις θεωρούσαμε κάτι το συνηθισμένο. Ύστερα από όσα είχαν δει τα μάτια μας 20 ολόκληρες μέρες απ’ την αρχή του πολέμου.

Πλησιάζαμε στη “Σουσνίτσα” ύστερα από έξι (6) ώρες συνεχή πορεία. Ήταν η ώρα περασμένη και άρχισε να σουρουπώνει. Για να συνεχίσουμε την πορεία μας προς την Κόνιτσα ήταν δύσκολο αν όχι αδύνατο. Ύστερα τι μας βίαζε να περπατούμε όλη τη νύχτα; Ίσως κι ανάμεσα από τμήματα του Στρατού μας. Ούτε παρασύνημα είχαμε ούτε τίποτε.

Μια τέτοια απόφαση, εγκυμονούσε πραγματικά πολλούς κινδύνους. Ούτε και τους στρατιώτες μου τους είδα πρόθυμους να συνεχίσουμε.

Γι’ αυτό όταν φθάσαμε σχεδόν στον αυχένα της Σουσνίτσας - εκεί που ήταν στημένα τα κανόνια μας και έβάζαν με την ψυχή τους όταν πηγαίναμε προς την Καψάλα, έδωσα οδηγίες και σταματήσαμε. Παιδιά τους είπα, εδώ θα ξημερώσουμε, όπως όπως. Μόλις φέξει θα συνεχίσουμε την πορεία μας.

Λάβετε τα μέτρα σας, όπως νομίζετε, να μην “ξεπαγιάσουμε”. Φωτιές μικρές επιτρέπονται. Μαζέψτε, τώρα που φέγγει, ξύλα και βάλτε εμπρός.

Έπρεπε να λάβουμε και στοιχειώδη

μέτρα ασφαλείας, γι’ αυτό και φώναξα κοντά μου τους ομαδάρχες βαθμοφόρους και τους επέστησα την προσοχή στο ζήτημα αυτό. Τουλάχιστον έπρεπε τέσσερις (4) απ’ όλους μας να αγρυπνούν κατά διαστήματα στις θέσεις που καθορίσαμε μαζί.

Δύο (2) ακίνητοι και δύο (2) κινητοί. Έδωσα εντολή οι σκοποί να αναλάβουν από τότε. Σε λίγο για κάμποση ώρα όλοι είχαν σκορπίσει ανάμεσα στα γηραλέα πεύκα της Σουσνίτσας μαζεύοντας ξερά ξύλα και λατσούδες. Όταν γύρισαν σχεδόν φορτωμένοι η τοποθεσία είχε γεμίσει από πολλούς σωρούς καυσόξυλα λογής λογής και σε λίγο όπως είχε νυχτώσει, πολλές φωτιές ξεπρόβαλαν γύρω γύρω και φωτίζαν τα πρόσωπά μας που καθιστοί απαρτίζαμε τις παρέες μας.

Για αρκετή ώρα έβλεπε κανείς την δια εικόνα που την ζωντάνευαν οι σιγανές κουβέντες μας.

Το μόνο που ξεχώριζε κανείς στις παρέες μας εκτός απ’ τις κουβέντες τις σιγανές ήταν οι καπνιστές στρατιώτες που βρήκαν τότε την ευκαιρία να απολαύσουν το κάπνισμα σε συνδυασμό με το να μασάνε ό,τι υπολείμματα από κουραμάνα κ.λ.π. υπήρχαν στα σακίδιά τους.

Έτσι κακόν κακώς πέρασε η νύχτα εκείνη του Νοέμβρη κάτω από τα πεύκα της Σουσνίτσας. Κι ήμαστε μόνοι - μακριά από το λόχο μας χωρίς τους γυλιούς τις κουβέρτες και τα υπόλοιπα σύνεργα. Όλα αυτά τα είχαμε αφήσει στον λόχο όταν ξεκινήσαμε την προηγούμενη μέρα για την Καψάλα.

Κάποτε πήρε να χαράξει. Σιγά σιγά και χωρίς προσταγές όλοι ήταν έτοιμοι και περίμεναν το σύνθημα. Σε λίγο κα-

τηφορίζαμε τις σκάλες της Σουσνίτσας προς την Κόνιτσα.

Σαν έφεξε κάπως ξεχωρίζαμε μακριά μπροστά μας στην απέραντη έκταση τα γνωστά κι αγαπημένα χώματα που είχαμε εγκαταλείψει στην αρχή του πολέμου. Ανάμεσά τους τα Καβάσιλα η έδρα της διμοιρίας μου, η Ηλιόρραχη, πιο πέρα το Μπουραζάνι ως τα βουνά του Λεσκοβικιού και της Πρεμετής μέσα στην Αλβανία.

Βαδίζαμε ένας, ένας, σχεδόν σιωπηλοί. Κάπου κάπου σταματούσαμε να ακούσουμε. Πόλεμος γίνονταν. Πού είναι οι κανονιές, οι ριπές των πολυβόλων, οι ντουφεκιές. Για μεγάλη μας έκπληξη τίποτε απ' αυτά. Ο πόλεμος είχε μεταφερθεί μακριά μέσα στην Αλβανία κι η μεγάλη απόσταση έσβηνε κυριολεκτικά τα πάντα.

Με τις σκέψεις αυτές και "χαρούμενοι" γιατί σε λίγο θα σμίγαμε με τον λόχο και το τάγμα μας φθάσαμε στην Κόνιτσα απ' τον Αη Θανάση, και τα "Πλατανάκια" το ξακουστό ωραίο εξοχικό Κέντρο στην Ειρηνική Περίοδο.

Προχωρήσαμε προς το κέντρο της Πόλης να βρούμε δικούς μας να μάθουμε πού βρίσκεται ο λόχος μας να τελειώσει τέλος πάντων αυτή η πρώτη πολύ παράξενη πολεμική μας περιπέτεια.

ΜΠΗΚΑΜΕ ΣΤΗ ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ήταν σχεδόν μεσημέρι όταν μπήκαμε στην Κόνιτσα την γραφικότητα αυτή μικρή Πολιτεία που την είχα γνωρίσει από πολλά χρόνια πριν, όταν κατέβαινα από την γενέτειρά μου το Πάπιγκο κάθε Φθινόπωρο να εφοδιασθώ με την άδεια κυνηγιού από το Δασαρχείο της, αλλά και από την προηγούμενη χρονιά το 1939.

Τότε είχαμε κληθεί υπό τα όπλα όλοι σχεδόν οι έφεδροι αξ/κοί οι ανήκοντες στο τάγμα Κόνιτσας.

Μαζευτήκαμε καμιά 20αριά. Επιστράτευση οπλιτών δεν έγινε αμέσως, έγινε μετά από μήνες.

"Κοπροσκυλιάζαμε" από το πρωί ως το βράδυ τις περισσότερες ώρες της ημέρας μέσα στους στρατώνες. Τότε είχα γνωρίσει πιο πολύ την ωραία μικρή πολιτεία. Τα ωραία μαγαζιά της, τα ζαχαροπλαστεία της, τα εξοχικά της κέντρα με πρώτο το κέντρο της Πάνω Κόνιτσας με τα ωραία πλατάνια.

Μετά από λίγο κατά τον Ιούλιο βρέθηκα διμοιρίτης του λόχου ενισχύσεως που έκαμε χαρακώματα στην Περιοχή Καβασίλων όπου σκάβαμε πρωί-πρωί και το απόγευμα ακόμη.

Είχαμε οργώσει κυριολεκτικά όλα τα γύρω υψώματα. Δεν χάρηκα πολύ τη ζωή αυτή έξω στην κατασκήνωση με τον εξαίρετο λοχαγό τον Κομιανό γιατί σαν ο νεώτερος των αξ/κών του τάγματος - αυτό μου είχε πει ο επιλοχίας του λόχου - πήρα φύλλο πορείας για το φυλάκιο "Σκορδίλη" (αρ. 19) και του Δασκαλογιάννη (αρ. 20) αργότερα τον Σεπτέμβριο μέχρι της απολύσεώς μου τον Οκτώβριο ύστερα από την υπογραφή του περιφήμου συμφώνου Μουσολίνι-Μεταξά περί μη επιθέσεως για ένα χρόνο.

Στα φυλάκια είχα την τύχη να γνωρίσω από κοντά τους καινούργιους γείτονες μας του Ιταλούς.

ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟ ΣΧΟΛΗ

Από την ώρα που πατήσαμε το πόδι μας στην Κόνιτσα αισθανόμαστε διαφορετικά

και τούτο καθρεφτίζονταν στα πρόσωπα όλων μας. Ήταν το τέλος της πρώτης περιπέτειας του πολέμου εκείνου.

Αλλά η Κόνιτσα αυτή όπως τη βλέπουμε τώρα δεν έμοιαζε καθόλου με την προηγούμενη ειρηνική ωραία Πολιτεία.

Οι Ιταλοί που είχαν καθήσει 14 ολόκληρες μέρες σ' αυτή την είχαν κάμει "απόρθητη" με τα λογής λογής πολεμικά εφόδια που είχαν κουβαλήσει για λογαριασμό της "Τζούλια" και της άλλης Μεραρχίας που έτρεξε για να την σώσει της "Μπάρι".

Ποτέ δεν θα ξεχάσω τις σίβες των κιβωτίων από πυρομαχικά που έφθαναν και τα πέντε (5) μέτρα ύψος και αμέτρητα μέτρα μήκος που ήταν εκεί στην άκρη του δρόμου που τώρα βρίσκεται η Λέσχη αξ/κών του Τάγματος, τους σωρούς από κουλούρες συρματοπλέγματα και σιδερένιους πασσάλους στο ίδιο μέρος. Πολλούς ανθρώπους να πηγαινοέρχονται στους δρόμους της, και εκεί στην πλατεία της πόλεως κοντά ακόμα να καπνίζουν τα μισοκαμμένα μαγαζιά. Ανάμεσά τους το ζαχαροπλαστείο του Παπαμιχαήλ του εξαιρετικού εκείνου ανθρώπου.

Εκεί ακριβώς στην πλατεία, Να! κι ο λοχαγός μας. Τον χαιρετήσαμε κι εγώ και οι άνδρες μου. Ήλθατε μου είπε. Ημείς ήλθαμε στην Καψάλα να σας βρούμε αλλά πουθενά. Μα κ. λοχαγέ του είπα, αφού ξέρετε πως "πέσαμε" προς το "Στόμιο και σωθήκαμε, διαφορετικά θα ήμασταν καταδικασμένοι ή να αιχμαλωτιστούμε ή να σκοτωθούμε.

Ο επιλοχίας ο Πρωτοσυγκέλλου, του είπα, είναι τραυματισμένος και διακομίστηκε στο Βρυσοχώρι. Το ξέρω μου είπε

από τον Γιάννη τον Ντέτσικα. Το ανέφερε από τηλεφώνου στον κ. Γίγα. Δεν το ευχαρίστηκε τόσο η συμπεριφορά μου. Ήμουν ισατισμένος, γιατί πριν τον ανταμώσουμε με τους άνδρες μου, σε ζήτηση μεταξύ των άλλων αξ/κών το λόχου είχε πει δήθεν αστειευόμενος που δεν παρουσιάστηκε πουθενά γιατί είναι τραβήξει για το χωριό μου το Πάπιγκαν αν ήταν ποτέ δυνατόν, έστω και να σκεφτώ αυτό - για να επισκεφτώ δήθεν τους δικούς μου.

Μου κακοφάνηκε πολύ όταν το έμαθα. Η πρώτη μου δουλειά ήταν να βρω τον Γίγα να παραπονεθώ. Τον βρήκα μετά από λίγο πιο κάτω προς την αγορά. Μας καλωσόρισε μας συνεχάρη για τη προσπάθειά μας στην Καψάλα, και διαψευσε κατηγορηματικά όλα τα περί Αδίκου. Προφανώς ήθελε να τον καλύψει γιατί με είδε πολύ ταραγμένον. Εγώ δε ξέρω τίποτε από αυτά μου είπε, όποιος σας τα είπε μην τον πιστέψετε.

Τα λόγια του πραγματικά με καθυστέρησαν.

Ύστερα από οδηγίες που πήρα προχώρησα με τους άνδρες μου και φθάσαμε στην Αναγνωστοπούλειο Σχολή όπου εγκατασταθήκαμε όλες τις μέρες που μείνε το τάγμα μας στην Κόνιτσα.

Οι άλλες διμοιρίες είχαν εγκατασταθεί σε άλλα σημεία της πόλεως.

Τι ήταν όμως η περιβόητος για την περιοχή Α.Σ. πριν τον πόλεμο και τι έβλεπαν τώρα τα μάτια μας.

Ένα θέαμα οικτρό από τη στιγμή που έμπαινε κανείς στην κυρία είσοδο της Σχολής.

Χυμένοι καρποί από τα εισοδήματα

της Σχολής· σπάρτι, καλαμπόκι, εδώ κι εκεί στο δάπεδο και στους στενούς διαδρόμους μέχρι τις αποθήκες, επίδεσμοι λογιής λογιών άλλοι ματωμένοι κι άλλοι λευκοί οι περισσότεροι καταπατημένοι και λασπωμένοι. Τα σκαλοπάτια μιας φαρδιάς σκάλας που οδηγούν προς μια μεγάλη αίθουσα που ήταν όπως φαίνονταν χειρουργείο κι αυτά γεμάτα επιδέσμους και βαμβάκια, η δε αίθουσα γεμάτη από πάσης φύσεως νοσοκομειακό υλικό, κρεβάτια, σανίδες, μαξιλάρια όλα κακόν κακώς αναποδογυρισμένα και ανακατεμένα και κάπου εκεί στη μέση μια μισοπεθαμένη νέα γυναίκα ψυχορραγούσε.

Τί είχε υποστεί η δυστυχισμένη από την μανία ορισμένων κτηνανθρώπων του ύπουλου εισβολέα. Όλα έδειχναν την άτακτη φυγή από την πόλη, τη φυγή για τη σωτηρία τους.

Οι στρατιώτες της διμοιρίας μου τακτοποιήθηκαν σε κάποιον από τους θαλάμους της Σχολής που προσφέρονταν καλύτερα. Αφού πήραμε τα πράγματά μας από το μεταγωγικά που είχαμε αφήσει όταν ξεκινήσαμε για την Καψάλα γυλιούς κ.λ.π. έστειλα και πήραν από τις αποθήκες του λόχου τρόφιμα, το σισσίτιό μας που το είχαν κρατημένο και από το απόγευμα εκείνο άρχισε για μας - έστω και για λίγες μέρες - μια άλλη ζωή.

Θα κοιμούμαστε υπό στέγη ύστερα από τόσα και τόσα που είδαμε και πάθαμε από την πρώτη κι όλη μέρα του πολέμου. Κι αυτό δεν ήταν λίγο. Στον πόλεμο "γλιτώνεις για μια στιγμή, γλιτώνεις για πάντα"....

Στην Κόνιτσα αν και έπρεπε να μεί-

νουμε αρκετά να ξεκουραστούμε, να αναλάβουμε ύστερα από τόσες και τόσες κακουχίες, πείνες δεν μείναμε. Και αυτό γιατί ο στρατός μας προχωρούσε κάθε μέρα και πιο πολύ αφού είχε περάσει τα σύνορά μας με την Αλβανία.

Οι Ιταλοί οπισθοχωρούσαν συνεχώς. Είχαν ασφαλώς τα σχέδια τους γι' αυτό και νοιάζονταν να βρουν τόπο κατάλληλο να κρατηθούν.

Κι ύστερα εφ' όσον βρισκόμαστε συνεχώς υπό τον Φριζή τον γενναίο εκείνο στρατιώτη με τη μεγάλη πείρα, ήταν αδύνατον να συγκατατεθεί να μείνουμε στην Κόνιτσα περισσότερες μέρες.

Δεν ξεκινούσε ο Φριζής χωρίς εμάς για την Αλβανία. Εξ άλλου το είπε τότε μία των ημερών που μέναμε στην Κόνιτσα δημόσια στην πλατεία της πόλεως σε διαλογική συζήτηση με τον Διοικητή μας (Γίγας) στον οποίο είχε απόλυτη εμπιστοσύνη, αλλά και στους στρατιώτες, του τάγματος που ήταν παιδιά ψυχωμένα και σκληραγωγημένα τα περισσότερα απ' τις καθημερινές σκληρές δουλειές του χωριού.

Αποκαλυπτικό της εμπιστοσύνης του Φριζή προς τον Διοικητή μας και το τάγμα του είναι και η επιστολή που έστειλα προς ετών για δημοσίευση με την ευκαιρία αποκαλυπτηρίων προτομής του Συνταγματάρχου Μαρδοχαίου Φριζή στο ιστορικό Καλπάκι, παραπλεύρως του Πολεμικού Μουσείου 1940-41 και απέναντι της προτομής των πρωταγωνιστών του έπους του 40, Γεωργίου του Β', Ι. Μεταξά και Αλ. Παπάγου.

B.A.

ΕΤΣΙ ΜΠΗΚΑΝ ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ,
ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΤΙΣ 28 ΟΚΤΩΒΡΗ
ΤΟΥ ΘΡΥΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940.

Γράφει ο ΦΑΝΗΣ ΒΕΤΣΑΣ

Πώς ένας λόχος Ελληνικού Στρατού κατέλαβε την ίδια μέρα 2 Αλβανικά χωριά στην περιοχή Αρσέκας; Σ' αυτό το σημαντικό γεγονός δεν αναφέρθηκε κανείς μέχρι τώρα.

Από την Πυρσόγιαννη ήταν ο πρώτος Έλληνας φαντάρος νεκρός στις 28 Οκτώβρη 1940. Εκείνη τη χρονιά του έτους 1940 ήμουν μαθητής της 4ης τάξης στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού μου που ονομάζεται Πυρσόγιαννη. Βρίσκεται στην Ήπειρο και είναι χτισμένο στα σύνορα Ελλάδας και Αλβανίας. Ανήκει στην Επαρχία Κονίτσης του Νομού Ιωαννίνων.

Όμως θυμάμαι και ως ότου ζω θα θυμάμαι και δεν θα ξεχάσω ποτέ εκείνο το πρωϊνό της 28ης Οκτώβρη του 1940. Χαράματα μας ξύπνησε η μητέρα μας, όχι για να πάμε στο σχολείο αλλά για να μας πει τρομαγμένη ότι μπήκαν στην Ελλάδα από τα σύνορα οι Ιταλοί οι οποίοι βρίσκονταν στην Αλβανία και έρχονται στο χωριό μας και πως θα πρέπει να κρυφτούμε.

Ένιωσα ως ήταν επόμενο φόβο, όμως βιαστικά σηκώθηκα αλλά παραξενεύτηκα βλέποντας γύρω μου τις γυναίκες της γειτονιάς που είχαν έλθει στο σπίτι μας τέτοια ακατάλληλη ώρα.

Φοβισμένες όλες οι γυναίκες, άκουσα που έλεγαν ότι πέρασαν από το χωριό οι λιγοστοί Έλληνες Φαντάροι που ήταν στο βουνό Γκόλιο και υπηρετούσαν στο

23ον προκεχωρημένο ελληνικό φυλάκιο στην πυραμίδα των Ελληνοαλβανικών συνόρων και χτύπησαν ορισμένες εξώπορτες από τα σπίτια, ξύπνησαν τους κατοίκους και τους είπαν ότι έρχονται οι παλοί στο χωριό και πως πρέπει να κρυφτούν όλοι οι κάτοικοι. Μεταξύ των φαντάρων του φυλακίου ήταν και ο πρώτος μου ξάδερφος από το χωριό Λαγκάδα, και λέγονταν Γεώργιος Β. Νάτσης.

Το ίδιο είπαν και οι αστυνομικοί της Υποδιοίκησης Χωροφυλακής του χωριού φεύγοντας και αυτοί με τους οπισθοχωρούντες φαντάρους του 23ου φυλακίου που όλοι τους πήραν τους δρόμους πεζοπορία, δεν ήταν τότε αμάξια και "αξαξωτοί" δρόμοι. Όλοι τους κατευθύνθηκαν προς το εσωτερικό της χώρας, αγνοώντας τις φθινοπωρινές αλλά καταρρακτώδεις βροχές που έπεφταν από τις προηγούμενες μέρες και συνεχίζονταν να πέφτουν και εκείνο το πρωϊνό της 28ης Οκτώβρη 1940.

Το χωριό εκείνη την εποχή κατοικούνταν σχεδόν από γυναικόπαιδα και λίγους γέροντες γιατί όλοι οι άνδρες ήταν ταξιδευόμενοι· οι πιο μεγάλοι στην ηλικία δούλευαν σε διάφορα μέρη της χώρας ή ακόμα και στο εξωτερικό, - το πατροπαράδοτο επάγγελμα - ως μάστοροι, χτίστες της πέτρας, ενώ οι νεότεροι είχαν στρατευθεί.

Έτσι δικαιολογημένος ήταν ο μεγάλος φόβος των γυναικών που ήταν μο-

νάχες εκείνες τις δύσκολες ώρες.

Εγώ εκείνη την ώρα βλέποντας όλη αυτή την αναστάτωση με το παιδιάστικο μυαλό μου ως ήταν φυσικό είχα κατακυριευτεί από φόβο και απογοήτευση. Με μεγάλη μου στενοχώρια είπα μέσα μου ότι αφού οι Έλληνες στρατιώτες του φυλακίου που ήταν στα σύνορα και οι αστυνομικοί του χωριού έφυγαν από το χωριό, όλα είχαν τελειώσει, οι εχθροί Ιταλοί νίκησαν την Ελλάδα, την πατρίδα μας, και γι' αυτό έρχονται στο χωριό.

Αλλά ως εκείνη τη στιγμή ήταν περίεργο που δεν είχαμε ακούσει να πέφτει ούτε μία τουφεκιά στην περιοχή μας. Μετά όμως μάθαμε ότι από τη νύχτα της 28ης του Οκτώβρη μεγάλες φάλαγγες Ιταλών στρατιωτών παρέκαμψαν το 23ον ελληνικό συνοριακό φυλάκιο που βρισκόταν πάνω στο βουνό "Γκόλιο" και προχώρησαν στο ελληνικό έδαφος και όταν έφεξε η μέρα είδαν οι Έλληνες φαντάροι του φυλακίου τις Ιταλικές φάλαγγες μέσα στο ελληνικό έδαφος. Αμέσως το εγκατέλεψαν και έτσι οπισθώρησαν για να μην κυκλωθούν και αιχμαλωτιστούν.

Μεγάλες δυνάμεις Ελληνικού στρατού δεν υπήρχαν στα ελληνοαλβανικά σύνορα για να αμυνθούν κατά των Ιταλών εισβολέων. "Λόγοι σκοπιμότητας" λέγανε δεν το επέτρεπε αυτό για να μη θεωρηθεί ότι μια μικρή χώρα η Ελλάδα προκαλεί για πόλεμο τη μεγάλη Ιταλία αν συγκεντρώνει στρατό στα σύνορα. Έτσι τα

ελληνοαλβανικά σύνορα ήταν αδειασμένα από στρατό και ελεύθεροι οι Ιταλοί προχώρησαν στο Ελληνικό έδαφος τη νύχτα της 28ης Οκτώβρη του 1940. Μόνο ένας λόχος Ελληνικού στρατού ήταν στο χωριό Βούρμπιανη (γράφουμε σχετικά με λεπτομέρεια στη συνέχεια).

Για δύο λοιπόν λόγους είχαν συγκεντρωθεί όλοι οι κάτοικοι της γειτονιάς στο σπίτι μας: 1ον διότι είχαμε στα υπογεία του σπιτιού καλυμμένη κρυψώνα (Μπίμτσα τη λέγαμε) και ο 2ος λόγος το σπίτι ήταν στο κέντρο του χωριού και βλέπαμε την όλη κίνηση του χωριού φυσικά κρυφά μέσα από τα παράθυρα.

Ενώ είχε εν τω μεταξύ έρθει η μέρα της 28ης του Οκτώβρη και κοιτάζαμε κρυφά με μεγάλη αγωνία να δούμε τους Ιταλούς που περιμέναμε να έρθουν στο χωριό, όπως μας είχαν ειπεί οι φαντάροι του φυλακίου ότι έρχονται, εκείνη τη μέρα, εκείνες τις ώρες όλοι οι δρόμοι και ολόκληρο το χωριό ήταν έ

Στη φωτογραφία μια άποψη της Πυρσόγιαννης, το πρώτο χωριό που συνάντησαν οι Ιταλοί την 28η Οκτώβρη 1940. Επίσης διακρίνεται και η εκκλησία του Αγ. Γεωργίου έτος κτίσης 1927.

ρημο, έμοιαζε σαν χωριό ακατοίκητο. Εν το μεταξύ μεγάλες βροχές είχαν σταματήσει και είχε βγει ο ήλιος.

Σε λίγη ώρα είδαμε με έκπληξη τους πρώτους Ιταλούς να μπαίνουν στο χωριό με τα όπλα στους ώμους τους και φορτωμένοι στις πλάτες τους γυλιούς τους· σταμάτησαν στη θέση “Κόκα Καριά” και γύρω στις δύο βρύσες του “Γκουμπέ” που δύο ήταν τότε (τώρα είναι μόνο μία) και κάθισαν στα πέτρινα πεζούλια των μαγαζιών. Άφησαν στα πεζούλια τα όπλα και τους γυλιούς κι άρχισαν να τραγουδούν παίζοντας ταυτόχρονα κιθάρες που είχαν μαζί τους καθώς και φουσαρμόνικες.

Εγώ ακούγοντας τα ωραία τους τραγούδια και τις μελωδίες που σκορπούσαν οι κιθάρες και οι φουσαρμόνικες πήρα θάρρος και στα γρήγορα ξεμαντωλώνω την πόρτα του σπιτιού και βγήκα έξω πηγαίνοντας προς το μέρος των Ιταλών, αδιαφορώντας για τις φωνές της μάνας μου η οποία δεν πρόλαβε να με σταματήσει. Μόλις με είδαν οι Ιταλοί με άρπαξαν στις αγκαλιές τους και με φιλούσαν ενώ έκπληκτος παρατήρησα ότι στα καπέλα τους είχαν φτερά από κοκόρια. Πρώτη φορά έβλεπα ανθρώπους να φοράνε φτερά που αργότερα μάθαμε ότι τα φτερά ήταν το σήμα της μεραρχίας τους.

Ήμουν ο πρώτος αλλά μικρός στην ηλικία Έλληνας που συναντούσαν οι Ιταλοί και μου έδωσαν μπισκότες, σοκολάτες, καθώς και χρήματα. Όλοι τους μιλούσαν στη δική τους γλώσσα την οποία εγώ δεν καταλάβαινα τι ακριβώς μου έλεγαν, ενώ ένας Ιταλός Αξιωματικός φορώντας πολλά “αστέρια” στους ώμους του ήξερε Ελληνικά, μου μίλησε

και με χάρειψε στο κεφάλι λέγοντάς μου. “Μικρέ θα σου κάνω δύο ερωτήσεις και θέλω σε παρακαλώ να μου απαντήσεις. “Ναι” του λέω εγώ.

1η ερώτηση: “Δεν έχει άλλους κατοίκους το χωριό σου εκτός από εσένα;”. Κι εγώ του είπα αυθόρμητα: “Ου έχει πολλούς αλλά κρύβονται όλοι γιατί φοβούνται, εσάς τους Ιταλούς”, και σταμάτησε να με ρωτάει αφού άρχισε να γελάει και να συνομιλεί με τους άλλους Ιταλούς και όλοι μαζί γέλασαν.

2η ερώτηση: “να μου πεις το όνομα του προέδρου του χωριού και να μου δείξεις το σπίτι του”. Κι εγώ ξεθαρρεμένα και πρόσχαρα πλέον μετά από τόση συνομιλία, του το είπα το όνομα του προέδρου το οποίο και σημείωσε δείχνοντάς του ταυτόχρονα το σπίτι του προέδρου που βρισκόταν απέναντι από την εκκλησία του Αϊ-Νικόλα, αλλά δυστυχώς δεν φαινόταν από τη θέση όπου βρισκόμασταν. Τότε ο Ιταλός Αξιωματικός με ξαναχάρειψε φιλικά στο κεφάλι, μου έπιασε το χέρι και μου είπε πάμε μαζί να μου δείξεις το σπίτι από κοντά.

Με τον Ιταλό αξιωματικό και με άλλους τρεις Ιταλούς στρατιώτες πήραμε το δρόμο και φτάνοντας στο σπίτι του προέδρου τους έδειξα την μεγάλη αυλόπορτα κι εγώ περίεργος όπως ήμουν τότε κι έτσι περίεργος έμεινα σ’ όλη μου τη ζωή, κάθισα μαζί τους να δω τι θ’ απογίνει. Χτύπησε τη μεγάλη εξώπορτα του σπιτιού του προέδρου ο Ιταλός Αξιωματικός και φώναξε δυνατά και για πολλές φορές διαβάζοντας το όνομα του προέδρου που προηγουμένως του το είχα πει εγώ και το είχε γραμμένο (πρόεδρος ήταν ο Ανδρέας Χρυσάφης

ή Γιοκούλης το παρατσούκλι) μια το κανονικό όνομα και μια το παρατσούκλι αφού έτσι πρώτα του τα είχα πει εγώ.

Δεν άργησε και πολύ ο πρόεδρος του χωριού να ανοίξει την εξώπορτα του σπιτιού του να “υποδεχτεί” τους ανεπιθύμητους επισκέπτες. Βγήκε από το σπίτι του δειλά - δειλά και φοβισμένος, κρατώντας στα χέρια του ένα μπουκάλι με ρακί, το γνωστό σε όλους τσίπουρο, και ποτήρια και αφού τους καλωσόρισε με τρεμάμενη φωνή τους προσέφερε τα ποτήρια με το τσίπουρο κι αφού έκανε πρώτος την αρχή τους ευχήθηκε “εις υγείαν”.

Οι Ιταλοί, παρατήρησα, σήκωσαν τα γεμάτα με ρακί ποτήρια αλλά δεν ήπιαν καθόλου παρά μονάχα αντευχήθηκαν στον πρόεδρο με λόγια στη γλώσσα τους, και συγκεκριμένα “Εβίβα Ντούτσε” που αργότερα όπως έμαθα αυτό σήμαινε στην υγεία του αρχηγού δηλ. του δικτάτορα Μουσολίνι.

Στη συνέχεια ο Ιταλός Αξιωματικός λέει στον πρόεδρο ότι ο μικρός και έδειξε εμένα, μας είπε πως κρύβονται οι άλλοι κάτοικοι του χωριού γιατί φοβούνται εμας τους Ιταλούς, γι’ αυτό πήγαινε σε παρακαλώ του λέει να τους βρεις και να τους πεις να μη φοβούνται τώρα άλλο πια, γιατί εμείς οι Ιταλοί δεν θα πειράξουμε κανένα. Να ανοίξουν τα καφενεία του χωριού όπως πριν.

Ο πρόεδρος αφού αγριοκοίταξε εμένα νόμισε ότι οι Ιταλοί θέλουν να πιουν καφέ επειδή του είπε ο Αξιωματικός ν’ ανοίξουν τα καφενεία και τους είπε να περάσουν μέσα στο σπίτι του να τους φτιάξει καφέ για να πιούνε, αλλά ο Αξιωματικός αφού τον ευχαρίστησε πολλές φορές είπε στον πρόεδρο ότι καφέ

θα πιούνε όταν φτάσουν στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, την Αθήνα.

Παρακολουθώντας το διάλογο μεταξύ του προέδρου και του Αξιωματικού, μουκανε τρομερή εντύπωση το γεγονός ότι λούσαν μεταξύ τους με πολλή μεγάλη ευνεία πράγματα φυσικά που δεν το περίμεν τόσο από τον ξεθαρρεμένο πια πρόεδρο αλλά κι από τον Ιταλό κατακτητή.

Στη συνέχεια οι τέσσερις (4) Ιταλοί φού ξαναχαιρέτησαν τον πρόεδρο γυρίζοντας μαζί μου προς το κέντρο του χωριού, εκεί όπου είχαμε αφήσει τους άλλους Ιταλούς - ενώ εκείνοι συνέχιζαν να τραγουδούν και να παίζουν τις κιθάρες τους και τις φουσαρμόνικες - ο Ιταλός αξιωματικός κάτι τους είπε και όλοι τους ήταν 25-30 φαντάροι Ιταλοί, φορτώθηκαν στην πλάτη τους γυλιούς τους και όπλα στους ώμους τους, μπήκαν σε γραμμή και ξεκίνησαν.

Περνώντας όμως από μπροστά μου με χείδεψαν στο κεφάλι μου και πήραν το δρόμο προς το εξωκλήσι του Άϊ-Μηνά. Ακολουθώντας από πίσω τους κι εγώ πήγα μέχρι το εκκλησιάκι του Άϊ-Μηνά που είναι λίγο έξω από το χωριό κι μπροστά στην εκκλησιά σταμάτησα κι γνάντεψα προς τα δυτικά.

Κατάπληκτος είδα απέναντι στα αμπέλια στις θέσεις ονομαζόμενες “Σιλό” πάνω και κάτω Κρούσα, ο τόπος ήταν γεμάτος από Ιταλούς και με ζώα φορτωμένα (μεταγωγικά) που συνέχιζαν να κατεβαίνουν κι άλλοι από την πλευρά των συνόρων από τους δρόμους που κατέβαιναν από τα υψώματα του Λιβαδίου και το ξωκλήσι του Αγίου Χριστοφόρου με κατεύθυνση προς το ποτάμι Σαραντάπορο, στα δε αμπέλια άνοιγαν

δικούς τους δρόμους.

Δεν μπόρεσαν να περάσουν απέναντι από το ποτάμι Σαραντάπορο οι Ιταλοί εκείνη την μέρα τις 28-10-1940 γιατί το ποτάμι ήταν “κατεβασμένο”, είχε πολύ νερό από τις πολλές βροχές που είχαν πέσει εκείνες τις μέρες και ξενύχτησαν σε σκηνές που είχαν στήσει στα Αμπέλια, στις θέσεις Κρούσα Άνω και Κάτω, και την άλλη μέρα πέρασαν απέναντι στο χωριό Καστάνιανη για να συνεχίσουν προς το εσωτερικό της χώρας.

Το εκκλησάκι του Αγ. Μηνά της Πυρσόγιαννης. Στο βάθος διακρίνεται το ύψωμα του Αγ. Χριστοφόρου απ' όπου κατέβαιναν οι Ιταλοί προς το ποτάμι Σαραντάπορο.

Ας σημειωθεί ότι το πέρασμα στο ποτάμι Σαραντάπορο που έγινε την άλλη μέρα 29-10-1940 οι πεζοί Ιταλοί το έκαναν ένας -ένας πιασμένοι από χοντρή τριχιά την οποία είχαν δέσει στις άκρες, στις δύο όχθες του ποταμού στο μέρος από την Πυρσόγιαννη και της Καστάνιανης.

Με το ανέβασμα των Ιταλών πάνω στην οροσειρά της Πίνδου εκεί ως γνωστόν έπαθαν πανωλεθρία. Τους επετέθη ο Ελληνικός στρατός κι έτσι διαλύθηκε η πιο επίλεκτη Ιταλική Μεραρχία Αλπινιστών

“Τζούλια” κι όσοι Ιταλοί γλίπωσαν, πανικόβλητοι οπισθοχώρησαν άτακτα πάλι προς την Αλβανία. Τους βλέπαμε που περνούσαν από έξω από το χωριό, άλλος χωρίς καν να έχει όπλο, άλλος χωρίς χιτώνιο ή καπέλο. Ήταν τόσο πολύ τρομαγμένοι που όταν τους μιλούσες και μόνο, αυτοί κρύβονταν στα δέντρα του λόγγου.

Στη συνέχεια αφού υποχώρησαν προς Αλβανία και οι άλλοι Ιταλοί από τα άλλα μέτωπα που είχαν άλλοτε μέσα στα ελληνικά εδάφη τότε άρχισε η παλική Αεροπορία να βομβαρδίζει τα ελληνικά χωριά.

Την Πυρσόγιαννη την βομβάρδισαν με πολλές βόμβες, πολλές φορές αλλά ευτυχώς μέσα στην κατοικημένη περιοχή του χωριού δεν έπεσε καμιά.

Όλες οι βόμβες έπεσαν στην τοποθεσία “Άμμος” που είναι κάτω από το χωριό εκεί που περνάει τώρα η Εθνική οδός Ιωαννίνων - Κοζάνης.

Θυμάμαι, ο ένας βομβαρδισμός έγινε την ώρα που κάναμε μάθημα στο σχολείο όπου ο δάσκαλος Φίλιππος Παπαλάμπρος μας είπε κρυφτείτε όλοι κάτω από τα θρανία, ενώ οι γέροντες και οι γριές του χωριού σταυροκοπιόνταν κι έλεγαν ότι οι βόμβες δεν έπεσαν μέσα στο χωριό διότι οι Άγιοι και οι προστάτες του χωριού τις έδιωχναν μακριά από την Πυρσόγιαννη προστατεύοντας έτσι τους κατοίκους από μεγαλύτερα δεινά (είχε πολλές εκκλησίες η Πυρσόγιαννη).

Την ίδια όμως μέρα στις 28-10-1940 που μπήκαν τα παλικά στρατεύματα από την Αλβανία στην Ελλάδα ένας λόχος ελ-

ληνικού στρατού, 250 άνδρες, είχε την έδρα του στο διπαλνό χωριό από την Πυρσόγιαννη που λέγεται Βούρμπιανη· και αυτό το χωριό είναι κτισμένο κατά μήκος των ελληνοαλβανικών συνόρων.

Ο λοχαγός που διοικούσε τον εν λόγω λόχο στο επώνυμό του λεγόταν “Καντάρας”. Στο λόχο αυτό υπηρετούσαν πολλοί φαντάροι που κατάγονταν από το χωριό Πυρσόγιαννη καθώς και από τα γύρω χωριά. Το χάραμα της 28 Οκτώβρη 1940 κηρύχτηκε πόλεμος με τους Ιταλούς που βρίσκονταν στην Αλβανία όπως προαναφέραμε. Ο Λοχαγός Καντάρας προχώρησε στα γρήγορα με το λόχο του προς τα ελληνοαλβανικά σύνορα που δεν βρήκε σοβαρή αντίσταση, παρά μόνο το παλικό φυλάκιο στη θέση “Μπάτρα”, που μόλις είδαν το λόχο στράφηκαν σε φυγή οι Ιταλοί φαντάροι προς το εσωτερικό της Αλβανίας.

Στη συνέχεια προχώρησε ο ελληνικός λόχος στο αλβανικό έδαφος και κατέλαβε δυο χωριά Αλβανικά στην περιοχή της κωμόπολης Ερσέκας, γρήγορα όμως έλαβε ο Ελληνικός λόχος εντολή να οπισθοχωρήσει και να γυρίσει στην Ελλάδα διότι υπήρχε άμεσος κίνδυνος να κυκλωθούν και να αιχμαλωτισθούν.

Όμως κατά την οπισθοχώρηση από την Αλβανία του ελληνικού λόχου προς το εσωτερικό της χώρας κοντά στο ελληνικό χωριό Αετομηλίτσα ή Νιέντσικο και στη θέση “Μούκα Πέτρα” συνάντησε ο λόχος μεγάλη δύναμη ιταλικών στρατευμάτων της Μεραρχίας “Τζούλια” όπου ο λοχαγός “Καντάρας με το λόχο του έδωσε μεγάλη και σκληρή μάχη ό-

που εκεί σκοτώθηκε ο Πυρσογιανν Φαντάρος Σωτήρης Κων/νου Χαλκ ήταν ο πρώτος Έλληνας στρατιώτης 1940 που έπεφτε για την Ελλάδα. Η και η πρώτη μάχη μεταξύ Ελλήνων Ιταλών. Δυστυχώς όμως τόσο η πρώτη μάχη και ο πρώτος φαντάρος νεκρός δεν γράφτηκε ποτέ στα βιβλία της ιστορίας, όπως δυστυχώς δεν γράφτηκε η λέξη πουθενά για το λοχαγό “Καντάρας” που πρώτος ήταν πάντα στην μπροστούφυλακή στις μάχες που έδινε ο λόχος και γι’ αυτό τον εκτιμούσαν, θαύμαζαν και τον αγαπούσαν όλοι οι φαντάροι του λόχου του.

Επίσης δεν μνημονεύτηκε ποτέ η κατάληψη των δύο αλβανικών χωριών από τον ελληνικό λόχο την πρώτη μέρα του Ελληνοιταλικού πολέμου. Για το λοχαγό “Καντάρας” και για το λόχο του ο γέγονας μου φαντάρος στο λόχο “Καντάρας” Τάκης Φλήντρης είχε γράψει ένα κωμικό τραγούδι απ’ το οποίο θυμάμαι μερικές κάτωθι λέξεις.

*“Και ο λόχος του Καντάρας πολεμούσε,
με χιόνια με βροχές και με αντάρια (από
χλη)”*

Επίσης ο Τάκης Φλήντρης είχε γράψει κι ένα άλλο τραγούδι για τη μεγάλη ήττα των Ιταλών πάνω στην οροσειρά της Πίνδου. Λίγα λόγια του τραγουδιού θυμάμαι που είναι τα εξής:

*“Στην Πίνδο σαν βγήκανε
μπαστούνια τα βρήκανε”.*

ΘΛΙΒΕΡΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 1940

Ολα κυλούσαν ήσυχα στο χωριό ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ (ΠΛΑΒΑΛΗ) ως την 28ην Οκτωβρίου το 1940.

Ζούσαμε φτωχά, αλλά ήρεμα, με τα εντελώς απαραίτητα να μην μας λείπουν. Πολύ πρωί την 28η Οκτωβρη του 40, σχεδόν ακάραγα φωνές και σπαραγμοί γυναικών με ξύπνησαν. Η μάνα μου και άλλες γειτόνισσες κλαίγαν. Τότε αγουροξυπνημένος άκουσα τη λέξη ΠΟΛΕΜΟΣ. Ήμουν μόλις 8 ετών παιδί. Οι Ιταλοί μας κήρυξαν τον πόλεμο. Το θεώρησα κάτι προσωρινό, πως γρήγορα όλα θα γίνονταν όπως πριν ήσυχα. Βιαστικά βγήκα στην Πλατεία του χωριού, στο Μεσοχώρι. Ήταν όλοι οι μεγάλοι συγκεντρωμένοι, ο Παπάς - ο Δάσκαλος, ο Πρόεδρος, ο ενωματάρχης του Σταθμού χωροφυλακής με τους χωροφύλακες κι όλοι οι άνδρες του χωριού. Ανάμεσά τους περίεργοι εμείς οι μικροί που δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε γιατί να γίνει αυτός ο πόλεμος.

Τμήματα των Ιταλικών Στρατευμάτων είχαν μπει στο γειτονικό χωριό, στον Αμάραντο - Πεζικό, μεταγωγικά, όλη την ημέρα περνούσαν τον Αι-Θανάση του Αμάραντου. Πηγαίναν προς Μόλιστα. Εκεί ακούστηκαν και οι πρώτες τουφεκιές. Ο Πόλεμος είχε αρχίσει.

Από εκείνη τη Δευτέρα ήρθαν τα επάνω-κάτω.

Τα σχολεία κλείσαν. Όλοι πήγαν Στρατιώτες. Ο φόβος μεγάλωνε. Τρέχα-

με να κρυφτούμε, όπου νομίζαμε ότι ήταν πιο ασφαλές. Ο Αδελφός μου Δημήτριος, 20 χρόνια περίπου μεγαλύτερός μου, τον Ιούλιο του 1940 είχε παντρευτεί, τον Σεπτέμβριο επιστρατεύτηκε. Υπαξιωματικός στο 518 Τάγμα Πεζικού, έλαβε μέρος στη μάχη της Κόνιτσας ένθερμος πατριώτης, όπως όλοι οι Έλληνες στο Πόλεμο αυτό και με τον υπέρμετρο ενθουσιασμό που τον διακατείχε, έλεγε πως ήταν ζήτημα ολίγων μηνών η εξόντωσή τους. Θα τους ρίξουμε σύντομα στη θάλασσα έγραφε από το μέτωπο. Τόσο πολύ πίστευε στο αποτέλεσμα, που δεν τους υπολόγιζε. Δυο φορές αιχμαλωτίστηκε, και τις δυο τους δραπέτευσε. Όμως το Γενάρη του 1941 κάπου στο μέτωπο εκεί στο Τεπελένι, μια βόμβα του διεμέλισε. Πρόχειρα τον θάψαν οι συνάδελφοί του, μεταξύ αυτών και δυο συγχωριανοί στρατιώτες που συνυπηρετούσαν. Μας είπαν πως δεύτερη βόμβα έπεσε στον πρόχειρο τάφο του. Οι Ιταλοί λες και ζητούσαν εκδίκηση του στείλαν και το δεύτερο χτύπημα. Αιώνια η μνήμη σου Αδελφέ Δημήτρη. Έπεσες για τα ιδανικά που βαθιά πίστευες. Πατρίδα - Θρησκεία - Οικογένεια...

Ο πατέρας μου σχετικά μεγάλος στην ηλικία, είχε περάσει τα 50, ήταν χτίστης, γύρισε από την ξενιτιά που δούλευε, τα λίγα εισοδήματα που μας δίναν τα χωράφια δεν επαρκούσαν να ζήσουμε. Το φάσμα της πείνας επλανάτο. Τα αγριό-

χορτα λιγοστά λόγω βαρυχειμωνιάς. Η μόνη ελπίδα ήταν η γειτονική Αλβανία. Εκεί ήταν τα πράγματα καλύτερα. Πήγαμε μαζί με τους μεγάλους και μικρά παιδιά, μας λυπόντουσαν και κάτι μας δίναν. Ήταν Άνοιξη του 1942 που μαζί με τον πατέρα ξεκινήσαμε να πάμε στο Αλβανικό χωριό Λέσινο αν θυμάμαι καλά το όνομα του χωριού. Περάσαμε το βουνό ΚΑΜΕΝΙΚ μπήκαμε στο αλβανικό έδαφος, κατηφορήσαμε ένα μονοπάτι, ώσπου πέσαμε σ' έναν Ιταλό στρατιώτη. Ήταν σκοπός. Με λίγα αλβανικά που ήξερε ο πατέρας του εξήγησε το σκοπό του ταξιδιού.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ τη συμπόνοια που έδειξε ο Ιταλός στρατιώτης. Με αγκάλιασε με φίλησε και μας έδειξε φωτογραφίες των 2 μικρών παιδιών του. Αφού μου έδωσε λίγα αλβανικά νομίσματα (ΛΕΚ) μας έδειξε την κατεύθυνση που έπρεπε να ακολουθήσουμε για να μην πέσουμε στο φυλάκιο που ήταν πιο κάτω. Εκεί ο αξιωματικός θα μας γύριζε πίσω.

Έτσι φτάσαμε στο χωριό. Στον άρχοντα του χωριού ζητήσαμε να δουλέψουμε. Πράγματι την άλλη μέρα αρχίσαμε να δουλεύουμε. Οι συνθήκες απαίσιες. Οι ψείρες - ψύλλοι, κοριοί μας ρουφούσαν το αίμα. Στην αρχή βοηθούσα τον πατέρα που έκτιζε, κουβαλώντας υλικά, πέτρες και λάσπη.

Έφτασε ο Ιούλιος. Άρχισε ο θερισμός των σιτηρών. Με έβαλε να γυρίζω το μουλάρι στο αλώνι. Έτσι με το συχνό πάτημα από το ζώο, έβγαινε το στάρι από τα στάχυα. Ήλιος δυνατός, ζέστη αφόρητη όλη την ημέρα συνεχώς. Κου-

ράστηκα, ήθελα να γυρίσω στο χωριό στη Μάννα μου. Το αφεντικό είχε πει στον πατέρα ότι με ήθελε να μείνω γι πάντα κοντά του. Εγώ κρυφά έκλαιγα όμως ο πατέρας μια μέρα ζήτησε άδεια για λίγες μέρες ότι δήθεν θα πηγαίναμε λίγο στάρι στους υπόλοιπους να φάνε στο χωριό και θα επιστρέφαμε. Ευτυχώς μας πίστεψε. Πρωί την άλλη ημέρα φορτώθηκε ο πατέρας το σπάρι που ήταν η αμοιβή για τη δουλειά τριών περπου μηνών. Τα κατατόπια για την επιστροφή τώρα τα γνωρίζαμε. Μεσημέρι περάσαμε την Πυραμίδα στον αυχένιο του ΚΑΜΕΝΙΚ. Εκεί καθήσαμε να ξεκουραστεί ο πατέρας. Το φορτίο που κουβαλούσε ήταν βαρύ. Είχα διψάσει θυμάμαι, πολύ. Το παγούρι δεν είχε στάλα νερό. Θυμόταν ο πατέρας κάποια χαμηλά έτρεχε ένα ρυάκι με λίγο νερό. Μου έδειξε την κατεύθυνση και τρέχοντας πήγαινα προς το σημείο που μου είχε υποδείξει, έφτασα επί τέλους στο περιπόθητο νερό, ένα πολύ κατηφορικό ρυάκι με λίγο νερό που έτρεχε. Βιαστικά προσπάθησα να γονατίσω να πιω λίγο να δροσίσω τα χείλη μου.

Δεν πρόλαβα όμως, επάνω από το περιπόθητο ρυάκι ήταν ένα σχεδόν ξερό κλαδί, και σ' αυτό το κλαδί ήταν τυλιγμένο ένα πολύχρωμο λεπτό φίδι που κουνούσε το κεφάλι του και σφύριζε. Παναγιά μου, ξεφώνησα· άφησα το παγούρι και κλαίγοντας πήγα στον πατέρα Λαχανιασμένος με πολύ δυσκολία το εξήγησα τι είχε συμβεί.

Με καθυσήχασε μου ζήτησε το χέρι να τον βοηθήσω να σηκωθεί, φεύγοντας θα βρίσκαμε και νερό στο δρόμο.

Με τη μικρή βοήθεια που του προσέφερα κατάφερε να σηκωθεί, όχι όμως καλά, παραπάτησε σε μια στρογγυλή πέτρα, το πόδι του λύγισε παραπατώντας το, και μ' ένα ωχ το πόδι μου που ξεφώνησε, σωριάστηκε φορτωμένος με το βαρύ φορτίο πάλι κάτω. Πονούσε πολύ. Δεν ήξερα τι να κάνω. Με πήραν τα κλάματα. Με συμβούλεψε να μην χάσω την ψυχραιμία μου και να κατηφορίσω προς τα λειβάδια του Αμαράντου στον Μακρύκαμπο. Εκεί κάποιος χωρικός θα βρισκόταν. Φώναξε, μου είπε, δυνατά να πεις τι μας συμβαίνει. Πράγματι τρέχοντας φώναζα όσο μπορούσα δυνατά, βοήθεια. Άκουσα γαυγίσματα σκύλων, φοβήθηκα μη με κατασπαράξουν. Ευτυχώς ένας βοσκός συμμάζεψε τα τσομπανόσκυλα και ψύχασα κάπως. Ήταν σχεδόν δειλινό, όταν άκουσα μια φωνή· πήγα κοντά του· του είπα τι μας συνέβη. Μου υποσχέθηκε ότι θα ειδοποιούσε την εξαδέλφη μου στον Αμάραντο Σοφία Νάκου να φροντίσει να μας πάρει, στέλνοντας κάποια ζώα.

Γύρισα στον πατέρα, το πόδι του είχε πρηστεί· είχε πόνους δυνατούς, του ήταν αδύνατο να το πατήσει. Νύχτωνε και ο φόβος ότι θα μέναμε εκεί τη νύχτα μεγάλωνε.

Ρολοί φυσικά δεν υπήρχε να δούμε τι ώρα ήταν.

Μέναμε σιωπηλοί, περιμέναμε να ακούσουμε κάποιο θόρυβο, μια φωνή. Αργά, πολύ αργά, είδαμε μια λάμψη από μακριά. Η ανακούφιση ήταν πολύ μεγάλη. Σιγά-σιγά η λάμψη πλησίαζε, κρατούσαν αναμμένα δαδιά για να τους εντοπίσουμε. Τους κάλεσα με όσο μπο-

ρούσα δυνατή φωνή και σε λίγο η περιπέτεια τελείωσε. Η εξαδέλφη Σόφω, ο γαμπρός μου Μιχάλης Τσούκας με τα γαϊδουράκια που φέραν μαζί τους ήταν οι σωτήρες μας. Καβάλα πλέον στα ζώα φτάσαμε στο χωριό. Την άλλη χρονιά ο πόλεμος τελείωσε, όχι όμως και τα βάσανα. Τα σχολεία άνοιξαν πάλι. Μας στείλαν νέο δάσκαλο. Τον Ιούνιο του 1946, την πρώτη του μηνός αυτού, σχεδόν όλοι οι χωριανοί ξεκινήσαν με τα ζώα τους για την Κόνιτσα. Η UNRA μοίραζε τρόφιμα. Μαζί με πολλούς άντρες του χωριού ήταν και η μάνα μου με άλλες τρεις γυναίκες. Στο δρόμο για την Κόνιτσα είναι το ποτάμι Σαραντάπορος. Γεφύρι δεν υπήρχε· το πέρασμά του σχετικώς εύκολο, όχι όμως κι εκείνη την ημέρα. Είχε βρέξει την προηγούμενη καταρρακτωδώς κάπου στη Μεκεδονία. Είχε κατεβάσει μεγάλη φουρτούνα. Οι άνδρες καταφέραν και το πέρασαν. Οι τέσσερις γυναίκες γύρισαν πίσω. Στο δρόμο της επιστροφής για κακή τους τύχη 2-3 στρατιώτες τις πείσανε να μη φοβηθούν το ποτάμι θα τις βοηθούσαν να το περάσουν μαζί τους. Δεν τα κατάφεραν όμως. Τα μανιασμένα νερά του Σαραντάπορου παρέσυραν τις τέσσερις γυναίκες. Η μάνα μου Αθηνά, η Ευθαλία Παπανίκου, και η Ουρανία Τζοβάρια πνίγηκαν, η τέταρτη γυναίκα η Μάνθαινα σώθηκε.

Αυτό ήταν και το τελευταίο τραγικό συμβάν που σημάδεψε τη ζωή μου στα πρώτα παιδικά μου χρόνια.

Άλλοι σίγουρα περάσαν και χειρότερα.

Εύχομαι όχι άλλοι πόλεμοι, ποτέ να μη γίνουν πουθενά. Το χωριό πλέον

δεν μου εξασφάλιζε κανένα μέλλον. Να φύγω, πού να πάω, ποιος θα φρόντιζε για μένα, όμως εδώ φάνηκα κάπως τυχερός.

Ο γαμπρός μου Μιχάλης Τσούκας με τη βοήθεια του Μιχάλη Σιώρου υπέβαλαν μια αίτηση και την 21η Νοεμβρίου 1946 πήγα στο ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ στα Γιάννενα. Αυτή ήταν η τελευ-

ταία ημέρα που έζησα στην ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ, το χωριό μου...

Έκτοτε ανελλιπώς και μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου κάθε χρόνο το επισκέπτομαι σαν απλός επισκέπτης. Όσα δεινά κι αν έζησα, εκεί είναι η γενεαλογία μου και το πονάω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Κ. ΝΑΚΟΣ

ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΘΗΚΕ Η ΝΕΑ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΑΩΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΙΟΥ - ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ

Είναι ένα θαυμάσιο πρωινό και τίποτε δεν δείχνει ότι βρισκόμαστε ήδη στον μήνα Οκτώβριο. Το ημερολόγιο δείχνει 6 Οκτωβρίου. Με τον αγαπητό πρόεδρο του Διστράτου Ευθύμιο Γούλα κατηφορίζουμε στον χωματόδρομο από το Παλαιοσέλι προς τον Αώο όπου αναμένεται ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Νικόλαος Ζαρμπαλάς για να εγκαινιάσει την νέα γέφυρα του Αώου που ενώνει το Παλαιοσέλλι με το Βρυσοχώρι, την Επαρχία Κονίτισης με εκείνη του Ζαγορίου. Η φύση αν και λίγο ταλαιπωρημένη από την παρατεταμένη ανομβρία και τις υψηλές για την εποχή μας θερμοκρασίες είναι καταπράσινη. Όσο κατηφορίζουμε ο ορεινός όγκος της Τύμφης αυξάνει σε μεγαλοπρέπεια και υποβλητικότητα. Κατεβαίνουμε με πολλή προσοχή για προστασία του αυτοκινήτου δεδομένου ότι ο δρόμος δεν βρίσκεται και σε τόσο καλή κατάσταση.

Ύστερα από ένα τέταρτο βρισκόμαστε στην γέφυρα η οποία πράγματι είναι θαυμάσια και έχει εκτελεστεί με νέες τεχνικές προδιαγραφές. Πρέπει να επισημανθεί ότι είναι η τρίτη γέφυρα στο ίδιο ακριβώς σημείο. Η πρώτη ξύλινη κατασκευάσθηκε με δαπάνες των κατοίκων Παλαιοσελλίου-Βρυσοχωρίου, την έκαψε όμως ο Ελληνικός στρατός κατά την υποχώρησή του στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο το 1940. Η δεύτερη κατασκευάσθηκε το έτος 1961 και παρασύρθηκε

από τα ορμητικά νερά του Αώου στις 4/2 1998. Ευχή όλων μας είναι όπως η τρίτη είναι η πλέον καλότυχη. Οι Βρυσοχωρίτες και άλλοι επισκέπτες από το Ζαγόρι ήδη βρίσκονται στην αντίπερα είσοδο της γέφυρας και αναμένεται ο Νομάρχης ο οποίος φθάνει εγκαίρως. Κορίτσια του Βρυσοχωρίου με παραδοσιακές φορεσιές του προσφέρουν ανθοδέσμες, επακολουθούν καλοσωρίσματα και ο καθιερωμένος αγιασμός. Στην ομιλία του ο Νομάρχης ετόνισε: “με ιδιαίτερη ικανοποίηση βρισκόμαστε εδώ ανάμεσά σας για τα εγκαινία ενός σημαντικού έργου, όπως είναι η γέφυρα της οδού Παλαιοσέλλι - Βρυσοχώρι καθώς και οι προσβάσεις της από τις δύο πλευρές. Είναι ένα έργο που ενώνει δύο από τις πιο όμορφες γωνιές του νομού μας. Τα χωριά της Κοιλιάδας του Αώου και την ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας με το Ζαγόρι γενικότερα. Συνδέει τους πολιτισμούς δύο περιοχών με κοινά, αλλά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που αποτελούν από τα βασικά στοιχεία της πολυπολιτισμικής ταυτότητας του τόπου μας”. Ως σημαντικό έργο για την περιοχή χαρακτήρισε την γέφυρα ο κ. Θεόδωρος Τσουμάνης δήμαρχος Τύμφης σημειώνοντας τα εξής. “Το έργο που εγκαινιάσε σήμερα ο Νομάρχης είναι πάρα πολύ σημαντικό για την περιοχή μας. Πρόκειται για μια πολύ καλή κατασκευή. Πιστεύω όμως ότι το συγκεκριμένο έργο θα γίνει ακόμη πιο λει-

τουργικό όταν ασφαλιστρωθεί και ο δρόμος από το Βρυσοχώρι - Παλαιοσέλλι, ώστε να συνδεθούμε και με τα χωριά της Κόνιτσας και να έρθουμε ακόμη πιο κοντά με την Δυτική Μακεδονία και το χιονοδρομικό κέντρο της". Ο κ. Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης δήλωσε: Πορευόμαστε στο μέλλον και στο αύριο με ένα ακόμη αναπτυξιακό έργο όπως είναι η γέφυρα Παλαιοσελλίου-Βρυσοχωρίου που ενώνει τις δύο περιοχές Ζαγορίου και της Κόνιτσας. Πιστεύω πως είναι ένα έργο πολύ σημαντικό και για το Ζαγόρι και για την Κόνιτσα. Είναι ένα έργο που το είχαν ανάγκη και οι κάτοικοι και οι επισκέπτες των δύο αυτών περιοχών.

Το έργο που εγκαινιάσθηκε είναι σημαντικό για την περιοχή δήλωσε ο κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου. Πρόκειται για ένα έργο πρόσθεσε που ήταν στις προτάσεις μας όταν λειτουργούσαμε και ως Συμβούλιο Περιοχής διότι πιστεύουμε ότι αποτελεί μία από τις πέντε βασικές φυσικές διόδους του Ζαγορίου προς την Δυτική Μακεδονία.

Εμείς από την πλευρά μας επισημαί-

νουμε ότι με την ασφαλτόστρωση του δρόμου Παλαιοσελλίου Βρυσοχωρίου η Κοιλιάδα του Αώου με τους δύο ξενώνες στις Πάδες και τον ήδη ανεγειρόμενο στο Παλαιοσέλλι καθώς και το απειρατούμενο ορειβατικό καταφύγιο Παλαιοσελλίου θα καταστεί κέντρο ορειβατικού τουρισμού. Δοθείσης ευκαιρίας επισημαίνουμε ότι ο Νομάρχης κ. Νικόλαος Ζαρμπαλάς πίστεψε στις αναπτυξιακές δυνατότητες της Κοιλιάδας του Αώου όπως αυτή οριοθετείται από τα δύο βουνά της Τύμφης του Σμόλικα και από τα δύο περάσματα της Σουσνίτσας και της Βασιλίτσας και η παρέμβασή του καθώς και η συμπαράστασή του ήταν καθοριστικές. Από τώρα ευχόμαστε καλή συνάντηση την άνοιξη στα εγκαίνια του ορειβατικού καταφυγίου Παλαιοσελλίου, το πρώτο οικοδόμημα - κτήριο σμολικά του Σμόλικα.

Τέλος θα ήταν παράλειψή μας να μη ευχαριστήσουμε τους κατοίκους του Βρυσοχωρίου για την άριστη οργάνωση της όλης τελετής των εγκαινίων και την θερμότητα φιλοξενία.

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

(Φωτ. Χαρ. Ράπη)

Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΤΗΣ ΤΟ 1831

Επιμέλεια: Χ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Μεταξύ των πιο παλαιών δημοσιευμένων κειμένων που αναφέρονται στην Επαρχία της Κόνιτσας, περιλαμβάνεται το εκτιθέμενο παρακάτω, που έχει γραφεί στα έτη 1831-1833. Μεταφέρεται εδώ μαζί με τις κυριότερες πληροφορίες που ο συγγραφέας παρέχει για την γειτονική Κολλώνια και για το Λεσκοβίκο καθόσον και ως προς αυτούς τους τόπους οι γραπτές πληροφορίες ήσαν τότε σπάνιες και σήμερα είναι ενδιαφέρουσες. Για την σκοπιμότητα της παρουσίασης σε τούτο το περιοδικό τέτοιων κειμένων, έγινε λόγος στο τεύχος 98.

Συντάκτης του εν λόγω κειμένου είναι ο Κοσμάς ο Θεσπρωτός (1780-1852), ο οποίος καταγόταν από το χωριό Γεωργουτσάτες της Δρόπολης, υπήρξε δε διάκος, ελληνοδιδάσκαλος και συγγραφέας και edίδαξε: στην Αρτισία (1815-1824), στην Κόνιτσα (1824-1832) και στο Καρπενήσι (1836-1852). Το κείμενο προέρχεται από το έργο του "Περιγραφή Γεωγραφική Αλβανίας" (1831-1833) και αναδημοσιεύεται, από το βιβλίο του Α.Χ. Παπαχαρίση "Κοσμά Θεσπρωτού και Αθ. Ψαλλίδα: Γεωγραφία Αλβανίας και Ηπείρου" έκδ. ΕΗΜ Ιωάννινα 1964 (σελ. 8-10, 63).

Κ Ο Ν Ι Τ Ζ Α

Η Κόνιτσα, επισκοπή των Ιωαννίνων, συνορεύει νότια με την περιοχή του Ζαγοριού και με την Παλαιάν Πωγωνιανήν, ανατολικά με την κάτω Μακεδονίαν, έχοντας δια σύνορον την σειράν του Πίνδου, βόρεια δε με την Κολλόνιαν, δυτικά με το Νταγκλί. Απ' όλα τα μέρη σχεδόν περικυκλούται με βουνά χιονοσκεπάστα, συγκρατούμενα με τον Πίνδο. Έχει και ανάμεσα κοιλάδες και πεδιάδες ευφόρους εις κρασί και γεννήματα. Η Βιώσα ποταμός ποτίζει την πεδιάδα της. Η πόλις Κόνιτσα είναι μικρή περιέχουσα ως 800 σπίτια, κειμένη εις το πρανές του βουνού, γεμάτη κρημούς. Έχει και ένα παλάτιον του ηγεμόνος Αλήπασια Τεπελενλή αξιόλογον και άλλα τινά των ενοίκων Μπέγηδων. Κατοικείται από Γραικούς χριστιανούς, Τούρκους. Τα χωριά της ολόγυρα κατοικούνται από

Γραικούς χριστιανούς και Αλβανούς. Απέχει δε των Ιωαννίνων ώρες 12. Έχει και εν μικρόν Ελληνομουσείον, πλην αμελημένον. Οι κάτοικοι των χωρίων είναι τέκτονες καλοί κατά πράξιν χωρίς μάθησιν. Εδώ εβγαίνουν και αι καλές ούρδες (τυρί ωσάν κεφάλια, παχύτατο) οπού είναι περίφημες, προϊόν σπάνιον, γίνονται εις το χωρίον Δέντζικο και χωρίον Γράμοστη, βλαχοχώρια κείμενα εις την σειράν του Πίνδου, πλησίον Κολλόνιας. Η ατεχνία δε κοινώς και εις τούτην την Επαρχίαν κυριεύει, και ακολούθως η αμάθεια, και επομένως η δικόνοια, με όλα τα κακά οπού συνεφέλκει μαζί της.

Κ Ο Λ Λ Ο Ν Ι Α

Η Κολλώνια έχει τόπον ωραίον, πεδινόν και ομαλόν, πλην ακαλλιέργητον· νερά καθαρά και αέρα υγιεινόν. Προς το ανατολικονότιον έχει βου-

νό υψηλό, εξαπλωμένο εις μήκος, το οποίον φθάνει έως το Λεσκοβίκο. Αυτό διαιρεί την επαρχίαν Κόνιτζαν από την Κολλόνιαν· αυτό είναι πλουσιώτατο από νερά και βοσκές καλές δια κτηνοτροφίαν το καλοκαίρι. Όθεν γίνεται τυρί και βούτυρο κάλλιστο· μάλιστα αι ούρδες του Δέντζικου και Γράμοσπης είναι περίφημες. Αυτό είναι κλάδος του μεγάλου βουνού Πίνδου. Αυτού ονομάζεται βουνό Κολλόνιας. Απλώνει και άλλο κλωνάρι ονομαζόμενο Κιάρι, το οποίον χωρίζει την Κορυτζάν από την Κολλόνιαν βόρεια.

Περιέχει η Κολλόνια σπίτια τουρκικά και χριστιανικά ομού σχεδόν 800, εξων τα 200 χριστιανοί και ψυχές πανδημεί σχεδόν 6.400. Οι κάτοικοι γενικώς αμαθείς και άτεχνοι· μόνον το τουφέκι έχουν έργον, και με αυτό ζουν, άλλοι μισθοφόροι, άλλοι ληπταί, και πολλά ολίγοι ποιμένες και γεωργοί. Τα σπίτια των δυνατά ως πύργοι δια πόλεμον. Ο χωράρχης καθηται εις το κέντρον εις το χωριό Ερσέκα. Η γλώσσα Αλβαντική. Οι χριστιανοί υπόκεινται κατά την θρησκευτικήν διοίκησιν εις τον Μητροπολίτην Καστορίας.

Συνορεύει η Κολλόνια ανατολικόνότια με την Χωραρχίαν Κονίτζης· δυτικά με την Χωραρχίαν Νταγκλί και βόρεια

με την Κορυτζάν.

Ευρίσκονται και μερικά σπίτια πλούσια αγάδων και μπέγηδων, με υποστατικά κινητά και ακίνητα αγκαλά οι Κολλονιάται και Μουρατάται, γενικώς όλοι καλούνται Μπέγηδες, σχεδόν και εκείνοι όπου βόσκουν τα γίδια και γελάδια.

ΛΕΣΚΟΒΙΚΙ

Το Λεσκοβίκι είναι κωμόπολις με 400 σπίτια όλα τουρκικά και μερικά πλούσια, εις θέσιν ωραίαν με νερά και αέρα υγιέστατον, με παζάρι. Οι κάτοικοι Τούρκοι πολυευμένοι· αυτοί αγοράζουν από Κωνσταντινούπολιν τα τελώνια, δασμούς (χαράτζια) και άλλα υπουργήματα. Απέχει της Κονίτζης δυτικά ώρες 5, και 8 της Πρεμετής ανατολικά. Αυτού είναι και το απότομο μικρό βουνό λεγόμενο Μαλεσίι, εις το οποίον είχε τα παλάτια του και μικρόν φρούριον ο Ηλιάζαγας Σιλιχτάρ Πότας, όστις αποστατήσας εκλείσθη με τετρακοσίους. Τον επολιόρκησε το βασιλικόν στρατεύμα, και μετά 4 μήνες πόλεμον εκβήκε με συνθήκην ομού με χαρέμι του, αφού έδωσε τον υιόν του όμηρον (ρεέμι), και απέρασεν εις Κορφούς και απ' εκεί εις την Ελλάδα. Τα δε παλάτια και φρούριον τα κατεδάφισαν εκ θεμελίων.

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

ΑΝΘΩΜΕΛΟ	ΓΡΑΜΜΟΥ
ΓΥΡΗ	ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΠΟΛΤΟΣ
	
ΖΑΡΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ	
ΚΟΝΙΤΣΑ	ΤΗΛ. 0655 29089
	0665 27597

Αιοθνητική ανάληψη σε δυο δημοτικά τραγούδια της Ηπείρου

Από το φιλόλογο ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟ Γ. ΠΟΛΙΤΗ

Για τα δημοτικά τραγούδια, το μεγάλο αυτό εθνικό θησαυρό, έχουν γραφεί έρευνες και μελέτες αξιόλογες από σημαντικούς ανθρώπους των γραμμάτων. Η δημοτική μούσα, που ύμνησε τις αρετές και τα ελαττώματα της φυλής μας, αποτελεί ένα μεγάλο κεφάλαιο της ελληνικής λογοτεχνίας. Συγχρόνως, είναι και ανεξάντλητο λόγω του πλούτου των θεμάτων και άλλων ιδιαίτεροτήτων που έχουν τα δημοτικά τραγούδια στις διάφορες περιοχές της χώρας. Τέτοιες διαφορές βρίσκει κανείς στη μορφολογία (γλωσσικά στοιχεία, ιδιωματισμούς κλπ.) από περιοχή σε περιοχή, όπως π.χ. στα δημοτικά τραγούδια της νησιωτικής και ηπειρωτικής Ελλάδας. Τα κοινά στοιχεία είναι ο δεκαπεντασύλλαβος ή ως προς το περιεχόμενο η αγάπη για την πατρίδα, για τη φύση, για τον έρωτα κλπ. Όμως εύκολα, όταν ακούει κάποιος ένα δημοτικό τραγούδι, αναγνωρίζει αν είναι πελοποννησιακό ή ηπειρωτικό, για παράδειγμα.

Για το ηπειρωτικό δημοτικό τραγούδι λένε ότι μοιάζει με μοιρολόι και δεν έχει τη λεβεντιά που έχουν τα τραγούδια τα κλέφτικα της Πελοποννήσου, όπως π.χ. για τους Κολοκοιτρωναίους που “καβάλα παν στην εκκλησιά, καβάλα προσκυνάνε” και άλλα πολλά. Το ότι πράγματι τα κλέφτικα δημοτικά τραγούδια είναι και πολλά και περίτεχνα στην

αφήγηση ηρωικών πράξεων της επανάστασης του 21 στην Πελοπόννησο, αυτό κανένας δεν το αμφισβητεί. Ιδιαίτερα τα λεγόμενα “επιτραπέζια” ραγίζουν καρδιές, όταν ακούγονται στα πανηγύρια και στους γάμους και σε άλλες χαρούμενες εκδηλώσεις της ζωής. Δεν στερεί καμιά κριτική αυτή τη δόξα από το πελοποννησιακό δημοτικό τραγούδι. Ας μην ξεχνούμε άλλωστε ότι τα περισσότερα δημοτικά τραγούδια, ηρωικά και κλέφτικα, υμνούν τον αγώνα των Ελλήνων για την ελευθερία τους και ότι ο υπέρ της ελευθερίας αγώνας στην Πελοπόννησο γνώρισε την αρχή και την εδραίωσή του.

Το ηπειρωτικό δημοτικό τραγούδι είναι κατεξοχήν λυρικό - συναισθημάτων έκφραση, πόνου και λύπης. Μακρά η περίοδος της δουλείας και τα όσα δεινά ο Αλή Πασάς επισώρευσε στα Γιάννενα· η δημοτική μούσα, πάσχουσα και δακρυροούσα, τα περιέγραψε. Άλλωστε, και οι χοροί της Ηπείρου τέτοιων συναισθημάτων είναι έκφραση, σεμνότητας και ταπεινοσύνης, γιατί στο αλώνι του χορού το αδηφάγο μάτι κάποιων τοποτηρητών του Αλή έψαχνε για να εμπλουτίσει το πλούσιο τραπέζι του χαρεμιού του αφεντικού του με καινούργια λεία.

Δεχόμαστε, λοιπόν, τον χαρακτηρισμό ότι τα τραγούδια μας μοιάζουν με μοιρολόγια, αλλά στο λυρικό αυτό μοιρολόι κρύπτονται όλα τα ανώτερα συ-

ναισθήματα της ανθρώπινης φύσης, όπως ο σεβασμός στις αξίες της οικογένειας, της πατρίδας, της αδελφοσύνης κλπ. Όχι πως και σ' όλα τα διαμερίσματα της χώρας, νησιωτικής και ηπειρωτικής, δεν εξαίρονται αυτά τα στοιχεία. Αλλά για μας τους Ηπειρώτες αυτά αποτελούν τον κεντρικό άξονα και θέλω να πιστεύω ότι αν και η Οδύσσεια είναι δημοτικό τραγούδι, η Πηνελόπη εκπροσωπεί τις Ηπειρώτισσες κυρίως γυναίκες, που χρόνια περίμεναν την επιστροφή του ξενιτεμένου άντρα τους. Γιατί κατεξοχήν η Ήπειρος ήπια και πίνει ακόμα και τώρα, περισσότερο από οπουδήποτε αλλού, το πικρό ποτήρι της ξενιτιάς.

Το ότι το συναίσθημα κυριαρχεί στο ηπειρωτικό δημοτικό τραγούδι διαπιστώνεται από το πλήθος των τραγουδιών που αναφέρονται στη ζωή των ανθρώπων του καθημερινού μόχθου και στην αντιμετώπιση προβλημάτων που αναπόφευκτα δημιουργούνται στις ανθρώπινες κοινωνίες. Για παράδειγμα, το γνωστό τραγούδι "ο Μενούσης" υπάρχει σε πολλές παραλλαγές. Το κύριο μήνυμά του σ' όλες τις παραλλαγές είναι η τιμωρία της άπιστης γυναίκας. Παραθέτω την ηπειρωτική παραλλαγή, γνωστή σε όλους μας:

*Ο Μενούσης κι ο Μπιρμπίλης κι ο Ρεσούλαγας
Στο κρασόπουλο πηγαίνουν για να φαν, να πιουν.
Κει που τρώγαν, κει που πίναν και που γλένταγαν
Κάτι πέσαν σε κούβέντες για τις όμορφες.
"Όμορφη γυναίκα πόχεις, βρε Μενούσαγα".
"Πού την είδες και την ξέρεις και τη μολογάς;"
"Ψες την είδα σε πηγάδι πόπαιρνε νερό
και της ρίξα το μαντίλι και μου το 'πλυνε".
Κι ο Μενούσης μεθυσμένος πάει την έσφαξε,*

Το πρωί ξεμεθυσμένος πάει την έκλαιγε.

*"Σήκω πάπια, σήκω χήνα, σήκω νεραντζιά,
σήκω, ντύσου κι αρματώσου κι έμπα στο χορό,
να σε δουν τα παλικάρια να τρελαίνονται,
να σε δω κι εγώ ο μαύρος και να χαίρομαι".*

Ενώ τα δημοτικά τραγούδια είναι ως επί το πλείστον αφηγηματικά, στο "Μενούση" κυριαρχεί έντονα ο διάλογος, ξεκινώντας με την αφήγηση του προλόγου, όπου ο άγνωστος ποιητής σπίνει το σκηνικό της υπόθεσής του. Πόσο πράγματι μοιάζει με τραγωδία! Τρεις φίλοι, τα δρώντα πρόσωπα. Σκηνικό, ένα μεζεδοπωλείο: "στο κρασόπουλο πηγαίνουν για να φαν, να πιουν". Και αφού ήπιαν τα πρώτα ποτήρια, άρχισε η κουβέντα. Κι ένας της συντροφιάς πλέκει το εγκώμιο της ομορφιάς της γυναίκας του Μενούση. Εκφράζει λπά και αυθόρμητα το θαυμασμό του: "όμορφη γυναίκα πόχεις, βρε Μενούσαγα". Κοκκίνισε περισσότερο το πρόσωπο του Μενούση, αγρίεψε. Τον διακόπει απότομα: "πού την είδες και την ξέρεις και τη μολογάς;". Αν προσέξουμε θα δούμε το προσβλημένο ύφος του. Κοφτές και απανωτές ερωτήσεις. Πού την είδες; δεν ήταν εύκολο να συναντήσει κανείς τη γυναίκα του. Και όσο και να φαίνεται αβάσιμη η απορία του με τα ισχύοντα στην εποχή δεν ήταν προσιτή σε θεά η γυναίκα. Έμενε κλεισμένη στο σπίτι και με "τα του οίκου" περνούσε την ημέρα της. Και την ξέρεις;: αν το να την είδε την γυναίκα του ήταν δύσκολο, πόσο μάλλον να τη γνωρίσει. Το μυαλό του Μενούση θόλωσε εκείνη τη στιγμή. Δεν είναι μόνο ότι την είδε, την γνωρίζει κιόλας, ξέρει ίσως λεπτομέρειες που ήταν μόνο στο Μενούση γνωστές. Και τέλος το

τρίτο ρήμα: και τη μολογάς;. Δεν αρκέστηκε, δηλαδή, στο να τη δει και να τη γνωρίσει, αλλά καυχιέται γι' αυτά στην ταβέρνα. Ξέρει όσα οι άλλοι και ο ίδιος δεν έπρεπε να γνωρίζουν. Δεν ταραχτηκε από τις ερωτήσεις ο γόης της παρέας. Ήρεμα, ως να μη συνέβαινε τίποτε, απαντάει: ψες την είδα στο πηγάδι πόπαιρνε νερό και της ρίζα το μαντήλι και μου το πλυνε. Το μαντήλι στα δημοτικά τραγούδια είναι αποκαλυπτικό της ερωτικής σχέσης. Αν δεχόταν το μαντήλι η κόρη βεβαίωνε και αποδεχόταν την αμοιβαιότητα των συναισθημάτων. Δυο άλλα δημοτικά τραγούδια το "Γιάννη μου το μαντήλι σου" και το "μαντήλι καλαματιανό" βεβαιώνουν αυτό το συμβολισμό. Κι ο Μενούσης μεθυσμένος πάει την έσφαξε. Το μεγάλο κακό έγινε. Η άπιστη γυναίκα τιμωρήθηκε με τη βαρύτερη των ποινών. Έγινε η κάθαρση των τοιούτων παθημάτων κατά τον αριστοτέλειο ορισμό της τραγωδίας. Η διαφορά με τις άλλες παραλλαγές εντοπίζεται στο μεθυσμένος. Δεν σκοτώνει εν ψυχρώ τη γυναίκα του, αλλά όντας εκτός εαυτού ο Μενούσης, με θολωμένο και ταραγμένο το μυαλό τους. Και όταν συνέρχεται, όταν συνειδητοποιεί τι έπραξε, ξεσπάει σε θρήνους και κραυγές μετανοημένης απελπισίας στο δραματικό μονόλογό του:

*"Σήκω πάπια, σήκω χήνα, σήκω νεραντζιά,
σήκω, ντύσου κι αρματώσου κι έμπα στο χορό,
να σε δουν τα παλικάρια να τρελαίνονται,
να σε δω κι εγώ ο μαύρος και να χαίρομαι".*

Και τι δεν θα δινε να την επαναφέρει στη ζωή. Η αποκορύφωση της πλημμυρισμένης συναισθηματικά ψυχής του, ο πόνος που νιώθει γι' αυτό που έκανε

εκφράζεται με τόση λιπότητα που καταπλήσσει. Εγώ ο μαύρος: από τώρα του ισχυρού άντρα η ζωή, του Μενούση, θα είναι μαύρη και άραχλη. Τίποτε πλέον δεν θα τον κάνει χα χαρεί στη ζωή του. Αλλά είναι πλέον αργά. Μια τέτοια σκληρή τιμωρία στην άπιστη γυναίκα στο ηπειρωτικό δημοτικό τραγούδι είναι αταίριαστη και ασυμβίβαστη. Και ο ανώνυμος άγνωστος ποιητής ρίχνει βάλσαμο ανακούφισης στον ακροατή του με μια μόνο λέξη: μεθυσμένος πάει την έσφαξε.

Ένα άλλο παράδειγμα δεν διαφέρει καθόλου από το "ή τάν ή επί τας" της σπαρτιάτισσας μάνας.

*Του Κίτσου η μάνα κάθονταν στην άκρη στο ποτάμι
Με το ποτάμι μάλωνε και το πετροβολούσε.*

*"Ποτάμι για λιγίστευε, ποτάμι γύρε πίσω,
τον Κίτσο, τον επιάσανε και παν να τον κρεμάσουν.
Κίτσο, που είναι τ' άρματα, πού τα 'χεις
τα τσαπράζια;"*

*"Μάνα, δεν κλαις τα νιάτα μου, δεν κλαις
τη λεβεντιά μου,
μον κλαις για τ' έρμα τ' άρματα;"*

Και στο ποίημα αυτό έντονος είναι ο διάλογος μάνας και γιου. Μετά τον πρόλογο που ο ποιητής, με απλό και λιτό τρόπο, στήνει το σκηνικό του, παρουσιάζονται τα δρώντα πρόσωπα. Είναι η Ηπειρώτισσα μάνα που θέλει να περάσει από την άλλη όχθη του ποταμού, καθώς βλέπει ότι το γιο της τον έχουν πιάσει οι εχθροί και πάνε να τον κρεμάσουν. Η εικόνα συνταράσσει γιατί δεν έχει διέξοδο λύσης. Η απέλπιδα προσάθεια της μάνας να πλησιάσει το γιο της κορυφώνεται στην πάλη της με το στοιχείο της φύσης που είναι ακατανίκητο. Ως να έφταιγε το

ποτάμι, το πετροβολούσε.

Ανίσχυρη στην πάλη της με το ποτάμι, απευθύνει από μακριά αυτό που βασανίζει την ψυχή της: Κίτσο, που είναι τα άρματα σου; Στη δραματική, πράγματι, αυτή ερώτηση συνυπάρχει η τιμή και η δόξα του πολεμιστή αφ' ενός και απ' την άλλη μεριά η κατασχύνη και η κοινωνική περιφρόνηση σ' αυτόν που ο εχθρός του έπαιρνε τα όπλα.

Είναι συνέχεια της ηρωικής εποχής το δημοτικό ποίημα. Της ομηρικής, θα έλεγα, που ύψιστο αγαθό για τον άνθρωπο ήταν το "υπέρ πατρίδος θνήσκειν". Ο Όμηρος πολλές φορές το τονίζει και συνοπτικά θα έλεγα ότι αυτή η αντίληψη της ηρωικής εποχής εμπεριέχεται στο γνωστό στίχο της Ιλιάδας: "εις οiwνός άριστος, αμύνεσθαι περί πάτρης".

Ο Κίτσος, πορευόμενος προς το θάνατο, ανάμεσα στις άγριες φωνές του εχθρού ακούει και την κραυγαλέα φωνή της μάνας του. Ρίχνει τη ματιά του στην άκρη του ποταμού, βλέπει το συντριμμένο κορμί της μάνας του. Τον πιάνει το παράπονο για τη σκληρότητα των λόγων και τότε:

"ένα δάκρυ πέφτει

στο πρόσωπο του κλέφτη"

*"Μάνα, δεν κλαις για τα νιάτα μου
μον κλαις για τα έρμα τα άρματα;"*

Με αυτό το ερώτημα μας αφήνει ο α-

νώυμος ποιητής καθένας να πάρει τη θέση του. Και για να σε βοηθήσω, σημερινέ αναγνώστη μου, να πάρεις και εσύ τη θέση σου, θα έλεγα ότι στη μακρόχρονη ιστορία μας τα ιδανικά άλλαξαν, άλλα ξεχάστηκαν και καινούργια προστέθηκαν. Το "υπέρ πατρίδος θνήσκειν" είναι το ύψιστο αγαθό της ηρωικής εποχής. Στα επικά ποιήματα (Όμηρος) αυτό το ιδανικό έχει την πρώτη θέση. Αργότερα, στη λυρική ποίηση ύψιστο αγαθό είναι η ζωή. Σε ένα λυρικό ποίημα του 5ου αιώνα π.Χ. ένας στρατιώτης κινδυνεύει να πιαστεί αιχμάλωτος και νιώθει ότι αυτό θα γίνει αν συνεχίσει να τρέχει με το βάρος της ασπίδας. Τότε γίνεται "ρίψασπις", πετάει την ασπίδα και σώζει τη ζωή του. Και μονολογεί: "ας σώσω εγώ τη ζωή μου και εφτά ασπίδες θα αποκτήσω". Έσωσε τη ζωή του ο "ρίψασπις". Καλά έκανε, θα του λέγαμε όλοι εμείς σήμερα με τα δικά μας κριτήρια, με της εποχής μας δηλαδή. Όμοια και ο Σολωμός τονίζει πως η ζωή είναι το ύψιστο αγαθό, είναι γλυκιά μ' όσους καημούς κι αν έχει.

Θα είναι μεγάλο λάθος μας, όμως, αν αφήσουμε μόνη και έρημη την Ηπειρώτισσα μάνα στην άκρη του ποταμού να μαλώνει το γιο της που δεν προστάτεψε τα άρματά του. Γιατί ζωή χωρίς ιδανικά και αξίες είναι άχαρη ζωή.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ 1883 ΕΩΣ ΤΟ 1983

ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Η Βούρμπιανη ευρίσκεται εις την περιοχή του Β.Δ. Γράμμου. Ανήκει εις την Επαρχία Κονίτσης. Ευρίσκεται βορειότερα από την Κόνιτσα, με την οποία συγκοινωνεί δια της οδού Κονίτσης Δυτικής Μακεδονίας. Εις το 30 χιλ. τη οδού από την Κόνιτσα υπάρχει διακλάδωση που μετά από 2 χιλ. περνάει από την Πυρσόγιαννη και από εκεί με διαδρομή 5 χιλ. φθάνει εις την Βούρμπιανη.

Το 1883 όταν ιδρύθη η “Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης” η Βούρμπιανη μαζί με όλη την Ήπειρο ήταν υπόδουλη εις την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Τον πληθυσμό της, όπως θυμούνται διάφοροι συμπατριώτες, φαίνεται ότι αποτελούσαν κάπου 420 οικογένειες που αριθμούσαν περί τις 2000 ψυχές. Το Χωριό δεν είχε πλουτοπαραγωγικές πηγές, δι’ αυτό οι άνδρες ως επί το πλείστον ήταν τεχνίτες (μαστόροι). Δια να εύρουν δουλειά αναγκάζοντο να φεύγουν από το Χωριό και να πηγαίνουν εις διάφορα μέρη όπου εργάζοντο και έστελναν χρήματα εις το Χωριό δια να συντηρούνται οι οικογένειες. Πολλοί από τους Βουρμπιανίτες, εγκαταστάθησαν μόνιμα εις τα Ιωάννινα την Αθήνα, την Πάτρα, την Θεσσαλονίκη την Λάρισα και ασχολήθησαν και με άλλες δουλειές και σπούδασαν τα παιδιά τους. Ορισμένοι από αυτούς διακρίθησαν. Πολλοί συμπα-

τριώτες εργάσθησαν και εις το Λαύριο, το Μαντούδι και την Λίμνη Ευβοίας και αρκετοί πήγαν και δούλεψαν κάμποσα χρόνια εις την Αθηναιά, το Χαρτούμ και την Ανταμπάρα του Σουδάν. Μικρότερος αριθμός ήταν εγκατεστημένοι εις την Κωνσταντινούπολη και την Σμύρνη. Σε όλα σχεδόν τα μέρη του κόσμου ήταν σκορπισμένοι οι Βουρμπιανίτες.

Ένας από αυτούς τους ξεντεμένους, ο Χαρίσης Ζήκος, που απεβίωσε το 1882, άφησε την περιουσία του δια να ιδρυθεί Σχολή εις την Βούρμπιανη. Δια να αξιοποιηθεί η περιουσία αυτού του κληροδοτήματος οι Βουρμπιανίτες της Αθήνας ίδρυσαν την Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα και μαζί με προσφορές όλων των Βουρμπιανικών από όλα τα μέρη ιδρύθη Σχολή και Οικοτροφείο.

Το Σχολείο της Βούρμπιανης εστάθει επί μισό σχεδόν αιώνα προπύργιο κατά της Αλβανικής, της Ιταλικής και Ρουμανικής προπαγάνδας και ημπούρεσε να διατηρήσει την Ελληνική γλώσσα, την Εθνική υπόσταση, την Θρησκεία και τις Ελληνικές παραδόσεις εις όλη την Περιοχή.

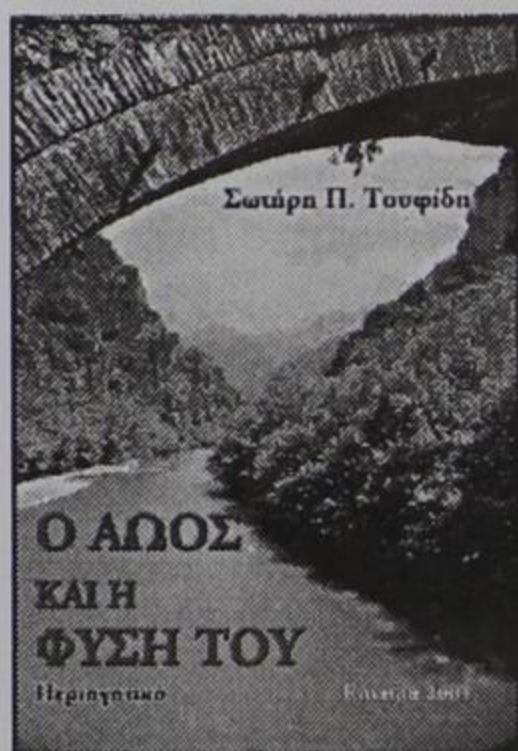
Η Βούρμπιανη ελευθερώθη από τον Τουρκικό ζυγό το 1913 μαζί με όλη την Ήπειρο, ο Ελληνοτουρκικός πόλεμος και οι Βαλκανικοί Πόλεμοι που ακολούθησαν επέδρασαν εις την ζωή του πληθυσμού της Βούρμπιανης. Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης που το 1915 μετετράπη εις “Σύνδεσμο της Κοινότητος

Βούρμπιανης” συνεχώς εβοήθη το χωριό να ξαναβρεί το δρόμο του. Αλλά οι συνεχιζόμενες ανώμαλες καταστάσεις εδυσκόλευαν τα πράγματα. Το 1940 ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος και εις την συνέχεια η κατοχή των Ιταλογερμανών εδοκίμασαν πολύ το χωριό. Μετά την απελευθέρωση ήλθαν τα δεινά του εμφυλίου (1947-1949), διότι η Βούρμπιανη ευρέθη μέσα εις την δύνη των δυο αντιμαχομένων παρατάξεων. Ο πληθυσμός του χωριού σκόρπισε δια να επιζήσει. Πολλοί εγκατεστάθησαν εις τα Ιωάννινα και μερικοί στις Σοσιαλιστικές χώρες. Μετά την αποκατάσταση της τάξεως (1950) κατεβλήθησαν προσπάθειες

να συγκεντρωθεί και πάλι ο πληθυσμός του χωριού, αλλά η αλλαγή των συνθηκών της ζωής και εργασίας κράτησε τους περισσότερους εις τις πόλεις, όπου μπορούσαν να εργάζονται και να ζουν καλύτερα. Ο Σύνδεσμος πάντοτε σμπαραστάθη εις τους χωριανούς και τους βοήθησε με κάθε τρόπο να ημπορέσουν να εργασθούν και να ζήσουν εις το Χωριό. Από το 1975 ξαναλειτούργει το Γυμνάσιο και Οικοτροφείο εις την Βούρμπιανη, που σήμερα μένουν μόνιμα 50 οικογένειες και αποτελούν τα 118 άτομα του σημερινού πληθυσμού της Βούρμπιανης.

ΜΙΧ. ΑΝ. ΓΙΟΣΤ

Μόλις κυκλοφόρησε το μοναδικό βιβλίο για τον Αώο και την φύση του, με 65 έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες με περιγραφές και ιστορικά στοιχεία.

Διάρθεση:

Βιβλιοπωλείο «ΔΩΔΩΝΗ», Μιχ. Αγγέλου 27
Ιωάννινα, Τηλ. (0651) 34283

Βιβλιοπωλείο «ΔΩΔΩΝΗ», Ασκληπίου 3, Αθήνα

Δ/ση συγγραφέα: Κόνιτσα 441 00

Τηλ. (0655) 22464, 22212

Μουσική ομάδα γυναικών Κεφαλοχωρίου Μαστοροχωρίων

Ο άνθρωπος σαν πνευματικό ον που είναι αισθάνθηκε ανέκαθεν την ανάγκη να εκφράσει το συναισθηματικό του κόσμο. Και ο πιο έντονος κι ενδιαφέρων τρόπος έκφρασης ήταν το τραγούδι, η μουσική, ο χορός.

Με το τραγούδι ο άνθρωπος εκδήλωσε τη χαρά του για τη γέννηση και το πάντρεμα ενός παιδιού, για την καλή σοδειά, για τις όμορφες στιγμές που ο Θεός του χάριζε.

Όμως και με το τραγούδι εξέφρασε τους πόνους, τις αγωνίες και τους καμμούς της ξενιτιάς, τις λύπες και την απογοήτευση απ' τη μη ανταμοιβή των κόπων του σε περιόδους δύσκολες, τη φτώχεια, τη στέρηση. Με τη μουσική και το θλιμμένο στίχο θρήνησε το χαμό ενός αγαπημένου προσώπου κι αποχαιρέτησε στο τε-

λευταίο του ταξίδι το χωριανό, το γείτονα.

Τραγούδησε τέλος τη φύση, την ομορφιά, τη νιότη, το καλό κορίτσι, το λεβέντη άντρα, τον περήφανο γέροντα, τους αγωνιστές του έθνους και του καθημερινού μόχθου.

Σε ορισμένες δε περιοχές της πατρίδας μας το τραγούδι είχε τον πρώτο λόγο στη ζωή των ανθρώπων παλιότερα. Ιδιαίτερα στη φτωχή κι άγονη Ήπειρο και μάλιστα στα απομακρυσμένα Μαστοροχώρια, δημιουργήθηκε ένα πλήθος δημοτικών τραγουδιών με ποικίλο περιεχόμενο που αποτελούν έναν πολύτιμο θησαυρό της παράδοσής μας.

Την παράδοση αυτή προσπαθούν να αναβιώσουν ή να κρατήσουν ζωντανή σήμερα ορισμένα χωριά με την οργάνωση σχετικών πολιτιστικών εκδηλώσεων και

δραστηριοτήτων. Ανάμεσα σ' αυτά και το Κεφαλοχώρι που με την ερασιπεχνική χοροδία του φέρνει στο φως καταπληκτικά τραγούδια, ξεχασμένα χρόνια.

Η μουσική ομάδα των γυναικών Κεφαλοχωρίου, θα έλεγα ότι καταξιώθηκε στο χώρο του τραγουδιού με τις επανειλημμένες εμφανίσεις της σε διάφορες μουσικές εκδηλώσεις αλλά και με τη δημιουργία του δίσκου με τα τραγούδια του γάμου που έγινε με πρωτοβουλία της κωριανής μας φιλολόγου Αγόρως Τσίου.

Και νομίζω ότι καταξιώθηκε όχι μόνο γιατί είναι όλες ανεξαιρέτως οι γυναίκες καλλιφωνες αλλά και γιατί τα τραγούδια που παρουσιάζουν είναι σπάνια και πολύ ενδιαφέροντα ως προς το περιεχόμενό τους.

Κλείνοντας παραθέτω ένα δείγμα με την ελπίδα πως κάποτε θα γίνει καταγραφή του σημαντικού μουσικού πλούτου της περιοχής μας.

Στης Αλεξάντρας το βουνό αμάξι κατεβαίνει,
 άμαξα σιδεράμαξα στ' ασήμι φορτωμένη
 στο ασήμι και στο μάλαμα και στο μαργαριτάρι.
 Τρεις ελαφίνες το τραβούν και τρία παλικάρια.
 - Τραβάτε, αλάφια μ', τραβάτε και σεις βρε παλικάρια
 να πά' να ξεφορτώσουμε στα πράσινα λιβάδια.
 να φαν οι μούλες μας ταή και τ' άλογα κριθάρι
 και μεις να γιοματίσουμε, να φάμε και να πιούμε
 όσο να βγει ν' αυγερινός και τ' άστρο της ημέρας
 να παν οι άσπρες για νερό...

- Ήλιε μ' γιατί μας άργησες να πας να βασιλέψεις;
 Σε καταριέται η εργατιά κι οι ξενοδουλευτάδες.
 Σε καταριέται και μια νια, μια μικροπαντρεμένη
 πό'χει τον άντρα άρρωστο, βαριά για να πεθάνει.
 θέλει νερό απ' τον τόπο του και μήλο απ' τη μηλιά του
 θέλει και μοσχοστάφυλο από την περγολιά του...

ΕΝ ΜΑΖΙΦ

ΤΑ ΟΙΚΕΙΑ ΚΟΣΜΕΙΝ ΚΑΙ ΣΩΖΕΙΝ

Αν η ζωή είναι ένα λουλούδι τότε σίγουρα οι αναμνήσεις είναι το άρωμά του. Βέβαια το άρωμα ποικίλλει από λουλούδι σε λουλούδι κι από τον τόπο στον οποίο αυτό βλάστησε κι ανθίζει. Άλλο το άρωμα από ποτιστικό κι άλλο από το ξερικό, το ανήλιο και το προσήλιο κ.ο.κ. Υπάρχουν αρώματα που τα μυρίζεις κι ως ότου εκπνεύσεις έχουν ξεχαστεί. Και αρώματα που τα μυρίζεις μια φορά και τα θυμάσαι για πάντα. Μάλιστα δε όσο περνάει ο καιρός τόσο περισσότερο το θυμάσαι, τα αναπωλείς, τα νοσταλγείς. Για τούτο και συχνά επανέρχεται σ' αυτά με σκέψη, με λόγια με έργα.

Ένα τέτοιο άρωμα είναι σίγουρα και οι αναμνήσεις που έχει ο καθένας μας από το χωριό του, απ' τον τόπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Κι όσο τα έρμα τα χρόνια περνούν τόσο η νοσταλγία για τα περασμένα σ' αυτό μεγαλώνει. Ιδιαιτέρως δε για κάποιον που ζει μακριά του. Μεγαλώνει κι εππάσσει αναφορά στα περασμένα. Έρχεται ως υποχρέωση, ως ιστορία.

Υποκύπτοντας σ' αυτή την επιταγή θα προσπαθήσω ν' αναφερθώ στο χωριό που λέγεται ΜΑΖΙ με χρονικό ορόσημο το 1960 συν-πλην. Τώρα πόσο πριν θα είναι το πλην και πόσο μετά θα είναι το συν είναι σχετικό. Οι αφηγήσεις των παλαιότερων θα μας παν πολύ πίσω έτσι όπως πολύ απλά μας πήγαν όσα μέχρι τώρα γράφτηκαν, επιδεχόμενα συμπλήρωση ή διόρθωση, για το εκκλησάκι του Αγίου Ευθυμίου. Και απ' την άλλη πλευρά τα δρώμενα θα μας φέρουν στο σήμερα. Κι όλα αυτά μαζί θα μας συντροφεύουν στο αύριο.

Ίσως πει κάποιος και μάλιστα καλοπροαίρετα, τι να γραφεί για το Μάζι. Το Μάζι είναι αυτό που ΦΑΙΝΕΤΑΙ κι αυτό που ΑΚΟΥΓΕΤΑΙ και δεν χρειάζεται τίποτε παραπάνω. Όχι. Όχι! δεν είναι έτσι. Ή δεν είναι μόνον έτσι. Ένα λαϊκό απόφθεγμα λέει. “Απ' αυτά που ακούς μην πιστεύεις τίποτα κι απ' αυτά που βλέπεις τα μισά” και το άλλο που αναφέρεται στα φαινόμενα που απατούν. Υπάρχουν τόσα πολλά που ούτε φαίνονται ούτε ακούγονται. Γίνονται αντιληπτά μόνο απ' αυτόν που τα έζησε και τα ζει. Αυτός τα μυρίζει, τα γεύεται, τα ερωτεύεται γι' αυτό και τ' αφομοιώνει. Μέσω αυτής της αφομοιώσεως γίνεται ένα μ' αυτά, τα ντύνεται κι απ' αυτό το “ντέσιμο” δεν γλυτώνει ποτέ. Τα κουβαλάει μαζί του ως το θάνατό του. Συχνά αυτά τον οδηγούν κι αυτός ακολουθεί όπου και αν βρίσκεται. Γίνονται ο οδηγός του, ο Ποιμήν ο καλός.

Τι κι αν είναι μικρές χαρές ή μεγάλες πίκρες, λιγοστές απολαύσεις κι αφόρητες στερήσεις, λογικές επιθυμίες, αλλά λειψές ικανοποιήσεις. Προβάλλουν καθημερινά μπροστά του, του θυμίζουν, του τραγουδούν, τον χαϊδεύουν, τον νανουρίζουν, τον παρηγορούν, τον..., γελούν και κλαίνε μαζί του.

Τον συντροφεύουν κι αυτή η συντροφιά είναι τόσο, μα τόσο γλυκιά, γνήσια ερωτική, που δεν την αποχωρίζεται με τίποτα.

Έτσι φθάνουμε στο “τι να πρωτοθυμηθώ από σένα όμορφο χωριό”. Είν' όμορφο το χωριό μας; Για τον καθένα το χωριό του είναι τ' ομορφότερο. Είναι καθώς είπε η κουκουβάγια στην πέρδικα για το παιδί της. Είναι κάτι σαν τον κόρφο της μάνας που μας βυζαζε, ζεστό σαν την αγκαλιά

της, για τούτο ασύγκριτο κι αξέχαστο.

Ας πάρουμε λοιπόν, σιγά σιγά, ένα ένα όσα συνθέτουν το χωριό και την κοινωνία του. Κατ' αρχήν περιληπτικά ως επικεφαλίδα κι αργότερα συν τω χρόνω και συν Θεώ αναλυτικότερα για το καθένα χωριστά.

Αρχίζοντας απ' τα του Θεού αναφερόμαστε στις εκκλησίες του. Στον Αϊ Νικόλα, στη μνήμη του οποίου είναι αφιερωμένη η κεντρική εκκλησία του χωριού. Το σεβάσμιο Παππού για κάθε Μαζιώτη, τον παλαιότερο των παλαιών. Με την καμπάνα του την καινούργια και την παλαιά μ' εκείνο το μοναδικό χτύπημα της που ήταν σημείο αναφοράς, ωρόσημο και ορόσημο, σύμβολο τόπου και χρόνου, άκουσμα χαράς και λύπης. Με το χαγιάτι, το προαύλιο, τα πεζούλια, τις μουριές, τις τριανταφυλλιές και τις δάφνες του.

Στην Παναγιά που στέκει στο βράχο πάνω απ' το χωριό κι απ' εκεί το σκέπει, φρουρεί και φυλάττει. Με το χαγιάτι, το μικρό καμπανάκι, το χοροστάσι, το προσκύνημα του Ευαγγελισμού και τη Λαμπροχάρα της τη δευτέρα της Αναστάσεως.

Στον Αη Λιά που στέκει βόρεια, ψηλά στο κουρί και βλέπει απ' εκεί τα πάντα, επιτηρώντας όλη την έκταση και τα σύνορα του χωριού και "κατόρθωσε να επιβάλλει" καιρού επιτρέποντος και μεταναστών βοηθούντων τη δική του μέρα για το μεγάλο πανηγύρι του χωριού.

Στον Αη Θύμιο στα βορειοανατολικά του χωριού για τον οποίο ήδη γράψαμε.

Στον Αη Κωνσταντίνο, στην ανατολική πλευρά, τον πανηγυρισμό του και το γλέντι που κάποτε γινόταν εκεί.

Στον Αη Γιώργη νεόκτιστο, από τάμα, ξω-

κλήσι που καλύπτει τα δυτικά του χωριού.

Επιβεβλημένη η ιδιαίτερη μνεία στο κοιμητήριο και το οστεοφυλάκιο Παλαιό και καινούργιο. Σταυροκοπούμενοι με ευλάβεια υπέρ αναπαύσεως των ψυχών γονέων, παππούδων, αδελφών, συγγενών και φίλων, όλων των χωριανών που εφησυχάζουν εκεί, που έφυγαν -κατά το θέλημα του Θεού - είτε πλήρεις ημερών, με ή χωρίς υποχρεώσεις πίσω τους, είτε νεότεροι "εκτός σειράς και τρόπου" είτε στο άνθος της ηλικίας τους, από κακιά στιγμή κι ανάλγητη μοίρα πεσόντες υπέρ οσίων και ιερών αλλά και σε ημέρες πλάνες και μπερδεμένες δικονοιασμένες, ανεπιθύμητες και "τέτοιες που Θεέ μου να μην ξανάρθουν ποτέ", κι ακόμη πολύ μικρά, τρυφερά τσαγαλούδια, αεροβαπτισμένα κι αβάπτιστα είτε στο χωριό είτε μακράν αυτού κι ακόμη γιαυτούς που 'μειναν στα μακρινά, τα έρημα τα ξένα.

Ευχόμενοι όπως "Αι ψυχαί αυτών εν αγαθοίς αυλισθήσονται" κλείνουμε για σήμερα με το ψαλλόμενο τα ψυχοσάββατα, μετά την γωδή, κάθισμα του όρθρου σε ήχο πλ. δ.

"Ο τα πάντα ποιήσας νεύματι σω, τους εν πίστει θανέντας χριστιανούς, πατέρας προπάτορας, πάππους δε και προπάππους τε, αδελφούς και φίλους, πλουσίους και πένπτας, βασιλείς και άρχοντας, ομού και μονάζοντας, όπου των δικαίων και Αγίων σου πλήθη, απάντων η οίκησις, δυσωπούμεν ανάπαυσον, ως Θεός ευδιάλλακτος· Δέσποτα Χριστέ Βασιλεύ, των παισμάτων άφεσιν παρέχων αυτοίς, ων εξήμαρτον πάντες οι δούλοι σου".

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΘ. ΜΠΕΛΘΙΚΙΩΤΗΣ

Εκδηλώσεις στις Πάδες

Με μεγάλη επιτυχία γιορτάστηκαν φέτος για πρώτη φορά οι εκδηλώσεις "ΠΑΔΙΩΤΙΚΑ 2001" στις Πάδες, με πρωτοβουλία του Συλλόγου Παδιωτών "Ο ΣΜΟΛΙΚΑΣ". Το πρόγραμμα περιελάμβανε Μουσικές, Αθλητικές, χορευτικές και Θρησκευτικές εκδηλώσεις.

Αναλυτικά:

Τρίτη 14 Αυγούστου, Παραμονή της Παναγίας, έγινε κατανυκτικός εσπερινός και περιφορά της εικόνας της Παναγίας.

Τετάρτη 15 Αυγούστου, Πανηγυρική θεία Λειτουργία με αρτοκλασία. Το απόγευμα της ίδια ημέρας 6 ώρα έγινε αγώνας ανωμάλου δρόμου για τα παιδιά, αλλά και τους μεγάλους. Η συμμετοχή ήταν μεγάλη, αλλά και η διαδρομή καταπληκτική μέσα από δέντρα και ρυάκια. Συμμετείχαν 3 (γκρούπ) παιδιών Δημοτικού-Γυμνασίου και άτομα του χωριού που αρέσκονται στο άθλημα του δρόμου.

Πέμπτη 16 Αυγούστου, Το πρωί στις 11 η ώρα έγινε η ετήσια Γεν. Συνέλευση του Συλλόγου Παδιωτών "Ο ΣΜΟΛΙΚΑΣ" παρουσία του Δημάρχου Κόνιτσας κ. Χατζνεφρεμίδη Μάκη. Η συμμετοχή ήταν εντυπωσιακή. Ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Λιούσκας Άλκης ανακοίνωσε τον ταμειακό απολογισμό του έτους 2000 καθώς και τον προϋπολογισμό του έτους 2001, αναφέρθηκε σε διάφορα ζητήματα που απασχολούν το χωριό, όπως λειτουργία του Ξενώνα και καταστήματος, ύδρευση και άλλα θέματα. Ο Πρόεδρος ευχαρίστησε τον Δήμαρχο για την ένθερμη υποστήριξη των προβλημάτων που

απασχολούν τις Πάδες και πολλά θέματα δρομολογήθηκαν προς εκτέλεση. Το βράδυ της ίδιας ημέρας έγινε η απονομή επάθλων και μεταλλίων στα παιδιά που βγήκανε πρώτα στους αγώνες δρόμου. Ο Σύλλογος αφιέρωσε το βράδυ γιορτή ΝΕΟΛΑΙΑΣ με μουσική κάλυψη και διασκέδαση μέχρι τις πρώτες ώρες.

Παρασκευή 17 Αυγούστου. Ημέρα γιορτής του Συλλόγου μας. έγινε Αρχιερατική Θεία Λειτουργία χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Ανδρέα και μνημόσυνο για τους κεκοιμημένους συγχωριανούς μας. Επίσης ο Σύλλογος επέδωσε μια εικόνα της Παναγίας ως τιμητική διάκριση στους επί σειρά ετών Δασκάλους του χωριού μας, στο ζεύγος Κων/νο και Ανδρομάχη Κυριάκη για την ευγενή προσφορά τους. Στη συνέχεια ο Μητροπολίτης τίμησε τον Ιερέα του χωριού μας πατέρα Άγγελο Σκίρτα, απονέμοντάς του Σταυρό ως ένδειξη αγάπης προς το πρόσωπό του, αλλά και πραγματικού αγώνα που κατέβαλε και κατα-

Τιμητική διάκριση από τον Σεβ. Μητροπολίτη στον ιερέα του χωριού Άγγελο Σκίρτα.

βαλλει ακόμα ο Σεβαστός Ιερέας μας. Κατόπιν έγινε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνου από τον κ. Δήμαρχο στο Ηρώο, για τους πεσόντες Παδιώτες στους απελευθερωτικούς αγώνες του Έθνους και κατόπιν όλοι οι Παδιώτες τραγούδησαν με την παρουσία της ορχήστρας του Μ. Πανουσάκου το γνωστό τραγούδι που αποτελεί εμβατήριο για τις Πάδες "Σήκω μαριόλα μ' από την γη και από το μαύρο κώμα". Η σκηνή αυτή ήταν πραγματικά πολύ συγκινητική. Στην συνέχεια ο Σύλλογός παρέθεσε Δεξίωση κάτω από τον Πλάτανο του χωριού προς τιμή όλων των καλεσμένων και των συγχωριανών.

Ακολούθησε παραδοσιακός χορός με την ορχήστρα του Μ. Πανουσάκου, και το βράδυ γλέντι και χορός στην Κεντρική Πλατεία μέχρι τις πρωϊνές ώρες.

Το Δ.Σ. του συλλόγου θέλει να ευχαριστήσει και από τις στήλες του περιοδικού όλους όσους συνέβαλαν για την πλήρη επιτυχία των εκδηλώσεων "ΠΑΔΙΩΤΙΚΑ 2001". Ιδιαίτερα ευχαριστεί που τίμησαν

με την παρουσία τους τον Μητροπολίτη Κόνιτσας κ. Ανδρέα, τον Δήμαρχο Κόνιτσας κ. Χατζνεφρεμίδη, τον Διοικητή του κ. Γ. Μπαλαφούτα και επίσης τον εκπρό-

σωπο του τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας. Τάγματος Πεζικού 583, τον Διοικητή του Πυροσβεστικού σώματος Κόνιτσας καθώς και όλους τους Παδιώτες ντόπιους, ξενπεμένους φίλους μας.

Ο Σύλλογος σας υπόσχεται ότι και του χρόνου θα καταβάλει προσπάθειες να γίνουν τέτοιες και καλύτερες εκδηλώσεις προς διατήρηση των εθίμων του χωριού μας.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΣΤΡΑΤΟ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΠΑΓΑΝΙΑ

• ΑΠΟ ΤΟ ΕΑΠΕ Κόνιτσας έγιναν τα εξής έργα: α) η διαπλάτυνση ασφαλτόπρωση και οι τοιχοποιίες στην εσωτερική οδοποιία βελτίωσαν κατά πολύ τόσο την εμφάνιση όσο και την άνετη κυκλοφορία των οχημάτων. Όταν πειστούν και οι τελευταίοι να βοηθήσουν, παρακωρώντας ένα μέτρο γης, το έργο θα ολοκληρωθεί.

β) Τα καλύτεριμα σε δευτερεύοντες δρόμους αποτελούν και αυτά σημαντικό βήμα στον εξωραϊσμό και τη βελτίωση της εσωτερικής οδοποιίας.

γ) Τελείωσε η κατασκευή του καταφύγιου της κοινότητας μας στη Βασιλίτσα. Κόσμημα για τη περιοχή, πόλος έλξης και εξυπηρέτησης των επισκεπτών, κατασκευασμένο κατά τα Φιλλανδικά πρότυπα, αποτελείται από εστιατόριο 150m² και καφετέρια - μπαρ ίδιων χώρων στον επάνω όροφο.

Σημαντικά όλα αυτά αλλά πρέπει να συμπληρωθούν με την ασφαλτόστρωση του δρόμου Άρματα-Δίστρατο.

• Ψόφια αρκούδα βρέθηκε κοντά στη βρύση Κουτσομήτη. Το Δασαρχείο μαζί με τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ πήραν τα σπλάχνα της για να διαπιστωθούν τα αίτια του θανάτου, του απειλούμενου με εξαφάνιση ζώου.

• Εξαπίας των πυρκαγιών της προηγούμενης χρονιάς, της ξύλευσης και της διάνοιξης πολλών δρόμων, με την πρώτη δυνατή βροχή το έδαφος διαβρώθηκε, σχηματίζοντας με τα μπάζα τεράστια φράγματα στον Αώο ποταμό.

• Επίκεντρο πολιτιστικών εκδηλώσεων και πάλι φέτος το χωριό μας. Στις 14 Ιουλίου το χορευτικό συγκρότημα "ΚΑΛΟΣΚΑ" από την Ουγγαρία χόρεψε παραδοσιακούς χορούς της χώρας του.

Στις 5 Αυγούστου, σε συνεργασία με

Χορευτικό τμήμα ΚΕΤΠΑ Διστράτου (15-8-2001).

την Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Κόνιτσας, διοργανώθηκε βραδιά έντεχνου λαϊκού τραγουδιού παρουσιάζοντας τον Επιτάφιο του Μ. Θεοδωράκη.

Στις 12 Αυγούστου αναβλήθηκε λόγω βροχής η θεατρική παράσταση "ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ" του ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων.

Στις 15 Αυγούστου το χορευτικό τμήμα της ΚΕΤΠΑ Διστράτου παρουσίασε βλάχικα και άλλα παραδοσιακά τραγούδια και χορούς. Στην αυλή της εκκλησίας και στην πλατεία η συμμετοχή του κόσμου-ντόπιου και περαστικού ήταν σημαντική. Όλοι ικανοποιήθηκαν τόσο από τη δουλειά που έγινε, όσο και από την συμμετοχή κυρίως νέων ανθρώπων.

- Στην τελική φάση βρίσκονται οι εργασίες κατασκευής μικρού υδροηλεκτρικού εργοστασίου στο χωριό μας. Όμως η ελαχιστοποίηση του ποσοστού αποζημίωσης και η ανεξέλεγκτη παρέμβαση στην φύση με την διάνοιξη δρόμων αυλακιών κ.λπ. προβληματίζουν τους χωριανούς για την χρησιμότητα της επένδυσης, και για το όφελος που θα προκύψει.

- Έτοιμος για δράση ο φορτωτής πολλαπλών χρήσεων που προμηθεύτηκε το χωριό μας.

Πανάκριβο και χρήσιμο το μηχανήμα αλλά όχι να στέκεται έξω απροστάτευτο από τις καιρικές συνθήκες. Χρειάζεται οπωσδήποτε στέγαστρο για να μη θυμίζει, όπως και το τζιπ της κοινότητας, όχημα χωρίς ιδιοκτήτη.

- Λόγω της συνεχιζόμενης ανομβρίας στέρεψαν και οι τελευταίες παλιές βρύσες. Δεν στάζει πλέον η βρύση στην Μπάλτα, στο δρόμο Άρματα Δίστρατο.

Ακολούθησε και αυτή τη μοίρα των άλλων πηγών, Σιουπατικού (μικρή βρύση) Αρδιτζίνα (ρίζα). Σπιάρπα (άγρονο) κ.λ.π.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ: Στις 6 Μάη ο Χρήστος και η Νίκη Καραγιάννη απέκτησαν κορίτσι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ: Στις 15 Ιουλίου ο Γιάννης Πίσπας και η Ελένη Παφίλη την κόρη τους Μαρία.

Στις 20 Σεπτέμβρη ο Χρήστος και η Νίκη Καραγιάννη την κόρη τους Ευαγγελία.

ΓΑΜΟΙ: Στις 28 Ιουλίου ο Ευθύμιος Πίκης και η Χαρίκλεια Τάσιου.

- Στις 20 Αυγούστου ο Ευθύμιος Σβάρνας και η Ζωίτσα Ράπη.

- Στις 8 Σεπτέμβρη ο Στέργιος Πίσπας και η Μαρία Ψωνίτη.

- Στις 29 Σεπτέμβρη ο Δημήτρης Καλλιακμάνης και η Ιωάννα Στύλου-Νίκου.

- Στις 20 Οκτώβρη ο Νίκος Σβάρνας και η Νικολέττα Μάϊπα.

ΘΑΝΑΤΟΙ: Στις 4 Απρίλη ο Δημήτριος Τάσιος ετών 83

- Στις 4 Απρίλη ο Δημήτριος Τσιάρας ετών 93

- Στις 25 Μάη ο Ευθύμιος Τσιάρας ετών 61

- Στις 13 Ιουλίου η Μαρία Πίσπα ετών 98.

- Στις 19 Σεπτέμβρη ο Νίκος Καρατζήμος ετών 61.

- Στις 20 Σεπτέμβρη η Ευαγγελία Παπαευθυμίου ετών 84.

Το καταφύγιο στη Βασιλίτσα

Η δολοφονημένη αρκούδα (Φωτ. Στ. Νιασταράνη)

Το θαύμα των Ελλήνων του 40

Αν και πέρασαν 61 ολόκληρα χρόνια από τον ηρωικό Οκτώβρη του 1940 το Έθνος μας δεν ξεχνά τις λαμπρές σελίδες δόξας που έγραψαν τα Ελληνόπουλα στα χιονισμένα βουνά της Πίνδου και της Αλβανίας.

Ήταν πρωτοφανές το γεγονός.

Στο κάλεσμα της πατρίδας τα παιδιά της Ελλάδας έτρεξαν με χαρά να φορέσουν το χακί και να ριχτούν στην μάχη εναντίον των φασιστικών στρατευμάτων του Μουσολίνι.

Οι Ιταλοί στην προσπάθειά τους να περάσουν τα σύνορα βρήκαν σθεναρή αντίσταση σ' όλο το μήκος της μεθορίου, από τους Έλληνες φαντάρους που μάχονταν σαν λιοντάρια με πολύ λιγότερα εφόδια και μέσα.

Με το θάρρος και την αυτοθυσία των Ελλήνων τα πράγματα άλλαξαν.

Οι Ιταλοί από επιτιθέμενοι έγιναν αμυνόμενοι και σε λίγο κυνηγημένοι από την λόγχη του τσολιά.

Τα μέσα ενημέρωσης της εποχής εκείνης μετέδιδαν ότι: η μία μετά την άλλη, οι πόλεις της Βορείου Ηπείρου έπεφταν στα χέρια των Ελλήνων, μέσα σ'

ένα πέλαγος χαράς και ενθουσιασμού.

Μεγάλη ήταν η προσφορά των γυναικών αλλά και των ηλικιωμένων σ' εκείνον τον αγώνα.

Ο στρατηγός Κατσιμήτρος στο βιβλίο του "Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥΣΑ" μνημονεύει πολλά περιστατικά με τις γυναίκες της Πίνδου και άνδρες ηλικιωμένους που μετέφεραν εφόδια, σκάβανε ορύγματα και χαρακώματα και κάνανε ένα σωρό βοηθητικές εργασίες.

Επίσης πολλές κοπέλες πήγαν εθελοντικά στα νοσοκομεία για να βοηθήσουν την πατρίδα, αλλά και οι γυναίκες στα μετόπισθεν δεν σταμάτησαν να πλέκουν κάλτσες και πουλόβερ μάλλινα για τις ανάγκες του στρατού.

Με λίγα λόγια δεν υπήρξε Έλληνας που να μην προσφέρει ό,τι μπορούσε στο δοξασμένο πανηγύρι του 40.

Με δύο λόγια έτσι εκτυλίχθηκαν τα γεγονότα εκείνη την ηρωική χρονιά του 1940.

Για μας δε τους νεώτερους Έλληνες άφησαν λαμπρό παράδειγμα αυτοθυσίας και φιλοπατρίας.

Εζνεπίδης Λουκάς

ΧΡΟΝΙΚΟ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΘΑΝΑΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Πως λειτουργούσαν τα Λαϊκά Δικαστήρια

Μια περήφανη - Υποδειγματική απόφαση

Στην περίοδο της κατοχής, όσο δυνατόν επηρροή και το κύρος της ΕΑΜΙΚΗΣ Αντίστασης τόσο δημιουργούνταν και οι προϋποθέσεις για το δυνάμωνα της Λαϊκής Κυριαρχίας. Στα απελευθερωμένα απ' τον ΕΛΛΑΣ χωριά, είχε δημιουργηθεί η Λαϊκή Αυτοδιοίκηση και η Λαϊκή Δικαιοσύνη. Ακόμη είχε δημιουργηθεί το επαρχιακό Συμβούλιο Κόνιτσας και το Αναθεωρητικό Δικαστήριο με Πρόεδρο τον μπαρμπα Γιάννη απ' το Κεράσοβο που με τις αντικειμενικά δίκαιες αποφάσεις του, είχε αφήσει εποχή.

Θα αναφέρω ένα περιστατικό απ' τον τρόπο λειτουργίας του Λαϊκού Δικαστηρίου στο χωριό μου: Πρόεδρος του Λαϊκού Δικαστηρίου ήταν ο Μήτσο Βαδάσης και Λαϊκός επίτροπος ο Παντελής Παπαχρήστος και οι δυο άνθρωποι με ηθικές αρχές και με πολύ κύρος στο χωριό. Και οι δυο τους ήταν άνθρωποι που δε χάριζαν κάστανα ούτε στον εαυτό τους.

Κάθε φορά που είχαμε Λαϊκό Δικαστήριο, η αίθουσα στο σχολείο ήταν γεμάτη.

Οι γυναίκες έκαναν ό,τι μπορούσαν για να παρακολουθούν το Λαϊκό Δικαστήριο.

Συνέβηκε το εξής περιστατικό: Ο γιός του Προέδρου Χρήστος Βαδάσης καθώς πήγαινε να βοσκήσει τα κατσίκια στα "Παλιοχώρα" περνώντας απ' τα "Γκόνια", μπήκε σε ένα χωράφι και πήρε μια ρίζα ρεβύθια. Ο αγροφύλακς Τάκης Ζούκης τον είδε και τον έστειλε στο Λαϊκό Δικαστήριο. Ήρθε η μέρα που θα δικάζο-

νταν ο Χρήστος. Η αίθουσα ήταν γεμάτη, σχεδόν ήταν όλο το χωριό. Ο Πρόεδρος απαγγέλει την κατηγορία, ότι το παιδί του δε σεβάστηκε την ξένη περιουσία, το ίδιο κι ο αγροφύλακας.

Ο "κατηγορούμενος" ομολογεί ότι πράγματι μπήκε στο χωράφι και πήρε μια ρίζα ρεβύθια για να τα φάει, ο δε ιδιοκτήτης του χωραφιού δεν έχει καμιά απαίτηση.

Ο Λαϊκός επίτροπος κρίνει την ενέργεια του παιδιού σαν πράξη παιδικής αφέλειας και προτείνει την αθώωσή του με τη σύσταση να μην ξανακάνει το ίδιο λάθος. Το Λαϊκό Δικαστήριο αθώνει το παιδί με ψήφους 4 υπέρ και μία κατά, που ήταν η ψήφος του πατέρα του, ο οποίος τον καταδίκασε με πρόστιμο τρεις οκάδες καλαμπόκι.

Ο Μήτσο Βαδάσης είχε οκταμελή οικογένεια, καλαμπόκι δικό του δεν είχε και το κουβαλούσε φορτωμένος απ' τη Μακεδονία, κάνοντας διάφορες ανταλλαγές. Παπούτσια δεν είχε φορέσει σε όλα τα χρόνια της κατοχής και φορούσε ξύλινα σαντάλια καρφώνοντας από κάτω τηλεγραφόσυρμα για να μην ξεγλυστράει.

Με το τέλος της δίκης, ο Μήτσος σηκώνεται πάει σπίτι του και φέρνει στο δικαστήριο το πρόστιμο, τις τρεις οκάδες καλαμπόκι.

Ήταν άνθρωπος με καθαρή συνείδηση, άνθρωπος που σήμερα δύσκολα βρίσκεται.

Οξυά Αύγουστος 2001
Θανάσης Πορφύρης

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2001

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓ. ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟ
Δ/ΝΤΗ 3ΟΥ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ

“... Ατάραχοι αντικρίσαμε μια μοίρα
πολέμου, που ήταν άδικος. Ωραίος
ο θάνατος, σαν είναι για το χρέος.
Με δόξες τον σκεπάζει ολύμπια λύρα...”

(1940 - Στ. Σπεράντζα)

28η Οκτωβρίου 1940! Μια ακόμη μεγάλη μέρα της Φυλής μας, μια επέτειος, ένας θρύλος, μία μνήμη, ένα χρέος!

Εάν το Έθνος αποφάσισε να γιορτάζει όλες τις μεγάλες ημέρες του, τις κρίσιμες ώρες, τότε θα ήταν υποχρεωμένο να κάνει τούτο πολύ συχνά, αφού από τότε που η Θεία Πρόνοια το τοποθέτησε πάνω στον άγονο βράχο του, δεν έπαυσε να γράφει ιστορία, μια ιστορία πολυαίμακτη και πολυώδυνη, αλλά και φωτεινή και διδακτική και εκπληκτική, μια ιστορία με πανανθρώπινη σημασία και απήχηση. Δεν μπορεί όμως και να μη στέκεται κάθε τόσο η Εθνική Μνήμη σε κάποιους σταθμούς τους οποίους δημιουργεί η απάντηση της Φυλής στο αδυσώπητο ερώτημα, που η Ιστορία, μέσα στη θαυμαστή νομοτέλειά της, της απευθύνει κατά καιρούς. Και η ιστορία που είναι κατά τον Κικέρωνα, “το φως της αλήθειας” ρώτησε το Έθνος των Ελλήνων στις 28 Οκτωβρίου 1940, εάν θέλει να εξακολουθήσει ελεύθερο να ζει με αξιοπρέπεια και τιμή. Μίλησε τότε του Έθνους, η ΨΥΧΗ και έδωσε στον εχθρό τη γνώριμη, την Ελληνική απάντηση “ΟΧΙ”!

Σεβασμιώτατε.

Ο φετινός όμως εορτασμός για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου, είναι ο πρώτος του νέου αιώνα και γίνεται κάτω από τα

μαύρα σύννεφα της τρομοκρατίας, του βιοχημικού πολέμου, των επιχειρήσεων “Ευγενής Αετός”, Διαρκής δικαιοσύνη, Διαρκής Ελευθερία, που αν μη τι άλλο βοηθούν στην αύξηση των ανθρώπινων θυμάτων από την πείνα, τη φτώχεια, τις αρρώστιες, τα ναρκωτικά, του κοινωνικού αποκλεισμού, τη μόλυνση του περιβάλλοντος.

Σεβασμιώτατε

Είναι πάντα δύσκολο να δώσει κανείς με λόγια εκείνο που νιώθει στην ψυχή του. Χίλιες φορές πιο δύσκολο, όταν αυτό που νιώθει στην ψυχή του είναι τόσο μεγάλο και τόσο δυνατό. Βρίσκομαι σε δύσκολη θέση γιατί προ μιας περίπου ώρας έχει προηγηθεί η από άμβωνος ομιλία του σεβασμιωτάτου, που απ’ το Θεό έχει χαρισμένη την τέχνη να ζωντανεύει το λόγο που λαμπαδιάζει τον ίδιο.

Και είναι η θέση μου ακόμη πιο δύσκολη, γιατί βλέπω τόσους πολλούς ανάμεσά μας - κι όχι έναν και δύο που αυτή τη μέρα την έζησαν. Πως εγώ να τολμήσω να ζωντανέψω ξανά μπροστά τους, με λόγια φτωχά κι αδύναμα, αυτό το θεϊκό, που κάνανε πράξη και ζωή;

Σήμερα για μένα είναι η μόνη μέρα που δεν μπορώ να κάνω ιστορία. Να κάνω σήμερα 28 Οκτωβρίου, Ιστορία; Να αραδιάσω ονόματα και χρονολογίες και βουνά και πολιτείες; Να ζητήσω βοήθεια στους αριθμούς - στο τόσοι εμείς και τόσοι οι επιδρομείς, στο πόσα τα δικά μας λιανοντούφεκα και πόσα τα δικά τους τανκς και κανόνια και βομβαρδιστικά;

Μα το 40, αγαπτοί μου φίλοι εορταστές, δεν είναι μονάχα ιστορία. Κι ακόμη περισσότερο δεν είναι αριθμοί. Ίσα Ίσα. Αν κάτι πιότερο ξευτελίστηκε, αν είναι κάτι που δεν θα λυτρωθεί ποτέ από την καταφρόνια, αν είναι κάτι που στους αιώνες όλους δεν θα μπορέσει να ξεπλυθεί από τον περίγελο, είναι οι αριθμοί και η φθνή τους λογική. Δεν είναι οι αριθμοί που ξεσήκωσαν τους κατοίκους της υπαίθρου και των πόλεων, τις γυναίκες της πόλης του λόγγου και Πλακιώτισσες. Κάτι άλλο πρέπει να ήταν: άπιαστο και ακαθόριστο. Πιστεύω πως ήταν αυτό που ονομάζουμε και προαναφέραμε: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΨΥΧΗ.

Ήταν αυτό που δίδαξε τον κόσμο πώς η δύναμη δε βρίσκεται στους αριθμούς, μα στην ποιότητα, όχι την ύλη, μα στο πνεύμα. Ήταν αυτό που εμπύκωσε την αποθαρρυσμένη ως τότε Ευρώπη, της εμφύσησε την μέχρις εσχάτων αντίσταση στη βία και με το αίμα των παιδιών της αντέστρεψε τις τύχες του πολέμου και του εχθρού τα σχέδια κι άλλαξε την πορεία της ιστορίας.

*Ατάραχοι αντικρίσαμε μια μοίρα
πολέμου, που ήταν άδικος...
Το σάλαγο των εχθρών, την άγρια μπόρα
Ελληνικά δεχτήκαμε. Τα στήθη
προτάξαμε στ' αμέτρητα τα πλήθη
Και γενναία διαφεντέψαμε τη χώρα.*

Εκείνες λοιπόν τις μέρες του '40 που μια Ευρώπη ολόκληρη κείτονταν κιόλας στον τάφο. Έθνη πανένδοξα, λαοί κραταιοί και μεγαλώνυμοι, θρύλοι που φάβταζαν περίλαμπρα, αιώνες ολόκληρους, με παράδοση, πλούτο, επιστήμες, εκατομμύρια μαχητές, τόνους σίδηρο και όπλα και μηχανήματα και οχυρωματικά έργα και γραμμές που είχαν γίνει σύμβολα, μέ-

σα σε λίγες μέρες όλα συντρίφτηκαν. Κι έγιναν στάχτη και ντροπή και αποκαΐδια.

Μόνο σε δυο εβδομάδες, ένα κουφάρι άψυχο η Πολωνία με 30 εκατ. κατοίκους. Οι Γάλλοι, περήφανοι νικητές του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου διαλυμένοι, ξευτελισμένοι, οι πιο πολλοί τους απολέμιοι σέρνονται "γλείφοντας" την μπότα των φασιστών.

Η Νορβηγία παραδόθηκε, η Δανία δεν άντεξε ούτε για λίγες μέρες. Οι Τσέχοι προσκύνησαν χωρίς ν' ανοίξει μύτη. Η Ουγγαρία σύμμαχος. Και τα Βαλκάνια κι όσες ακόμα χώρες δεν είχαν μπει στο θανάτου το χορό, ζητιάνευαν με θυμιατά και παρακάλια λίγη παράταση χαμοζωής. Αυτή ήταν η μεγάλη Ευρώπη εκείνες τις ημέρες του 40. Η ένδοξη Ευρώπη, η ως χθες ανίκητη, ένα ποδοπατημένο σκουλήκι, ένα τίποτε, βουτηγμένο στη λάσπη της ντροπής του.

Κι απανωθέ της απ' άκρο σε άκρο το αίμα, η φρίκη κι ο θάνατος. Τα πανίσχυρα κτήνη, οι επιδρομές που είχαν κάνει το φόνο σημαία τους και δόξα εθνική, ανελέητοι αδίσταχτοι. Ξεκοιλιαστές παιδιών, σκληροί βασανιστές γερόντων. Όμως ... και καλλιτέχνες που έφτιαχναν γάντια από δέρμα ανθρώπων κι επιστήμονες που έφτιαχναν σαπούνι από ανθρώπινο λίπος.

Ολόκληρη η αιώνια ντροπή της ανθρωπότητας που κλείνεται στη μια τούτη λέξη, φασισμός. Ήταν οι ανθρωποφούρνοι του Νταχάου και του Μπούκενβαλντ όπου η γερμανική επιστήμη του Χίτλερ έκανε ιατρική.

Ήταν η καταδίκη των λαών στο θάνατο από πείνα, που έλυσε του Χίτλερ τα οικονομικά προβλήματα. Ήταν οι λάκκοι των εκτελέσεων που θεμέλιωναν την καινούρια τάξη του κόσμου, με την Ιταλία διακατεχόμενη από το Ρωμαϊκό σύνδρομο, να ονειρεύεται τη Μεσόγειο για δική της θά-

λασσα και την Κρήτη ως ορμητήριο για την πραγματοποίηση των ονείρων της, για επικράτηση στη Β. Αφρική. Η σύμμαχος της Ιταλίας, Γερμανία, δεν δέχονταν την Ελλάδα έξω από τον έλεγχό της, διότι ο χώρος της Ν.Α. εσχατίας της Ευρώπης, ήταν γι' αυτήν το εφαλτήριο για την πραγματοποίηση των σχεδίων της.

Εκείνες τις ίδιες ώρες του '40, λες και μέσα στο μεθύσι του φόνου την είχαν ξεχάσει, απόμεινε μια άκρη γης, που δεν είχε ακόμη προσκυνήσει. Μια άκρη ασήμαντης γης, μια κούφια άνθρωποι που οι μεγάλοι της Ευρώπης δεν καταδέχονταν καν ν' αναγνωρίσουν Ευρωπαίους.

Και τα προμηνύματα δεν άργησαν.

Ανήμερα της μεγαλόχαρης χτύπησαν το καράβι στην Τήνο. Χάθηκε το καράβι, οι έγνοιες πλήθαιναν μέσα μας. Ο πόλεμος σίμωσε, ήρθε στην πόρτα μας, στα νερά μας. Μολεύτηκε η μεγάλη γιορτή, χτυπούσαν λυπητερά στο Αιγαίο οι καμπάνες.

"Αφού είναι έτσι θα πολεμήσουμε!

Θα κάμει το χρέος του ο καθένας!"

(Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος)

Και αφού προετοιμάστηκαν κατάλληλα, τα ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου 1940, μες στο σκοτάδι της νύχτας, καθώς ταιριάζει στους φονιάδες, έσπρωξαν στα σύνορά μας τις επίλεκτες στρατιωτικές δυνάμεις τους, τους Λύκους, τις Τζούλιες, τους Αλπίνους, τους Κένταυρους και όπως αλλιώς γελοία τους ονόμαζαν.

Έκρουξεν η σειρήνα του πολέμου.

Η χώρα ορθή!

28η του Οκτώβρη το 40!

"Ενός λεπτού σιγή!"

Κι όταν η 28η Οκτωβρίου ξημέρωνε σε μια πανέμορφη ελληνική λιακάδα κι ο λαός της Αθήνας ξυπνούσε από τα ουρλια-

χτά των σειρήνων και βούιζαν στον ουρανό της Αττικής τα πρώτα αεροπλάνα, οι άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους κι έψαχναν να καταλάβουν τι μπορεί σ' αλήθεια να γίνεται. Αυτοί οι παντοδύναμοι ζήλευσαν και τα δικά μας καλύβια; Οσμίστηκαν και το δικό μας αίμα; Ορέχτηκαν και τα δικά μας νιάτα στο φριχτό τους συμπόσιο: Αυτοί - εμάς; Έτσι δίχως καμιά αφορμή; Έτσι, γιατί τους ήρθε η διάθεση, έπρεπε μόνο γι' αυτό οι μανάδες της Ελλάδας να ντυθούνε στα μαύρα και τα παιδιά να ψάχνουν τους γονείς στα ερείπια;

Ε! λοιπόν ΟΧΙ! ΟΧΙ!

Αυτό ήταν. Αυτό το ΟΧΙ είχαν ξεχάσει. Αυτό το ΟΧΙ που σε μας εδώ και αιώνες ήταν πάντα σύντροφός μας ακριβός και έφερνε:

"μήνυμα στους ελεύθερους να ετοιμαστούν

και σάλπισμα στους σκλάβους να ξυπνήσουν".

Τα παιδιά της Ελλάδας ξεκινούν τραγουδώντας για την Ελληνοαλβανική μεθόριο, τρέχουν να βοηθήσουν πιο γρήγορα τους πρώτους, οι οποίοι έχουν ανατρέψει τον θρασύδειλο εισβολέα και τον έχουν κάνει να δοκιμάσει την αντοχή της ελληνικής ψυχής και τη δύναμη της λόγχης και την παρουσία της Γυναίκας της ΠΙΝΔΟΥ και τα ίδια τα βουνά της ΠΙΝΔΟΥ.

"Τούτη η Πίνδος δεν είναι βουνό, είναι χάος! Ο Χειμώνας πάνω σ' αλβανικά βουνά είναι ψυχρός και κρύος. Δεν έχω δει τέτοια λάσπη στη ζωή μου. Έβλεπε κανείς άντρες σκληροτράχηλους να πέφτουν πάνω στο χιόνι με πόδια πρησμένα κατάμαυρα. Κανείς δε γνώριζε ότι αυτό ήταν προμήνυμα γάγγραινας", γράφει ο Χ. Ζαλοκώστας και ο Νικηφ. Βρεπτάκος ύμνησε τη Γυναίκα της Πίνδου:

Κι οι μάνες τα κοφτά γρεμνά
σαν Παναγιές τ' ανέβαιναν.
Με την ευχή στον ώμο τους
κατά το γιο πηγαίνουν
και τις αεροτραμπάλιζε ο άνεμος
φορτωμένες,
κι έλυνε τα τσεμπέρια τους
κι έπαιρνε τα μαλλιά τους
κι έδερνε τα φουστάνια τους
και τις σπαθοκοπούσε.

Κι ευθύς στην Πίνδο η αντίσταση γίνεται επίθεση: Μέσα σε δέκα μέρες οι "Λύκοι" κι οι "Αλπίνοι" σταματούν τρομαγμένοι, τρικλίζουν και με μιας ορμούν πίσω, στον ντροπιασμένο δρόμο της φυγής.

Και το έπος της Αλβανίας αρχίζει. Κι αυτή τη φορά άφθονο χύνεται στα πεδία των μαχών το ελληνικό αίμα, για να γραφούν οι ενδοξότερες σελίδες της παγκόσμιας ιστορίας.

Χύνεται για να νικήσει το ελεύθερο πνεύμα. Τα υπέροχα κατορθώματα, η ορμή και ανδρεία τους, προκαλούν τον παγκόσμιο θαυμασμό.

Ο Ελληνισμός περνά ιερές στιγμές εθνικού ρίγους και υπέροχου ενθουσιασμού.

Η ψυχή των Ελλήνων λούζεται στο ανέσπερο φως του πατριωτισμού. Σ' ένα ουράνιο φως μιας υπέρτασης εθνικής εξάρσεως, που καταυγάζει ολόκληρη την οικουμένη, που φέρνει παρηγοριά κι ελπίδα στους σκλαβωμένους λαούς, που αναστηλώνει το φρόνημα των αδυνάτων και των απειλούμενων, που υπενθυμίζει σ' όλο τον κόσμο, ότι Ελληνισμός, είναι το σύμβολο, γύρω από το οποίο θ' αναδιπλώνεται η ανθρώπινη σκέψη και θα συνδέεται, θ' αδελφώνεται και θα καθοδηγείται το πνεύμα των ελεύθερων ανθρώπων.

Ο άνανδρος επιδρομέας των 8 εκ. λογκών γνωρίζει κι άλλο δρόμο. Ευτελής, ποταπός καθώς είναι, δεν διστάζει και δεν ντρέπεται να ζητήσει τη βοήθεια του Χίτλερ, για να μπορέσουν μαζί να καταβάλουν τους Έλληνες που μάχονται υπέρ βωμών και εστιών.

Οι μηχανοκίνητες μερραρχίες του Χίτλερ κατέκλυσαν την Ελλάδα και η σημαία του αγκυλωτού σταυρού βεβήλωσε τον ιερό βράχο της Ακρόπολης και αφού προηγουμένως ο Ελληνικός στρατός και λαός, αφού σε μια έσχατη υπερένταση των δυνάμεων, έδωσε το απόθεμα της ανθρώπινης αντοχής κι αφού σε μια άνιση πάλη μέσα στα μακεδονικά οχυρά, έγραψε τη δεύτερη ελληνική εποποιΐα του πολέμου, αναδιπλώθηκε, υπέκυψε.

Τα γεγονότα που ακολούθησαν είχαν αντίστροφη πορεία από την επιθυμητή και την αναμενόμενη. Από την εκτυφλωτική λάμψη των ηπειρωτικών βουνών ο λαός μας πέρασε στο πυκνό σκοτάδι της τριπλής κατοχής.

Κατοχή βαριά

Σκοτεινή καταχνιά!

*Το φως έχει σβήσει από τα πρόσωπα
των ανθρώπων.*

Η Αθήνα δε φαίνεται!

Η Ελλάδα δε φαίνεται!

(Ν. Βρεττάκος)

Στην Ελλάδα όλοι πεινούν

*Τα παιδιά μοιάζανε ολόιδια με
μικρούς ζωντανούς σκελετούς*

*Το πετσί στο κορμάκι τους
τραβηγμένο, λες και θα σκιστεί μόλις
κουνηθεί*

(Ι. Τσάτσου)

Τα ιερά μας χώματα κατακλύστηκαν από τις φάλαγγες των εχθρών. Ο γαλανός ουρανός μας σκεπάστηκε από μαύρα σύννεφα και η πρωταθλήτρια Ελλάδα, καθημαγμένη σύρεται στα δεσμά της δουλείας και η δεύτερη πράξη του δράματος αρχίζει. Ο πόθος της ελευθερίας κατακαίει την ψυχή του σκλάβου λαού μας. Υφίσταται καρτερικά τις διώξεις, τις φυλακίσεις, τα βασανιστήρια, τις εκτελέσεις, την πείνα τις στερήσεις.

Όλα αυτά όμως δεν έκαμψαν τη θέλησή του και την αντοχή του. Απεναντίας θέριασαν τις δυνάμεις του να συνεχίσει τον αγώνα. Οργανώνει στις πόλεις και τα χωριά το κίνημα της Εθνικής Αντίστασης. Τα βουνά γέμισαν από τους αγωνιστές της Ελευθερίας.

Αγωνίζεται συνεχώς εναντίον του κατακτητή. Ανατινάσσει αποθήκες πυρομαχικών, αεροδρόμια, γέφυρες. Επικοινωνεί με τις δυνάμεις των ελεύθερων εθνών, που μάχονται εναντίον του κοινού εχθρού. Μεταδίδει πληροφορίες ανατρέπει τα σχέδια του κατακτητή, του προξενεί σημαντικές καταστροφές και τον φέρνει σε σύγχυση και αμηχανία.

Είδαν όλοι, σύμμαχοι και εχθροί, ότι ο λαός μας αν και πείνασε, μάτωσε και σταυρώθηκε, όμως δε γονάτισε, δεν αισθάνθηκε ποτέ οριστικά νικημένος και υποδουλωμένος. Γιατί υποδουλώνονται μόνο εκείνοι οι λαοί που αποδέχονται ψυχικά την ήττα. Ο Ελληνικός λαός δεν την άξιζε και δεν την αποδέχτηκε ποτέ. Έτσι γράφτηκε και το έπος της Εθνικής Αντίστασης στα βουνά και στους κάμπους, στα χωριά και τις πολιτείες, ένα έπος ισάξιο με την κατά μέτωπο απόκρουση του επιδρομέα. Ο λαός μας βέβαια πλήρωσε

με αίμα την Εθνική του Αντίσταση. Τα χρυσά νιάτα θερίστηκαν από τα εκτελεστικά αποσπάσματα του εχθρού. Τα ελληνικά χωριά ανασκάφτηκαν και μεταβλήθηκαν σε σωρούς καπνιζόντων ερειπίων. Κάθε γωνιά βάφτηκε αίμα και καινούριοι τάφοι ηρώων και μαρτύρων ανοίγοντο καθημερινά. Έτσι όμως, με τον αγώνα των αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης του λαού μας, άρχισε να γλυκοχαράζει την νίκη. Ο κατακτητής αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Ελλάδα.

Στον αιώνιο, ιερό βράχο της Ακρόπολης υψώνεται και πάλι η γαλανόλευκη.

Τι έγινε την επαύριο της ακριβοπληρωμένης εκείνης νίκης; Δεν είναι η στιγμή κατάλληλη να το εξετάσουμε. Αναπολούμε σήμερα τις μεγάλες εκείνες ώρες, που σύσσωμος ο Ελληνικός Λαός στάθηκε ακλόνητος στις επάλξεις της πατρίδας, για να υπερσπιστεί τα όσα και τα ιερά της φυλής. Αναπολούμε τα ηρωικά κατορθώματα των παλιών καιριών μας. Ξαναζούμε τις στιγμές εκείνες του Εθνικού μας μεγαλείου.

Η σημερινή επέτειος δίνει σε μας τους Έλληνες την ευκαιρία να συγκεντρωθούμε γύρω από τις συμβολικές μορφές των μεγάλων στιγμών της ιστορίας μας, στιγμών αναφμιβόλως με παγκόσμια σημασία και να ακούσουμε την προσταγή των Ελληνικών αιώνων.

Μη λησμονείς πως Έλληνα σ' έχει γεννήσει η μοίρα κι εντός σου λάμπει αδάμαστη του γένους σου η ψυχή.

Ας αναβαπτιστούμε λοιπόν σήμερα στις πηγές των Εθνικών μας συμβόλων κι αντλήσουμε από κει τα ιδανικά μας. Νομίζω πως δικαίως η 28η Οκτωβρίου, ημέρα του μεγάλου ΟΧΙ, καθιερώθηκε ως Εθνική Επέτειος παράλληλα με την 25η Μαρ-

τίου. Αν με τη δεύτερη υμνείται η Εθνική μας Παλιγγενεσία, με την πρώτη καταδεικνύεται η ιστορική μας συνέχεια. Γιατί ποια η διαφορά του “μολών λαβέ”, ή του “πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν” από το “ΟΧΙ” του 40; Καμιά.

Σεβασμιώτατε

Το ΟΧΙ τον 1940, που λάμπει σα μετέωρο στην πανανθρώπινη ιστορία, καλυβδώνει και σήμερα την πίστη στην ελευθερία και μας αφαιρεί το δικαίωμα να μεμφιμοιρούμε. Ας αφήσουμε τις αντιθέσεις μας, τα προβλήματά μας την καθημερινότητα και τη μόνιμη μιζέρια μας έστω και μια μέρα και ας σκεφτούμε τον τόπο μας και το Έθνος μας. Όλοι είμαστε περαστικοί και πρόσκαιροι. Ο Τόπος και το Έθνος είναι αιώνια.

Ας μη κοπάμε μόνο τι κάνει η πατρίδα για μας, ας κοπάμε τι κάνουμε εμείς γι' αυτήν.

Γιατί η πατρίδα μας και ολόκληρος ο κόσμος διατελεί και πάλι υπό συνεχή απειλή. Η ελευθερία και η δημοκρατία που απολαμβάνουν πολλοί λαοί στη γη, δεν είναι είδος κατοχυρωμένο και κληρονομούμενο από γενιά σε γενιά. Κάθε γενιά οφείλει να τα υπερασπίζεται και να τα εξασφαλίζει με θυσίες ακόμη και με το αίμα της.

Το διεθνές περιβάλλον είναι άναρχο, με την έννοια ότι δεν υπάρχει μια αρχή μεριμνούσα για όλους, με διαρκή δικαιοσύνη. Οι Διεθνείς Οργανισμοί αδρανοποιούνται και οι πλανητάρχες και οι ισχυροί της γης G8 έχουν για νόμο τη δύναμή

τους και τα συμφέροντά τους.

Κι όποιος φιλειρηνιστής και διεθμιστής νομίζει ότι ήρθε η ώρα να επικρατήσει η ανθρώπινη αρετή στο διεθνή στίβο, είναι το λιγότερο, ονειροπόλος.

Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι

Από την ακριτική αυτή γωνιά της πατρίδας μας, τη φτωχότερη της Ε.Ε., που υπήρξε το θέατρο των γεγονότων του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, την απείρου φυσικού κάλλους περιοχή της Κόνιτσας, ας ευχηθούμε να πρωτανεύει πάντοτε στη σκέψη όλων των λαών και των ηγετών των, το συμφέρον της ανθρωπότητας με την άμεση παροχή βοήθειας στους λαούς που αγωνίζονται να απαλλαγούν από τα δικτατορικά καθεστώτα, την πείνα, τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την τρομοκρατία, την εισβολή, τη στέρψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ας ευχηθούμε για το καλό όλου του κόσμου και της Ευρώπης ειδικότερα. Η Ε.Ε. να γίνει Ενωμένη Ευρώπη και η Ελλάδα μας να παίξει έναν αναβαθμισμένο ρόλο πρωταγωνιστή της Ειρήνης στα Βαλκάνια και τη Μ. Ανατολή.

Η Ελλάδα έδειξε ότι είναι ιδέα και ως τέτοια, προς αυτή απευθυνόμενοι μπορούμε να επαναλάβουμε τους στίχους του ποιητή.

*Νικούσες και τους κόσμους
ελευθέρωνες
Μιλούσες και τους άγριους
ημέρωνες*

Το βιβλίο: Ο Αώος και η φύση του σε Γ' βελτιωμένη έκδοση του Σωτήρη Τουφίδη.

ΣΧΟΛΙΑΖΕΙ Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΟΥΣΜΠΗ

Ο Σωτήρης Τουφίδης, που διακρίνεται για τα φυσιολογικά, οικολογικά και συγγραφικά του διαφέροντα, έδωσε στη δημοσιότητα το βιβλίο: Ο Αώος και η φύση του σε Γ' βελτιωμένη έκδοση. Πρόκειται για ένα αξιόλογο και εντυπωσιακό βιβλίο, που προσελκύει και εντυπωσιάζει τον κάθε αναγνώστη ακόμα και σε μία πρώτη ματιά κι ένα πρώτο ξεφύλλισμά του. Το φωτογραφικό υλικό, που περιλαμβάνει, με την τόση ομορφιά και ζωντάνια του, καθώς και η δύναμη και η τέχνη της περιγραφής παρουσιάζουν απόφια, όπως είναι στην πραγματικότητα, τα ποικίλα σε σπάνια ομορφιά και τραχύτητα τοπία, σ' όλη την έκταση της χαράδρας του Αώου.

Ο συγγραφέας είναι στα κείμενά του ιδιαίτερα ενημερωτικός, γλαφυρός και ευχάριστος. Όπου χρειάζεται στη διήγησή του χρησιμοποιεί το λυρικό στοιχείο και σ' άλλα σημεία γίνεται στοχαστικός και εμβαθύνει στη σχέση και επίδραση του φυσικού περιβάλλοντος στη ζωή του ανθρώπου.

Με το σκηνικό της περιήγησής του μεταφέρει τον αναγνώστη εκεί που εκστασιάζεται από το μεγαλείο της φύσης, αισθάνεται τη μικρότητά του μέσα στον κόσμο, που τον περιβάλλει και ζει στιγμές πνευματικής ανάτασης. Η γλώσσα είναι απλή, ρέουσα και αποδίδει τα νοήματα με τέτοιον τρόπο, που τα κάνει στον καθένα προσιτά χωρίς ιδιαίτερη

προσπάθεια και καθιστά το περιεχόμενό του βιβλίου ελκυστικό και ευχάριστο. Με την περιγραφική ζωντάνια και δύναμη, την απλότητα και την τεχνική του λόγου του το βιβλίο αποκτάει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για κάθε αναγνώστη και κυρίως για το φυσιολάτρη και ορειβάτη που θέλει να διασχίσει τη χαράδρα του Αώου με τις ανεπανάληπτες ομορφιές της.

Αλλά ακόμα κι εκείνος που δεν έχει καμιά προσωπική εμπειρία κι ούτε έτυχε να μάθει κάτι σχετικό για τον Αώο και τη φύση του, διαβάζοντας τις σελίδες του βιβλίου, μεταφέρεται άνετα σ' αυτό το ποικίλο και σπάνιας ομορφιάς φυσικό περιβάλλον και το ζει έντονα, σαν να βρίσκεται σε άμεση επαφή μαζί του.

Ο συγγραφέας αφιέρωσε προσπάθεια και κόπο και παρουσίασε μια αξιόλογη συγγραφική εργασία, που αποδεικνύει την ομορφιά και τη χρησιμότητα της φύσης και καλλιεργεί και τονώσει τα αισθήματα αγάπης του αναγνώστη για τη φύση, τα οποία όσο ανώτερα είναι, τόσο περισσότερο συμβάλλουν στην ποιότητα της ζωής.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Ένας Μπαλζάκ, θάταν σωστό, να μας περιγράψει εδώ, όπως θάπρεπε, τον τόπο και την αντανάκλαση των αισθημάτων στην καρδιά του ανθρώπου που επισκέπεται την πατρίδα του, μετά από μερικά βασανιστικά και πολυμήχανα χρόνια στην πρωτεύουσα.

Ο δικός μας άνθρωπος είναι γέννημα αυτής της γης που διασχίζει με τη φαταχτερή BMW του. Γερό αμάξι, αλλά τώρα δεν του χρειάζεται η γρηγοράδα του. Κατεβαίνει σιγά-σιγά την κατηφόρα απ' τη Βίγλα, ώσπου να κωθεί στην αγκαλιά αυτής της καταπράσινης μικρής κοιλάδας.

Κάθε φορά στα ταξίδια της επιστροφής, σ' αυτό το συγκεκριμένο σημείο της διαδρομής, ξαναφέρει στο νου τις διηγήσεις ταξιδιωτών της παλιάς εποχής, τότε που οι δρόμοι δεν ήταν και πολύ φιλόξενοι για τ' αυτοκίνητα και που αυτά τα ίδια ήταν σπάνιο είδος. Καβάλα σ' ένα καλοπεταλωμένο άλογο ο παλιός ταξιδιώτης έδενε τόσο τέλεια με αυτό το τοπίο, και δεν θα μπορούσε, οποιοσδήποτε κι αν ήταν αυτός παρά να νιώθει ευτυχής, αντικρίζοντας αυτή τη μικρή κοιλάδα, όπου η φύση αγαλιάζει, σίγουρη για την ύπαρξή της. Κι αν διέθετε ρομαντική ψυχή με φλογερά πάθη, τα αισθήματά του πλησιάζοντας τον Βυρωνικό "Μάνφρεντ"¹ σίγουρα θα ξε-

σπούσαν με κάτι σίχους σαν κι αυτούς.

"Τι όμορφη τούτη η γη η ορατή!

Τι θαυμαστή στη δράση της μα και στην ύπαρξή της".

Αυτός ο άνθρωπος μας λοιπόν είναι ένας σύγχρονος Λυσιέν Λεβέν². Λίγο κωμένος στα πολιτικά, όσο πατάει η γάτα δηλαδή, χωρίς να τον αγγίζει η διαφθορά, ίσα-ίσα για να αποδεικνύει ότι υπάρχει και δίκαιο και δικαιοσύνη. Λίγο κωμένος στις επιχειρήσεις για το χρήμα, η ζωή είναι δύσκολη. Και τα λίγα ψίχουλα που απομένουν από την ταλαίπωρη ύπαρξή του, τα ξοδεύει για να τρέφει το πνεύμα του. Τα καταφέρνει όλα μια χαρά. Βασανίζεται, αρρωσταίνει από τις σκέψεις του, αλλά οι λύσεις του πάντα είναι λύσεις που περισσότερο πλησιάζουν την ορθοφροσύνη, παρά τα επαναστατικά τερτίπια. Εξωτερική παρουσία σχεδόν άψογη. Οι κόκκινες φλεβίτσες στη μύτη και ψηλά στα μάγουλα, φανερώνουν συχνά ξενύχτια με ποτά και ανιαρές παρέες.

Όπου νάναι έρχεται ο χειμώνας. Έκανε θαυμάσιες μέρες, σαν αυτές που πάνε κόντρα στις κοινοτοπίες των εποχών. Μέρες εκπλήξεις. Επιτέλους θ' ανασάνει.

Αύριο έρχεται κι ο φίλος του· θα περάσουν μερικές μέρες στη φύση, θα κάνουν ό,τι κάνουν οι άνθρωποι εδώ,

1. Μάνφρεντ: Ήρωας στο ομώνυμο υπαρξιακό δράμα του Byron (1788-1824)

2. Λυσιέν Λεβέν: ήρωας στο ομώνυμο έργο του Σταντάλ.

στα δικά του μέρη. Όχι σπουδαία πράγματα, απλά πρωτόγονα και πρωτότυπα μαζί, αλλά και σύγχρονα διαμορφωμένα και στριμωγμένα από το κλειστό κύκλωμα μιας κοινωνίας που ανοίγεται μεν, αλλά τρέμει το διασυρμό και τη στενοκεφαλιά.

Το παράδοξο είναι, ότι το κίνητρο όλης αυτής της υλικής και συναισθηματικής κινητοποίησης είναι το κυνήγι, άρχισε η εποχή του. Τώρα τι να πεις σε δύο πρωτευουσιάνους, για το κυνήγι...

Το κυνήγι έχει μεγάλη ιστορία. Δεν θα επεκταθούμε σ' ένα μικρό αφήγημα στην ιστορία της ανθρωπότητας, αλλά οι προπάτορες όλων μας υπήρξαν κυνηγοί για να τραφούν και να θρέψουν τις οικογένειές τους. Ακόμα και τα τελευταία χρόνια γινόταν αυτό, όταν ο κυνηγός είχε συνείδηση κι όχι κόμπυ.

Η εποχή μας, όλοι πια το ξέρουμε, είναι η εποχή των κόμπυ και των λόμπυ, όπως έλεγε κι ο Κορνήλιος³.

Με μεγάλη συγκίνηση ο άνθρωπός μας φθάνει στο σπίτι του, τα βρίσκει όλα εντάξει. Χαιρετάει τον κόσμο του, τη γειτονιά, ξεκουράζεται και βγαίνει στην αγορά να απολαύσει τον αέρα της πατρίδας. Είναι αγαπητός και ευπρόσδεκτος και τα κεράσματα πέφτουν βροχή.

Ο τόπος είναι γεμάτος καφενεία και ταβέρνες. Εδώ που τα λέμε, στην επαρχία την απολαμβάνεις τη μέθη. Πριν βέβαια διαβείς το κατώφλι του αλκοολισμού. Τότε πια δεν απολαμβάνεις, σε απολαμβάνουν σαν παράδοξο του κόσμου τούτου.

Του άρεσαν τα καφενεία, είχαν κάτι γραφικό. Ακόμα μπορούσες να συναντήσεις εκεί γερομπαμπαλήδες πούλεγαν ιστορίες τρελές, ιστορίες για ό,τι μπορείς να φανταστείς. Αυτός προτιμούσε τις ιστορίες κυνηγών από την εποχή της τουρκοκρατίας ακόμα, τότε που το κυνήγι ήταν τρόπος ζωής.

Καθώς θα γνωρίζει ο αναγνώστης στον τόπο μας, δηλαδή στην επαρχία της Κόνιτσας, επιτρέπεται στον κυνηγό να εξασκεί τη φαντασία του και τις φαντασιώσεις του κατά τη διήγηση των κατορθωμάτων του στους φίλους και γνωστούς, σε σχέση με άλλους τόπους που δεν θα κατονομάσω εδώ, όπου με τον πλέον αποκαρδιωτικό τρόπο υποδέχονται τα "παραμύθια" των κυνηγών. Εκεί λοιπόν ο Καφετζής ή ο Ταβερνιάρης που έχει την τύχη να στήσει αυτή στην "Οδύσσεια" του κυνηγού, ανάλογα με το μέγεθος του "μύθου" της κάθε "ραψωδίας" κτυπά και το ανάλογο κουδούνι.

Ξεκινάει από μικρό κουδουνάκι και φτάνει μέχρι την κουδούνα που φόραγε ο τράγος κι οδηγούσε το κοπάδι στη Βοσκή!

Βέβαια ο κυνηγός ανάλογα με το κουράγιο του και την αντοχή του συνεχίζει την αφήγησή του κάτω από την απειλή των λογής-λογής κουδουνιών και επιφωνημάτων.

Λαχταρώντας λοιπόν ν' ακούσει αυτές τις ανεπανάληπτες διηγήσεις, κανονίζει για την επόμενη μέρα, συγκέντρωση σ' ένα γνωστό για την εξαιρετική του περιποίηση καφενείο, μ' όλους τους μυθο-

3. Κορνήλιος Καστοριάδης: Αναφορά στο βιβλίο του "Η άνοδος της ασημαντότητας".

πλάστες γέροντες που γνωρίζει.

Κοιμάται κατευχαριστημένος και το πρωί περιμένει το φίλο του. Θα μείνουν αρκετές μέρες αλλά αύριο ανυπομονεί να κάνουν την πρώτη τους εξόρμηση στο κυνήγι. Είναι προετοιμασμένοι και οι δυο. Μέχρι και ωραίες στολές έχουν, με παγούρια φιγουράτα δεμένα στις φυσίγγιοθήκες και όλα τα σύνεργα για να σκαρώνουν φυσίγγια στο λεφτό. Ό,τι και να πεις, αυτό είναι που αξίζει, να ετοιμάζεις μόνος τα σύνεργά σου. Νάχεις τις μεζούρες σου, τις τάπες σου, το μπαρούτι και τις μηχανές σου, τα σκάγια, όλων των ειδών και μεγεθών, κι αυτά τα μεγάλα για τ' αγριογούρουνα που μέχρι κι άνθρωπο καταφέρνουν.

Ο φίλος καταφθάνει χαρούμενος και γελαστός. Του αρέσει ο τόπος, τα ξέρει τα μέρη κι αγαπάει την παρέα.

Είναι μαζί από τα πρώτα τους φοιτητικά χρόνια. Οι ίδιες αναζητήσεις, η αγάπη για τις καλές τέχνες, η λατρεία της φύσης. Τώρα πώς κολλάει το κυνήγι, με την έκσταση που ένιωσαν κάποτε στη Βιέννη μπροστά στις ακουαρέλες με τις "πρασινάδες" και τα ζώα του Ντίρερ⁴, πρέπει να διερευνηθεί από ειδικούς, μάλλον στις πατρογονικές τους ρίζες.

Η συγκέντρωση ξεπέρασε κάθε προσδοκία, μαζεύτηκε πολύς κόσμος. Νέοι και γέροι με ποικίλα ενδιαφέροντα, ο καθένας με την ιστορία του και τα πιστεύω του.

Η βραδιά τέλειωσε θριαμβευτικά με τη γεμάτη δέος, παλιά γνωστή ιστορία,

που αγγίζει τα όρια του παρελθόντος, την ιστορία του μεγάλου κυνηγού Π... που βρήκε κυριολεκτικά το διάβολό του σε μια σπηλιά, όταν μαζεύτηκε το βράδυ να ψήσει το "σουβλιμά" του και να ξεκουραστεί. Εκεί που έψηνε το σουβλάκι του νάσου και ο μόνιμος διεκδικητής της δημιουργίας, να ψήνει στη δική του φωτιά το σουβλάκι του από ... βατράχια.

Το διάλογό τους βέβαια δεν ήταν σε θέση να τον διηγηθεί στην εντέλεια ο μυθοπλάστης αφηγητής, αλλά ούτε και οι ακροατές του να το καλοακούσουν. Ήταν όλοι μεθυσμένοι!

Αυτά συμβαίνουν στις εύθυμες παρέες, όπου η ανία απλώνει απαλά απαλά τα φτερά της ώσπου να τους αγκαλιάσει όλους.

Αλλά οι φίλοι μας στις λίγες ώρες που κοιμήθηκαν, ξαναβρήκαν τα χαμένα τους "πασχάλια" και πρωί-πρωί ξεκίνησαν για κυνήγι. Πήγαν προς τα πεδινά, με τ' αυτοκίνητο. Έτσι κάνουν τώρα οι κυνηγοί, πάνε ως εκεί που μπορούν με το Land-Rover τους και μετά, λίγο δύσκολα, με τα πόδια. Ο άνθρωπός μας ήταν κυνηγός, ο φίλος του παρίστανε τον κυνηγό. Κατέστρωσαν λοιπόν το σχέδιό τους.

Μπορεί για το κυνήγι του αγριογούρουνου να παλεύουν τριάντα έμπειροι κυνηγοί, αλλά αν τύχει σ' αυτούς τους δύο θα τ' αφήσουν; Ο ένας πήγε απ' τη μια πλευρά κι ο άλλος απ' την αντίθετη. Χάθηκαν μέσα στη βλάστηση χλωρή και

4. Αλμπρεχτ Ντίρερ: Ο σπουδαιότερος ακουαρελίστας ζωγράφος της αναγέννησης (1471-1528).

ξερή, που και που σφύριζε ο ένας, απαντούσε ο άλλος.

Η ομορφιά της φύσης έχει τη δύναμη να αγγίζει και να συγκινεί κάθε καρδιά, αλλά οι δυο φίλοι είχαν το νου τους τώρα, πώς να εξοντώσουν την πανίδα, όποιο είδος κι αν αντιπροσώπευε.

Με το πολεμικό και ηρωικό μένος που τους κατείχε, κρατώντας έτοιμες για πύρτις πολυτελείς караμπίνες τους, μάλλον αυτή τη στιγμή θάμεναν έκθαμβοι μπροστά στις λεπτομερείς σπουδές με τα “κράνη των κονταρομάχων” τα ζωγραφισμένα τέλεια με πένα και ακουαρέλα από το μεγάλο Άλμπρεχτ Ντίρερ, παρά μπροστά στις σεμνές “πρασινάδες” του που ποδοπατούσαν ανηλεώς τώρα στη φυσική τους πραγματική εκδοχή.

Ο κακόμοιρος ο άνθρωπός μας νόμισε πως στάθηκε τυχερός, κινήθηκε βίαια η βλάστηση και οι θάμνοι στο βάθος. Το ζώο που έδινε σημεία ζωής φάνταζε μεγάλο.

Νεκρική σιγή, περνάει φυσίγγια για αγριογούρουνο στην караμπίνα και σημαδεύει σταθερά.

Του ήρθε στο νου εκείνη η εξυπνάδα που του λέγανε όταν ήταν μικρός κι έκανε αταξίες. “Λαγός τη φτέρη έσειε κακό της κεφαλής του”. Πατάει τη σκανδάλη με σιγουριά.

Το πνιχτό βογγητό που ακούστηκε, φανέρωσε μια μεγάλη δυστυχία. Ο φίλος του χάθηκε, εκεί που οι νύμφες στήνουν τις κούνιες τους κι οι φαύνοι τις καμαρώνουν και δίνουν ώθηση σ’ αυτό το όνειρο της φύσης.

Τα γεγονότα διαδραματίστηκαν σε μια θαυμαστή και ονομαστή τοποθεσία.

Στον άνθρωπό μας συντελέστηκε μια μεταμόρφωση, παρόμοια με του Γκρέγκορ Σάμσα⁵ του Κάφκα. Έγινε πουλί με ακέραιη την ανθρώπινη συνείδησή του, μόνο που δεν επικοινωνεί. Έχει την ικανότητα, αλλά δεν μπορεί να επιτελέσει την επικοινωνία.

Είναι ένα πουλί σφηνωμένο σε μία βασανισμένη ανθρώπινη συνείδηση, μια τραγική διάλυση.

ΑΘΗΝΑ 7-7-2001

Κίτσιου Ειρήνη

5. Γκρέγκορ Σάμσα: Ήρωας στη “Μεταμόρφωση, του Κάφκα”.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σεπτέμβριος	Οκτώβριος
Ελάχ. θερμ. 6.8 ⁰	1.6 ⁰
Μέγ. θερμ. 32.6 ⁰	30.4 ⁰
Σχετ. υγρ. 57%	54%
Ύψος βροχής 26 m.m.	0.4 m.m

“Ίδρυση κέντρου ενημέρωσης του WWF στο Πάπιγγο”

Το WWF (World Wide Fund For Nature) είναι η μεγαλύτερη στον κόσμο μη κρατική, μη κερδοσκοπική οργάνωση για την προστασία του περιβάλλοντος, με μέλη και υποστηρικτές που αριθμούν σήμερα 4,7 εκατομμύρια παγκοσμίως.

Ίδρύθηκε το 1961 και στον αιώνα μας δραστηριοποιείται σε 100 και πλέον χώρες.

Σε διεθνές επίπεδο, το WWF έχει απομακρύνει την απειλή αφανισμού για πολλά είδη άγριων ζώων και έχει προωθήσει τη σύναψη και εφαρμογή σημαντικών διεθνών συνθηκών. Ήταν η πρώτη οικολογική οργάνωση που ξεκίνησε διεθνή εκστρατεία για την προστασία των τροπικών δασών.

Στην Ελλάδα το WWF ιδρύθηκε το 1990 όπου αναγνωρίζοντας τη μοναδικότητα της ελληνικής φύσης προσπαθεί να εμποδίσει την αυξανόμενη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, επιδιώκοντας την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

Για το σκοπό αυτό ακολουθεί ένα μακροχρόνιο, αλλά ταυτόχρονα ευέλικτο στρατηγικό σχέδιο, βάσει προτεραιοτήτων. Επιπλέον έχει δραστηριοποιηθεί για την οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων, ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή των κατοίκων στα προγράμματα αειφορικής διαχείρισης των περιοχών τους και προωθώντας πα-

ράλληλα την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη.

Στα πλαίσια αυτής της δράσης το WWF προχώρησε στην ίδρυση και λειτουργία κέντρου ενημέρωσης στο Μικρό Πάπιγγο, με έμφαση στη σχέση ανθρώπου και φύσης στην Πίνδο.

Με αφετηρία λοιπόν το Πάπιγγο αναφέρεται σε όλη την περιοχή της Β. Πίνδου και αποβλέπει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ντόπιων και των επισκεπτών για το φυσικό περιβάλλον.

Το σχολείο του χωριού, χαρακτηριστικό δείγμα της Ζαγορίσιας αρχιτεκτονικής παράδοσης, στεγάζει την έκθεση που περιλαμβάνει πλούσιο υλικό (όπως φωτογραφίες, χάρτες κ.α.) για τη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής.

Είναι συγκινητικό αν σκεφθεί κανείς ότι το σχολείο που είχε πάψει να λειτουργεί εδώ και πολλά χρόνια λόγω έλλειψης μαθητών αρχίζει πάλι να επιτελεί το δημιουργικό του ρόλο ως χώρος μάθησης για μικρούς και μεγάλους.

Αξιοσημείωτο είναι ότι το WWF λαμβάνει πάντα υπόψη τον παράγοντα άνθρωπο που δραστηριοποιείται στο συγκεκριμένο χώρο και παράγει πολιτισμό. Η έκθεση επομένως περιλαμβάνει και αντιπροσωπευτικά κομμάτια της ιστορικής πορείας της περιοχής ξεκινώντας από την προϊστορία μέχρι τις μέρες μας και δίνοντας έμφαση στην οικονομική, πολιτισμική και πνευματική ανα-

βάθμιση του Παπίγκου αλλά και γενικότερα του Ζαγορίου λόγω της μετανάστευσης (18ος-19ος αι.).

Τονίζεται λοιπόν στην έκθεση η σύνδεση ανθρώπου και περιβάλλοντος για να μπορέσει ο καθένας μας να το γνωρίσει καλύτερα άρα να το προστατεύσει αποτελεσματικότερα, αλλά και για να λειτουργεί πιο θετικά μέσα σ' αυτό. Για την επίλυση των προβλημάτων το WWF θεωρεί βασική προϋπόθεση τη συνεργασία με την τοπική κοινωνία και τους αρμόδιους φορείς ενόψει της δημιουργίας του εθνικού Πάρκου που σχεδιάζεται να γίνει στην περιοχή της Β. Πίνδου.

Τρίτος και σημαντικός στόχος είναι το κέντρο αυτό να γίνει ταυτόχρονα και ερευνητικός σταθμός ώστε οι επιστήμονες να μπορούν να αναζητούν εκεί χρήσιμες πηγές για τις μελέτες τους και παράλληλα να εκπονούνται νέες επιστημονικές μελέτες με θέματα που αφορούν στη χλωρίδα και πανίδα της ευρύτερης περιοχής.

Προβλέπεται ακόμα η συστηματική ενημέρωση των μαθητών με επισκέψεις σχολείων και η εκπόνηση προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ώστε οι αυριανοί πολίτες να γίνουν πιο συνειδητοποιημένοι απέναντι στη φύση.

Στις μέρες μας το περιβάλλον αντιμετωπίζει μια σταδιακά αυξανόμενη απειλή και τα προειδοποιητικά σημάδια εί-

ναι εμφανή σε όλους. Πρέπει λοιπόν ο σύγχρονος άνθρωπος να αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό και να αναστέλλει δυναμικά αυτές τις απειλές με την ενεργό συμμετοχή του και με τη γνώση που τελικά θα τον οδηγήσει σε συνειδητή δράση για την επιδίωξη συμφερότερων συνθηκών για το περιβάλλον και για τον ίδιο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι αρμόδιοι για την ίδρυση του κέντρου ενημέρωσης επέλεξαν με τη δέουσα ευαισθησία τους συνεργάτες τους, Χαριτάκη Παπαϊωάννου, Κων/νο Τζιόβα και Μαρία Τζαμπούρα, νέους Ζαγορίσιους με όνειρα και αγωνία για την τύχη του τόπου τους.

Ο Χαρ. Παπαϊωάννου (βιολόγος-ιχθυολόγος) που ορίστηκε ως υπεύθυνος του κέντρου είναι γνωστός για τις οικολογικές του ανησυχίες από τα παιδικά του χρόνια όταν αναζητούσε τα κλειδιά για τα μυστικά της φύσης στα βουνά του Παπίγκου.

Ο κ. Τζιόβας (οικονομολόγος) από τα Κάτω Σουδενά και η Μαρία Τζαμπούρα (Ξεναγός Εθνικών Δρυμών) από τη Λάϊστα δείχνουν μέσα από την πραγμάτωση των στόχων του προγράμματος το πάθος τους για την ευημερία και την υγιή ανάπτυξη του Ζαγορίου.

ΚΙΚΗ, ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ - ΔΑΝΙΑ

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΑΡΙΣΤΟΥΧΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Κληροδοτήματος "ΗΡΑΚΛΗ Γ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΙΔΗ" εκτελώντας τη διαθήκη του αείμνηστου Κονιτσιώτη Ηρακλή Γ. Παπαχρησιδίου βράβευσε τους αριστούχους μαθητές του Γυμνασίου και του Ενιαίου Λυκείου Κόνιτσας Σχολ. έτους 2000-2001.

Η ενέργεια αυτή της Διαχ. Επιτροπής έχει γίνει θεσμός και έχει καθιερωθεί από το έτος 1998.

Θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο και θα αποβλέπει στην επιβράβευση των αριστούχων μαθητών των Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κόνιτσας με την ελπίδα και ευχή να συνεχίσουν να αριστεύουν και στην μετέπειτα σχολική και ακαδημαϊκή ζωή τους.

Η βράβευση έγινε στην αίθουσα τελετών του Λυκείου μετά την τέλεση του Αγιασμού κατά την έναρξη του Σχολ. έτους 2001-2002 παρουσία όλων των μαθητών του Γυμνασίου και του Λυκείου, των Καθηγητών, του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Ανδρέα, ο οποίος τέλεσε τον Αγιασμό, εκπροσώπων των Πολιτικών, Στρατιωτικών και Αστυνομικών Αρχών της πόλεως και αρκετών γονέων των μαθητών.

Το βραβείο κάθε αριστούχου μαθητή ήταν 55.000 δρχ. σε βιβλιάριο καταθέσεως της Εθνικής Τράπεζας.

Οι βραβευθέντες αριστούχοι ήταν:

α) Από το Γυμνάσιο. 1) Χρήστος Καλλιντέρης, 2) Μαρίνα Γαργάλα, 3) Αλκέα Μήτση, 4) Κων/ντίνος Σκορδάς, 5) Ηλέκτρα Ζωγράφου, 6) Ελένη Γκότζου, 7) Ευσταθία Δερδέκη, 8) Ειρήνη Γούλα, 9)

Σοφία Ζήδρου, 10) Βασίλειος Γκοφάρης, 11) Ελευθέριος Γαϊτανίδης, 11) Βαΐσα Τσιούτσιου, 13) Δήμητρα Τούσια, 14) Αθανάσιος Ευγενικός, 15) Μαρία Μέμου, 16) Στεργιανή Παπαδημητρίου, 17) Ανδρομάχη Καλλιντέρη, 18) Βαΐα Γούλα, 19) Δέσποινα Μήτσιου, 20) Αντώνιος Βρόϊκος, 21) Νεκταρία Τσάμη, 22) Σταυρούλα Καζαντίδου, 23) Μαρία Κολιού, 24) Αικατερίνη Γκάγκα, 25) Αθηνά Πασχάλη, 26) Άγγελος Γαϊτανίδης, και 27) Ευδοξία Χήρα.

β) Από το Λύκειο: 1) Αγγελική Γαϊτανίδου, 2) Ευθαλία Γκιοξάρη, 3) Ευδοκία Βρυζώνη, 4) Μιχαήλ Μήτσιος, 5) Θεοδώρα Χουρσάν, 6) Χρήστος Σπηλιόπουλος και 7) Θεοδόσιος Κυρίσης.

Πιστεύουμε ότι όλοι οι βραβευθέντες δεν θα ξεχάσουν τη δωρεά αυτή, όσο μικρή και αν είναι, και θα εύχονται για την ανάπαυση της ψυχής του δωρητή Ηρακλή Γ. Παπαχρησιδίου, ο οποίος τόσο ενδιαφέρθηκε για την πρόοδο των νέων της ακριτικής μας Επαρχίας.

Το παράδειγμά του ευχόμαστε να βρει και άλλους μιμητές, που θα προστεθούν στην πλειάδα των Ευεργετών της Ηπείρου.

Ευχόμαστε με όλη μας την καρδιά να είναι ζωντανή και αιώνια η μνήμη του αειμνήστου Ηρακλή Γ. Παπαχρησιδίου, ο οποίος εκτός από την βράβευση των αριστούχων μαθητών έχει προβλέψει και για την προικοδότηση κάθε χρόνο δύο ορφανών κοριτσιών από την Επαρχία Κόνιτσας με σημαντικό ποσό.

Από τη Διαχειριστική Επιτροπή
του Κληροδοτήματος

Επιτυχόντες του Ενιαίου Λυκείου Κόνιτσας

- Αθανασίου Ιορ. Ελένη, Εφαρμ. Ξεν. Γλωσσών στη Διοικ. & το Εμπορ. Τ.Ε.Ι. ΗΠ. (ΗΓ/ΤΣΑ)
- Αρπατζή Ιωάν. Χριστίνα, Λογοθεραπείας Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Ιωάννινα)
- Αυδια Εκ. Ελένη, Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. Πάτρας
- Βάρνα Νικ. Κωνσταντίνα, Παιδ/κο Νηπιαγωγών Θράκης (Αλεξ/πολη)
- Βαρυτιμου Αρ. Σοφία, Φυτικής Παραγωγής Τ.Ε.Ι. Δυτ. Μακεδ. (Φλώρινα)
- Γερασης Ιωαν. Κωνσταντίνος, Λογιστικής Τ.Ε.Ι. Δυτ. Μακεδ. (Κοζάνη)
- Γκίκα Γεωρ. Κυριακή, Δημόσιας Διοίκησης Παντείου
- Γκορίτσα Στ. Αθηνά, Βιολογικής Γεωργίας Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Αργοστόλι)
- Δερδέκης Χρ. Σπυρίδων, Επιστ. Φυσ. Αγωγής & Αθλητισμού Θεσ/νίκης
- Εξάρχου Νικ. Βασιλική, Λογιστικής ΤΕΙ Ηπείρου (Πρέβεζα)
- Κατσάνου Διον. Μαρίνα, Δημόσιας Υγιεινής Τ.Ε.Ι. Αθήνας
- Κούγιας Χρ. Παράσχος, Ηλεκτρονικής Τ.Ε.Ι. Θεσ/νίκης
- Κυρίτσης Ιωαν. Θεοδόσιος, Πολιτικών Μηχανικών Θεσ/νίκης
- Κυριζόγλου Ηλ. Δημήτριος, Βιολογικής Γεωργίας Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Αργοστόλι)
- Λάππα Κων. Γλυκερία, Επιστημών της Τέχνης Ιωαννίνων
- Μάλιακας Στ. Παναγιώτης, Δασπονίας Τ.Ε.Ι. Λάρισας (Καρδίτσα)
- Μήτσιος Θ. Δημήτριος, Ιστορίας Αρχαιολογίας Θεσ/νίκης
- Μουλαΐδης Π. Αναστάσιος, Διαχείρισης Πληροφοριών Τ.Ε.Ι. Καβάλας
- Μπακόλας Σωτ. Δημήτριος Τεχν. - Αλιείας - Υδατοκαλ. Τ.Ε.Ι. Θεσ/νίκης (Μουδανιά)
- Νάκος Απόστ. Παναγιώτης, Αστυφυλάκων Ειδ. Κατ. 84
- Νάκου Απ. Αφροδίτη, Παιδ/κό Νηπ/γων Θράκης (Αλεξ/πολη)
- Νούτσος Δημ. Ευάγγελος, Ζωϊκής Παραγωγής Τ.Ε.Ι. Δυτ. Μακεδ. (Φλώρινα)
- Νταλαγιώργος Απ. Ευάγγελος, Διαχ/σης Περιβ/τιος % Φυσ. Πόρων Ιωαν. (Αγρίνιο)
- Ντάφλης Χαρ. Γεώργιος, Αστυφυλάκων Γεν. Σειρά
- Σπανός Παν. Κωνσταντίνος, Δασοπονίας Τ.Ε.Ι. Λαμίας (Καρπενήσι)
- Τάσιου Αν. Ελευθερία, Δημόσιας Διοίκησης Παντείου
- Τζάλλα Παν. Βασιλεία, Τηλεπληροφορικής & Διοικ. Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Άρτα)
- Φασούλης Νικ. Βασίλειος, Πολιτικής Επιστήμης Κρήτης (Ρέθυμνο)
- Φασούλης Παν. Θωμάς, Λογιστικής ΤΕΙ Ηπείρου (Πρέβεζα)
- Χρησιτίδης Δημ. Νικόλαος, Βιβλιοθηκονομίας Τ.Ε.Ι. Αθήνας
- Χρήστου ΑΝΑ. Άννα, Τεχνολογίας Μουσικών Οργάνων Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Ληξούρι)
- Γαζώνας Σπυρ. Τουριστ. Επαγγ. Τ.Ε.Ι. Πάτρας

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τα συνεχιζόμενα έργα στη Γέφυρα Μέρτζιανης και του Τελωνείου επισκέφτηκε ο Γ.Γ.Π.Η. κ. Η. Λιακόπουλος. Τα έργα προχωρούν και ελπίζουμε να τελειώσουν γρήγορα ώστε να “ανοίξει ένα παράθυρο” προς την πλευρά της Αλβανίας για το συμφέρον της περιοχής μας, αλλά και της απέναντι πλευράς.

- Στην περιοχή Διστράτου βρέθηκε δολοφονημένη αρκούδα. Δυστυχώς, αν δε ληφθούν μέτρα θα εκλείψει αυτό το σπάνιο είδος της πανίδας μας πολύ σύντομα!

- Πέφτοντας από σκαλωσιά 3,5 μ. βρήκε το θάνατο ο Αλβανός υπήκοος Kardhigi Jorgo 52 ετών από το Λεσκοβίκι.

- Αστυνομικοί του τμήματος δίωξης ναρκωτικών Ιωαννίνων σε συνεργασία με τους συνοριακούς φρουρούς συνέλαβαν στην περιοχή Κλειδωνιάς τους Αλβανούς υπηκόους Λάζαρο Γιοβάνη και Fitim Huskai που μετέφεραν 147 κιλά κάνναβη.

- Σε προστριβές βρίσκονται οι κάτοικοι των Κοινοτήτων Παλιοσελίου και Ελευθέρου για τη ρύθμιση της ροής του νερού στις πηγές απ’ όπου υδροδοτούνται τα δυο χωριά.

- Όπως κάθε χρόνο, έγινε κι εφέτος το “Παζαρόπουλο” από 20-25 Σεπτεμβρίου στην Κόνιτσα.

- Χωρίς βροχές για την περιοχή της Κόνιτσας πέρασε ο Σεπτέμβρης.

- Εγκαινιάστηκε από το Νομάρχη κ. Ζαρμπαλά η γέφυρα μεταξύ Βρυσχωρίου- Παλιοσελίου και αποκαταστάθηκε επί τέλους μετά από τόσον καιρό η επι-

κοινωνία των γειτονικών περιοχών Αν. Ζαγορίου - Κόνιτσας.

Ας ελπίσουμε αυτή η γέφυρα να στεριώσει.

- Άρχισε η συγκομιδή του καλαμποκιού στον κάμπο της Κόνιτσας.

- Από τις 3/10 και κάθε Τετάρτη λειτουργεί στην αίθουσα της Ένωσης Κοινισσιωτών (Ασωπίου 12) το εντευκτήριο (βιβλιοθήκη, καφενείο, λέσχη, χώρος συνάντησης) με νέα διεύθυνση. Είναι ένα στέκι που οι συμπατριώτες και οι φίλοι τους μπορούν να περνούν ευχάριστες βραδιές σε μια ζεστή ατμόσφαιρα.

Όπως ανακοινώθηκε από την Ένωση, το νέο Δ.Σ. που αναδείχτηκε από τις εκλογές της 10/10 έχει ως εξής:

- 1) Πρόεδρος Γκούντας Παναγιώτης (Ομόφωνα)

- 2) Αντιπρόεδρος, Μπουζούλας Κων. (Ομόφωνα)

- 3) Γεν. Γραμ. Μούσιου-Σάλτα Μαρία (Ομόφωνα)

- 4) Ταμίας, Σκούφιας Δημοσθ. (Ομόφωνα)

- 5) Μέλη: Χούψια Όλγα, Βέργος Ευαγγ. και Ντίνος Φώτης.

Το νέο Δ.Σ. θα καταρτίσει πρόγραμμα δράσης για την ερχόμενη περίοδο που θα το ανακοινώσει στα μέλη και τους φίλους της Ένωσης.

Καλούνται τα Μέλη και οι φίλοι να πλαισιώνουν κάθε Τετάρτη βράδυ τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στην Ένωσή μας Ασωπίου 12 - Τηλ. 38900 και να δηλώσουν συμμετοχή για το χορευτικό.

- Στις 17/10 από το χειρουργό του Νοσοκομείου Δουρούτης κ. Μπάτση και

την ακτινολόγο κ. Τσίλη πραγματοποιήθηκε ομιλία σε συγκέντρωση γυναικών για τον καρκίνο του μαστού.

- Στις 21/10 δωδεκαμελής ομάδα του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας πραγματοποίησε ανάβαση στις Αρένες του Γράμμου.

- Μετά από καλοκαιρία διαρκείας και ανεβροχιά έπεσε απότομα το θερμόμετρο και στις 26/10 άσπρισαν οι βουνοκορφές - πάνω από τα 2.000 μ. με τα πρώτα χιόνια.

- Με ομιλίες στα Σχολεία και κατάθεση στεφάνων στο Μουσείο πεσόντων 1940 στο παρεκκλήσιο του Αγ. Αθανασίου, άρχισαν στην Κόνιτσα οι γιορταστικές εκδηλώσεις για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Το πρωί της επετείου μετά τη Δοξολογία του Αγ. Κοσμά, έγινε επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο (έξω από το Δημ. μέγαρο), και η καθιερωμένη παρέλαση στην οποία παρευρέθηκε και ο βουλευτής της Ν.Δ. κ. Τασούλας.

Μετά το πέρας της παρέλασης εκφωνήθηκε στην αίθουσα του Δημαρχείου ο πανηγυρικός της ημέρας από τον Δ/ντή του 3ου Δημ. Σχολείου Π. Ντεντόπουλο.

Το απόγευμα στο αμφιθέατρο του Λυκείου Κόνιτσας, μαθητές με τη βοήθεια των καθηγητών τους παρουσίασαν μια όμορφη εκδήλωση από τη μάχη της Κρήτης το Μάη του 1941. Την εκδήλωση παρακολούθησαν, ο Μητροπολίτης κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος κ. Χατζνεφραιμίδης και πολύς κόσμος.

- Στις 27/10, με την ευκαιρία της Εθν. γιορτής, πραγματοποιήθηκε στο Πνευμ. Κέντρο του Δήμου Ιωαννίνων εκδήλωση με τη συμμετοχή των χορω-

διών: Ιεροσαλτών "Ιωαν. Κουκουζέλης, Πολυφωνικού Συνόλου Μουσικού Γυμν. και Λυκείου Δολιανών και της Παραδοσιακής Χορωδίας του Πνευμ. Κέντρου Δήμου Κόνιτσας.

- Αρκετές φωτιές αντιμετωπίστηκαν από την Πυροσβεστική Υπηρεσία στην περιοχή Κόνιτσας ως το τέλος Οκτωβρίου. Αυτό οφείλεται στην ανεβροχιά που ταλάνισε φέτος όλη την περιοχή.

- Την παραμονή της μεγάλης επετείου στο Καλπάκι έγινε αναπαράσταση της μάχης της "Γκραμπάλας" με συμμετοχή των Αρχών και πλήθος κόσμου.

- Τέλος του μήνα, αρχή της απόσταξης του ρακιού. Χαράς Ευαγγελία για τους μερακλήδες πότες.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ευχαριστήρια

Εκδηλώνοντας την μεγάλη αγάπη για το χωριό μας, ο Συγχωριανός μας κ. Γεώργιος Διαμιανός και η σύζυγός του Ζωή προσέφεραν 150.000 δρχ. για την συνέχιση των εργασιών αναστήλωσης της εκκλησίας Αγίου Γεωργίου Βούρμπιανης.

Το Διοικ. Συμβούλιο του Συνδέσμου, αισθάνεται την υποχρέωση να τους ευχαριστήσει θερμά και δημόσια.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

*Παραδοσιακό Χορευτικό Συγκρότημα
Μαστοροχωρίων Κόνιτσας*

Με πρωτοβουλία των νέων των Μαστοροχωρίων και την ευγενική υποστήριξη της κυρίας Εριφύλης Λάλου, δημι-

ουργείται το πρώτο παραδοσιακό χορευτικό συγκρότημα Μαστοροχωρίων. Τα μαθήματα παραδοσιακού χορού θα γίνονται σε αίθουσα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Κλεισθένους 15 Αθήνα, χωρίς καμιά οικονομική επιβάρυνση από τους συμμετέχοντες.

Όσοι νέοι (αγόρια και κορίτσια κάθε ηλικίας) των Μαστοροχωρίων ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν και να συμβάλουν παράλληλα στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των αγαπημένων μας Μαστοροχωρίων, μπορούν να επικοινωνούν στα παρακάτω τηλέφωνα:

Κόντος Στέφανος 0946 079415 ή e-mail stek-k otenet.gr / 7019258.

Ζούκη Αμαλία 2636300

Στεργίου Αθηνά 0945 430730

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στις 10/8 ο Γιάννης Χαραμούζας και η Γεωργία Εξάρχου απόκτησαν στην Κόνιτσα αγοράκι.

• Στις 3/10, στη Θεσ/νίκη, ο Αναστάσιος και η Ντίνα Μουλαΐδη απόκτησαν αγοράκι.

• Ο Μηνάς Πορέτσης και η Δήμητρα Ζήδρου απόκτησαν στην Κόνιτσα στις 8/10 δίδυμα, αγόρι και κοριτσάκι.

• Ο συμπατριώτης μας γιατρός Δημ. Παπαϊωαννίδης, Δ/ντής της Παθολογικής κλινικής του Γεν. Νοσοκομείου Άρτας και η σύζυγός του Ελένη, απόκτησαν στις 18/10 ένα υγιέστατο κοριτσάκι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

Βαπίστηκαν: Στις 12/8 στην Κόνιτσα ο Παναγιώτης Διαμάντης του Βασιλείου.

• Στις 12/8 η Ελένη Κυρτζόγλου του Ιωάννη και της Χριστίνας στην Κόνιτσα.

• Στις 29/7 ο Φώτιος Στράτος του Νικολάου στην Κόνιτσα.

• Στις 15/8 η Περσεφόνη Αντωνίου του Ευαγγέλου στα Καβάσιλα Κόνιτσας

• Στις 15/8 ο Ευθύμιος Τζιάλλας του Κων/νου στην Κόνιτσα

• Στις 19/8 ο Κων/νος Κοτσιαύτης του Ευαγγέλου και της Ευτέρπης στο Μάζι.

ΓΑΜΟΙ:

Παντρεύτηκαν: Στις 23/6, στα Γιάννινα, ο Χρήστος Γιαννάκος και η Αμαλία Δόνου από την Κόνιτσα

• Στις 27/7 στην Κόνιτσα ο Βασίλειος Γ. Μακάριος και η Δήμητρα Φ. Κυρίτσου.

• Στις 25/8 ο Δημήτριος Κατσανός με την Κορνηλία Μάνου στην Κόνιτσα.

• Στις 26/8 στο Μάζι ο Παναγιώτης Α. Παρασκευάς και η Βάσω Πάκου από το Ζωτικό Σουλίου.

• την 1/9 στην Κόνιτσα ο Σταύρος Κολόκας με την Μαρία Οικονόμου από τη Λάρισα.

• Στις 8/9 ο Δημήτριος Μποϊδάνης με την Χριστίνα Τσιούτση στην Κλειδωνιά.

• Την 1/9 ο Διαμάντης Ταξιάρχης με τη Μαρία Ι. Κουρτίνου στην Κόνιτσα.

• Στις 8/9 ο Λάμπρος Γρηγορόπουλος με τη Μαίρη Ε. Μπούρη στη Μολυβδοσκεπάστη.

• Στις 8/9 ο Στέργιος Α. Πίσπας με την Μαρία Ψωνιστή στην Κόνιτσα.

• Στις 8/9 ο Αντώνης Χ. Ζαχαρίας με

την Ευαγγελία Μ. Κιόση στο Αηδονοχώρι.

- Στις 15/9 ο Ιορδάνης Κ. Φατές με τη Σουλτάνα Σαμαρά στην Κόνιτσα.

- Στις 29/9 ο Δημήτρης Π. Κουλλιαμάνης με τη Γιαννούλα Νίκου η Στύλου στην Κόνιτσα.

- Στις 22/9 ο Ευάγγελος Δ. Νίκου με τη Σοφία Ι. Νιάφλου στην Αειτόπειρα.

- Στις 6/10 στη Θεσ/νίκη, ο Χρήστος Παπαφίδης με την Τατιάνα Γ. Χασιώτη.

- Στις 6/10 στην Πάτρα, ο Αχιλλέας Μ. Ρέβας με την Κατερίνα Μπιμπή.

- Στις 13/10 ο Παύλος Ε. Διαμάντης με την Αντιγόνη Χ. Νικολάου στην Κόνιτσα.

- Στις 20/10 ο Γιώργος Μέτζιος με τη Γιούλη Θ. Χήτου στα Γιάννινα.

- Στις 13/10 ο Δημήτρης Βίλλης με την Άγκυ Βασιλά στα Γιάννινα.

ΘΑΝΑΤΟΙ:

Απεβίωσαν: Στις 24/8 στο Κεράσοβο η Μαρία Τέλη 68 ετών.

- Στις 31/8 στην Πουρνιά, ο Δημήτριος Κοντογιάννης 70 ετών.

- Στις 29/9 στη Μολυβδοσκεπάστη, η Ευδοκία, χήρα Χρ. Τζιάτζιου, ετών 97.

- Την 1/10 στην Αθήνα η Αμαλία Κυπαρίσση ετών 93 και κηδεύτηκε στο χωριό της Οξυά.

- Στις 5/10 στη Βέροια η Γεωργία Γιαννάκου από τα Άρματα ετών 72.

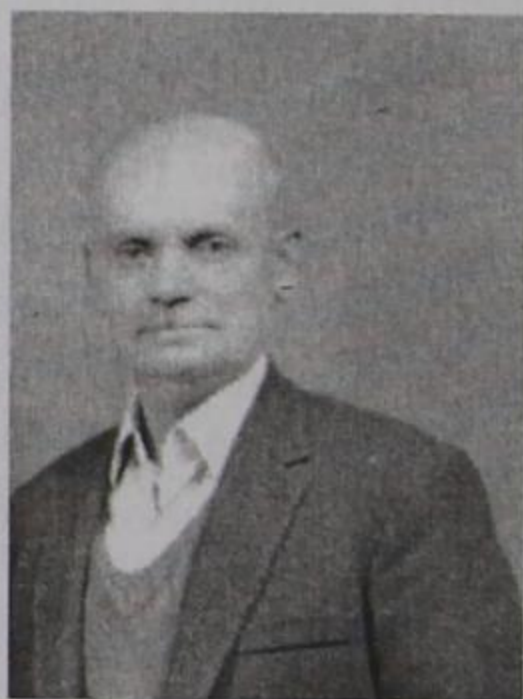
- Στις 7/10 η Παναγιώτα Ε. Καρέντζου ετών 89 από την Αειτόπειρα, στα

Γιάννινα.

- Στις 21/10 η Βικτωρία Β. Δερβένη 93 ετών στα Γιάννινα.

- Στις 22/10 η Πηνελόπη Γ. Νώκου από τον Αμάραντο, ετών 94, στο Πολύδροσο Αμαρουσίου.

- Η Παρασκευή Εξάρχου, στη μνήμη του συζύγου της Ανδρέα που συμπλήρωσε στις 26/10 πέντε χρόνια από το θάνατό του προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 5.000 δρχ.

- Η Έλλη Μπόμπολα, στη μνήμη του πατέρα της Ανδρέα και της μητέρας της Κωνσταντίνας Παπαχρήστου, προσφέρει στο Γηροκομείο Κόνιτσας 30.000 δρχ. και 10.000 στο περιοδικό Κόνιτσας.

- Ο Γεώργιος Τσίτσος από το Πληκάτι που διαμένει στην Πάτρα, προσφέρει 15.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" στη μνήμη της Αγγελικής Θεολόγου η οποία δώρισε εν ζωή ένα χωράφι στη θέση "Παναγιωπούλα" στον Ι. Ναό ΠΑΝΑΓΙΟΠΟΥΛΑΣ της Κοινότητας Πληκατίου.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Το τριώροφο κτίριο που στεγάζεται το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσας, πλήρως ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο.

Εμβαδόν κυρίου 380 τετρ. μέτρα.

Εμβαδόν οικοπέδου 1.300 τετρ. μέτρα.

Συντελεστής δομήσεως 0.80.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα συν τα ημισπόγεια.

Μηνιαίο μίσθωμα 421.000 δρχ.

Πληροφορίες:

Τηλ. 01-7517136, 01-7525301

ΔΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

2ος όροφος
105 64

τηλ.: 3242626
τηλ. - Fax: 3244988
κιν.: 094-676109

το τζάκι

Pension

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΓ

Δεμερτζίδης Ευάγγελος

ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΚΟΖΑΝΗΣ
ΤΗΛ.: 0655-22867, ΚΟΝΙΤΣΑ

**NATIONAL
SECURITY**

ALARM SYSTEMS

Τάσος Κορτσινόγλου
ΚΙΝ.: 093664.6868

ΡΙΟΥ 121, ΠΑΙΑΝΙΑ
ΗΛ.: 664.6868
/FAX: 664.3388

Τ.Κ. 19002, ΑΤΤΙΚΗΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκινγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

**ΕΥΗ ΣΚΟΥΡΤΗ- ΚΑΡΑΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

Δέχομαι: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9-12 π.μ. και 5-8 μ.μ.

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 25
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ

Τηλ.: ΙΑΤΡ. 28.25.298
ΟΙΚ. 28.20.644

**ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΓΙΩΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σπυρίδωνος
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκης

**ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ι. ΛΑΖΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑΣ (RVG)**

Τηλ. (0655) 22223 ΚΟΝΙΤΣΑ

**ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ**

ΤΗΛ. 426.951 ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22

*Ξυλόγλυπτα
Βοζαριτών & Λαϊκή Τέχνη*
Γιάννης Σινάνης

Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Νεόκτιστη μονοκατοικία επιφάνειας 130 μ² σε οικόπεδο 3.000 μ² στην Κάτω Κόνιτσα, με πανοράμια θέα.

Τηλ. 0286-22369

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ - ΖΕΥΓΟΛΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ**

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλ.: (0655) 22529

Τηλ. Οικίας: (0651)93622
Κιν.: 0945182799

**ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΣΚΟΥΡΤΗΣ
Δικαστικός Επιμελητής**

Ν. Ζέρβα 1 Ιωάννινα
Τ.Κ. 45332

ΤΗΛ. 22

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	Δρχ.		
Σάγκας Ανδρέας U.S.A.	Δολ. 40	Ζούκης Μαργ. Αθήνα	5.000
Ντίνης Θεοφ. Γερμανία	10.000	Κώστα Άννα Αθήνα	2.000
Πολύζος Νικ. Γερμανία	15.000	Στράτος Μιχ. Αθήνα	5.000
Μέρτσος Ιωαν. Γερμανία	10.000	Κούση Ουρανία Αθήνα	10.000
Μουφλέρης Ανδρ. Γερμανία	8.000	Ντίνης Αχιλ. Αθήνα	6.000
Μπούρος Θεοφ. Ελβετία	6.000	Σακκά Ανθούλα Αθήνα	2.000
Μαντζούρης Γεωργ. Ελβετία	6.000	Ξεινός Σπύρ. Αθήνα	4.000
Μηγαδάς Πέτρος Αυστραλία	8.000	Χρυσικού Στέλλα Αθήνα	4.000
Ματσέτας Θεοφ. Αυστραλία	8.000	Μησιακούλης Ευθ. Αθήνα	2.000
Μέκκας Νικ. Αυστραλία	8.000	Καραφλιάς Γεώργ. Αθήνα	5.000
Μάτση - Θώδου Κ. U.S.A.	16.000	Αηδόνης Αναστ. Αθήνα	3.000
Μιάπη Ερασμία U.S.A.	25.000	Τσούκας Κώστας Αθήνα	2.000
Μαννακός Γεώργ. Ελβετία	10.000	Σύλλογος Πουρνιωτών Αθήνα	10.000
Μαζάλλας Γεωργ. Γερμανία	10.000	Ζάρρου Μάγδα Αθήνα	4.000
Μωστάκης Δημ. Σουηδία	16.000	Μπούσμπουλας Κων. Αθήνα	4.000
Μουρούτη Άννα Αυστραλία	12.000	Γεράσης Αθαν. Αθήνα	2.500
Μυκίνη Ευανθία U.S.A.	10.000	Ζδράβος Αριστ. Αθήνα	4.000
Μυρίτσης Γεώργ. Αυστραλία	8.000	Παπαχρήστος Αλέκος Αθήνα	2.000
Μάντος Κων. Γερμανία	8.000	Τσόγκα Μαρία Αθήνα	2.000
Ματάσης Παν. Αθήνα	10.000	Παναγιώτου Στεφ. Αθήνα	2.000
Μάφνης Ιωαν. Αθήνα	5.000	Ζιούλης Γεωργ. Αθήνα	2.000
Μανώλης Χρ. Αθήνα	6.000	Σωτηρίου Λίδα Αθήνα	5.000
Μοκοβές Παναγ. Αθήνα	2.500	Βρυζώνης Νικ. Αθήνα	6.000
Μουζούρης Βασ. Αθήνα	2.500	Γκούσιος Αντ. Αθήνα	2.000
Μαύρου Αλεξ. Αθήνα	2.000	Μπίσα Χαρά Αθήνα	2.000
Μάλιακας Παύλος Αθήνα	5.000	Κυπαρίσσης Βασ. Αθήνα	5.000
Μαπαγεωργίου Βασ. Αθήνα	2.000	Πορφύρης Νικ. Αθήνα	5.000
Μπιγόδος Δημ. Αθήνα	2.000	Κήτας Πασχάλης Αθήνα	3.000
Μώστας Ευάγγ. Αθήνα	5.000	Κίτσιου Φωτεινή Αθήνα	3.000
Μώγας Ιωαν. Αθήνα	5.000	Κοντοδήμος Αθαν. Αθήνα	2.000
Μπάνης Γεώργ. Αθήνα	2.000	Καρπούζης Κων. Αθήνα	3.000
Μαζούκης Δημ. Αθήνα	5.000	Λέτσιος Γεώργ. Αθήνα	4.000
Μάφνης Λεων. Αθήνα	2.000	Δερδέκη Κατερίνα	2.000
Μούσιου Μαίρη Αθήνα	2.500	Οικονόμου Αριστέα Αθήνα	3.000
Μούσιου Λουίζα Αθήνα	2.500	Δούκας Ηλίας Αθήνα	10.000
Μούσιου Ιωάννα Αθήνα	2.500	Ζαχαροπούλου Ε. Αθήνα	5.000
Μούσιος Χρ. Αθήνα	2.500	Στάγιος Γρηγ. Γιάννινα	3.000
Μυλιθικιώτης Σπυρ. Αθήνα	3.000	Αποστόλου Κων. Γιάννινα	5.000
Μαστασιάδης Παναγ. Αθήνα	2.000	Τσαλογιάννη Μαρία Γιάννινα	3.000
Μάχος Ανδρέας Αθήνα	2.500	Οικονόμου Χρ. Γιάννινα	5.000
Μαλύνης Δημ. Αθήνα	2.000	Ιατρού Ανέστης Γιάννινα	2.000
Μακόπουλος Νικ. Αθήνα	5.000	Εξάρχου Παρασκευή Γιάννινα	2.000
		Φωλίδης Δημ. Γιάννινα	5.000

Τζιάλλας Ιωαν. Γιάννινα	2.500	Μεσσίς Ανδρ. Λάρισα	
Ραμαντζάς Δημ. Γιάννινα	5.000	Μόσχος Αθαν. Λάρισα	
Μαντέλου Ευρυδ. Γιάννινα	2.000	Κατής Νικ. Αλεξάνδρεια	
Γιάκκας Ανδρ. Γιάννινα	3.000	Σπέλλας Δημ. Βόλος	
Καπακλής Κων. Πηγή	3.000	Καπλάνη Βασ. Λάρισα	
Φασούλης Τάσος Κεφαλοχώρι	2.000	Κίσιος Αριστ. Μέγαρο	
Χριστοδούλου Ελευθ. Πάπιγγο	10.000	Σκούφιας Γεωργ. Πρέβεζα	
Κυπαρίσσης Αντ. Οξυά	2.500	Κουκέση - Ξηρομερίτη Ε. Κατερίνη	1
Τόσκας Γιάννης Πάδες	2.000	Σπέλλας Κων. Κορωπί	
Πορέτσης Μηνάς Εξοχή	5.000	Τζάφος Ιωαν. Γαλαξίδι	
Στράτος Ιωαν. Καβάσιλα	2.000	Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	
Τσομπάνος Ευαγγ. Άρματα	3.000	Μίσσιου Μιριάνα Κόνιτσα	
Γούλας Ευθύμιος Δίστρατο	5.000	Φουνταράς Κώστας Κόνιτσα	
Σακκάς Ζήσης Ελεύθερο	2.000	Μάλιακας Νικ. Κόνιτσα	
Γκόγκος Στεργ. Δίστρατο	3.000	Τζιάλλας Κων. Κόνιτσα	
Μανώλης Πέτρος Λαγκάδα	2.000	Γκαραβέλα Αριστέα Κόνιτσα	
Μπλιθικιώτης Δημ. Λαγκάδα	5.000	Τζίμα Βασιλική Κόνιτσα	
Μπλιθικιώτης Παν. Λαγκάδα	5.000	Σπανός Ι. Βασ. Κόνιτσα	
Μπλιθικιώτης Π. Κων. Λαγκάδα	5.000	Γαργάλα Μαρίνα Κόνιτσα	
Γραβάνη Σάννα Λαμία	3.000	Βαγενάς Βασ. Κόνιτσα	
Παπαδημητρίου Γεωργ. Ζάκυνθος	2.000	Νικολάου Ευφροσύνη Κόνιτσα	
Λεοντή Σοφία Σαντορίνη	3.000	Κήπας Ευθύμιος Κόνιτσα	
Κιάφα Αναστασία Κόρινθος	5.000	Δερδέκης Χρ. Κόνιτσα	
Κληματάς Κων. Ξάνθη	5.000	Κώτσικος Στεφ. Κόνιτσα	
Ντίνης Πασχάλης Σέρρες	4.000	Ντίνος Μάνθος Θεσ/νίκη	5
Βάτσικας Θεοδ. Αγρίνιο	2.000	Κληματάς Χαρ. Θεσ/νίκη	5
Γεωργιάδου Ίρμα Κορωπί	2.000	Λώλου Ουρανία Θεσ/νίκη	6
Παπακώστας Αγησ. Κοζάνη	5.000	Γώγος Γεώργ. Θεσ/νίκη	3
Τσούβαλης Θεμ. Ρόδος	10.000	Διαμάντη Μαρίνα Θεσ/νίκη	2
Τσόγκας Σπυρ. Λάρισα	2.000	Μπάκας Βασ. Θεσ/νίκη	2
Λάππας Θωμάς Κοζάνη	10.000	Παπαχρήστου Χρυσούλα Θεσ/νίκη	5
Πορφυριάδης Γεωργ. Βέροια	3.000	Ζήκας Χρ. Θεσ/νίκη	3
Σουφλέρης Κων. Χαλκίδα	5.000	Δούμα Αγόρω Θεσ/νίκη	4
Τούσης Κων. Καμάρες	5.000	Σίμου Λούλα Θεσ/νίκη	10

ΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΙΟ. ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΦΑΛΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ. - ΤΕΤ. - ΠΕΜΤ. 6-8 Μ.Μ.
ΚΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝ. 091 392 273

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ
Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ: ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΤΗΛ: ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά με ραντεβού
Πρωί 9.30-12. - Απόγευμα 5.00 - 9.30 και
Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ.

ΝΤΑΣΤΑΜΑΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΡΙΑ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ
ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΤΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΡΑΤΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ☎ Καταστ. 0655 24573
κινητό: 0932 076202 - Οικίας 0651 70282

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88 Κόνιτσα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΛΙΝΤΕΡΗΣ

ΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ
Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

ST. MARIEN HOSPITAL - BORKEN ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
1049
118 02

ΠΡΩΪ
"ΥΓΕΙΑ" ΤΗΛ. 68 27 940
ΟΙΚΙΑ : ΤΗΛ. 66 45 647

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΕΓΑΛΟΙΣΤΙΣ - ΦΟΡΤΩΣΕΙΣ ΓΕΛΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΟΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ

ΣΠΙ. ΛΟΥΙΣ & Β. ΧΑΤΖΗΜΕΛΙΤΟΥ
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ 10 - ΑΡΑΒΗΜΙΑ ΠΑΡΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138335

ΕΠΙΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ * ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ * ΣΥΡΑΓΜΑΤΑ

Λάμπας Μάκης
Διευθύνων

ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

ROOMS FOR RENT

(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065